PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORFANTÓW NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

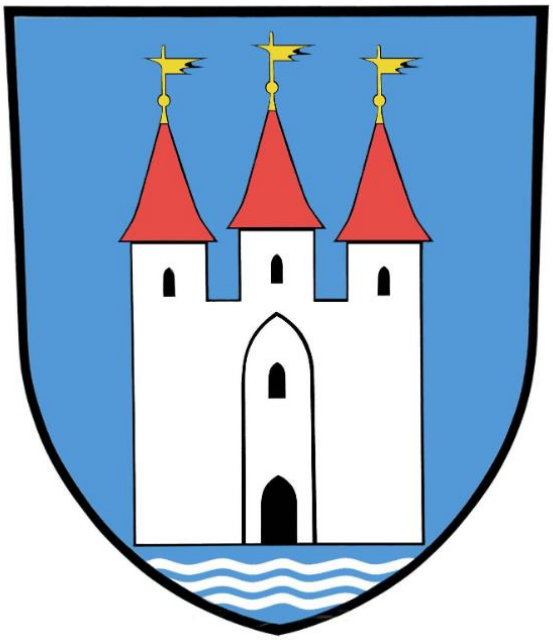

GMINA KORFANTÓW
POWIAT NYSKI
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA KORFANTÓW
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

KORFANTÓW 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Spis treści 3
Wykaz skrótów 5
1. Wstęp 7
1.1 Cel opracowania programu 7
1.2 Podstawa wykonania pracy 7
1.3 Metodyka opracowania programu 7
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu 10
2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi 12
3. Ocena stanu środowiska 33
3.1 Charakterystyka gminy 33
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne 33
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne gminy 36
3.1.3 Demografia 36
3.1.4 Gospodarka 41
3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport 44
3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną 45
3.1.7 Odnawialne źródła energii 48
3.1.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych 58
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy 64
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza 64
3.2.2 Zagrożenia hałasem 76
3.2.3 Pola elektromagnetyczne 79
3.2.4.Gospodarowanie wodami 82
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa 100
3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby 103
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 108
3.2.8 Zasoby przyrodnicze 112
3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami 129

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii 131
3.4 Zagadnienia horyzontalne 134
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu 134
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska 137
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe 138
3.4.4 Monitoring środowiska 139
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie 141
4.1 Nadrzędny cel programu 141
4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska 141
4.3 Instrumenty realizacji programu 153
5. System realizacji programu ochrony środowiska 154
5.1 Struktura zarządzania środowiskiem 154
5.2 Struktura zarządzania programem 156
5.3 Monitoring programu ochrony środowiska 157
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 161
7. Spis tabel 164
8. Spis rysunków 165
9. Spis wykresów 165

Wykaz skrótów

As – Arsen

BZT_5 – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

Ca – Wapń

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych

Cd – Kadm

CRFOP – Centralny rejestr form ochrony przyrody

C_6H_6 – Benzen

ChZT- Chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CO – Tlenek węgla

CO_2 – Dwutlenek węgla

CO_3 – Trójtlenek węgla

DN – Średnica nominalna

Fe – Żelazo

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych

K - Potas

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

N - Azot

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

NO_2 – Dwutlenek azotu

NO_3 - Azotany

O_2 - Tlen

O_3 – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PCB – Polichlorowane bifenyle

PGN – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

PIB - Państwowy Instytut Badawczy

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PM – pył zawieszony

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców

SO_2 – Dwutlenek siarki

SO_4 – Siarczany

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

ŚOR – Środki Ochrony Roślin

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów

ZZR - Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie gminy.

Zgodnie z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2021-2028), zawiera monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie zakładanych działań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 15.04.2021 r., której przedmiotem jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,* zawartej pomiędzy Gminą Korfantów, ul. Rynek 4, 48-317 Korfantów, reprezentowaną przez Burmistrza Korfantowa, a firmą WESTMOR CONSULTING Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, biuro: 87-800 Włocławek, ul. Królewiecka 27.

1.3 Metodyka opracowania programu

Gminny *Program Ochrony Środowiska (POŚ)* jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. POŚ zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju jednostki.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 opracowany został na zlecenie Burmistrza Korfantowa, zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz.

1219 z późn. zm.), w którym czytamy - „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057)" oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska".

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Nyskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Korfantowa, zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, zapewnia możliwości udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 poz. 247), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), uchwala Rada Miejska w Korfantowie. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Miejskiej. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 poz. 247 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz.1098);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1439 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2021 r. poz. 779 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1903);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020 r. poz. 1680);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. z 2021 poz. 624 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2021 r. poz. 76);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1161 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2021 poz. 741 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2020 poz. 1463 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r. poz. 2028);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2020 r. poz. 1064 z późn. zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejskiego w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Korfantów i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe jednostki oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

W *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji *Programu Ochrony Środowiska* na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Korfantów wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, tj. do Programów Ochrony Środowiska na szczeblu wojewódzkim i powiatowym. Wdrożenie założeń *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności gminy zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

Poprzednio obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na obszarze gminy Korfantów był Gminny Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Korfantów na lata 2004 – 2015 przyjęty uchwałą nr XXI/152/04 Rady Miejskiej w Korfantowie z dnia 30 czerwca 2004 roku. Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska była systematycznie prowadzona zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy.

Poniżej przedstawiono stan działania zrealizowane na terenie gminy Korfantów w ostatnich latach, które miały pozytywny wpływ na stan środowiska.

- w 2019 roku przeprowadzono analizę gospodarki odpadami komunalnymi. Całą gminę objęto zorganizowanym systemem zbiórki odpadów, w tym zorganizowano dwie zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Prowadzono także edukację ekologiczną wśród mieszkańców gminy, przede wszystkim w szkołach i przedszkolach, szczególnie w zakresie tematyki powstępowania z odpadami,
- podjęto takie działania jak m.in. dot. utrzymania gminnych terenów zielonych wraz z utrzymaniem gminnych dróg gruntowych poprzez: prowadzenie monitoringu form ochrony przyrody, wykonywanie cięć pielęgnacyjnych na obiektach przyrodniczych, usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu, nasadzanie drzew i krzewów, udrażnianie gminnych rowów odwadniających, remonty przepustów, koszenie terenów,

utrzymanie zadrzewień i zakrzewień, zakup donic kwiatowych i utworzenie rabat kwiatowych,

- na bieżąco utrzymywano czystość i porządek poprzez: naprawę, wymianę koszy uliczno-parkowych, sprzątanie i utrzymanie placów, dróg i parkingów,
- przeprowadzono modernizację obiektu na ulicy Fabrycznej 4 w Korfantowie pod administracyjną obsługę systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych,
- realizowano „Program usuwania wyrobów zawierających azbest”,
- od 2016 roku Gmina Korfantów udziela dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. W latach 2016-2017 z dofinansowania skorzystało 31 beneficjentów (wybudowano 31 oczyszczalni). W roku 2018 z dofinansowania skorzystało 15 beneficjentów na budowę 15 oczyszczalni ścieków. Natomiast w roku 2019 z dofinansowania skorzystało 7 beneficjentów,
- w roku 2019 z dofinansowania na wymianę pieców skorzystało 17 beneficjentów,
- w ramach przynależności do Stowarzyszenia Subregion Południowy na terenie gminy realizowane jest zadanie: „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie subregionu południowego". W gminie Korfantów projektem objęto 3 obiekty, na których prace realizowano w ramach zadania inwestycyjnego Gminy pn.: „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Subregionu Południowego - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i oświatowej w miejscowościach Korfantów i Ścinawa Nyska": Zespół Szkolno-Przedszkolny w Korfantowie, Przedszkole w Ścinawie Nyskiej oraz Budynek administracyjny Urzędu Miejskiego w Korfantowie ul. Reymonta,
- zrealizowano projekt pn. „Budowa oczyszczalni ścieków wraz z przyłączem energetycznym w aglomeracji Korfantów”,
- zrealizowano projekt pn. „Budowa sieci kanalizacyjnej w Korfantowie w ciągu ulic Ulianówka i Niemodlińska” - III etap z zadań objętych umową o dofinansowanie z Unii Europejskiej.

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

RAMY POLITYKI KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2030

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 zawierają ogólnounijne założenia i cele polityki na lata 2021-2030. Do najważniejszych celów na rok 2030 należą:

- ograniczenie o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.),
- zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
- zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej.

W październiku 2014 r. ramy polityki zostały przyjęte przez Radę UE. Sprzyjają one zmianom w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i tworzeniu efektywnego i bezpiecznego systemu energetycznego. Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu. Zaplanowane do realizacji zadania w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* wpływają na realizację celów środowiskowych określonych w dokumencie w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz wzrostu efektywności energetycznej budynków na terenie gminy Korfantów. W związku z tym, *POŚ* jest spójny z określonymi Ramami polityki klimatyczno – energetycznej do roku 2030.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. *w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022* (MP z 2016 r. poz. 784 oraz M.P. 2021 poz. 509) i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja KPGO 2014). Dokument analizuje obecny stan gospodarki odpadami i wyznacza kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling

i osiągnąć założone cele. Efektem wdrożenia KPGO 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1. ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów),
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
3. Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
4. Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
5. Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
6. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
7. Dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne,
8. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów, określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Uwarunkowania płynące z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022 zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów.* Zadania z zakresu gospodarowania odpadami ujęte w POŚ, mają na celu zrealizowanie założeń ww. dokumentu i zbudowanie systemu gospodarowania odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 został ustanowiony Uchwałą Nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r. Dokument ten określa zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 utrzymane zostają cele określone w poprzednio obowiązującym Programie. Są to:

1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Realizacja Programu zakłada współpracę poprzez wykonywanie zadań wzajemnie się uzupełniających na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym). Te zadania będą finansowane zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

1) Zadania legislacyjne;
2) Działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
3) Zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
4) Monitoring realizacji *Programu* przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
5) Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest zgodny z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, gdyż uwzględnia w swoich zapisach i planach jego założenia w zakresie unieszkodliwiania i usuwania wyrobów azbestowych na terenie gminy Korfantów, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska.

AKTUALIZACJA „KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH"

AKPOŚK 2017 zawiera wykaz aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r.

Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021.

Zakres rzeczowy planowanych przez aglomerację inwestycji obejmuje:

- budowę nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków komunalnych,
- modernizację oczyszczalni,
- rozbudowę oczyszczalni,
- modernizację części osadowej w oczyszczalniach,
- likwidację oczyszczalni.

Obszar gminy zgodnie z uchwałą nr XXIV/239/2020 Rady Miejskiej w Korfantowie z dnia 25 listopada 2020 r. należy do aglomeracji Korfantów (PLOP025) o RLM 2 440. Prowadzone i planowane remonty i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego w zakresie oczyszczania ścieków, ich zrzutów oraz skutków jakie wywierają na otoczenie, przez co założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* wpływają na realizację celów wyznaczonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Polityka ekologiczna państwa 2030 to dokument przyjęty uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej"(M.P. z 2019 r. poz. 794).

Celem głównym określonym w dokumencie jest: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorstw.

W jego ramach wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. *Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego*.
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. *Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska*
- Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. *Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.*

Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez następujące cele horyzontalne:

- Środowisko i edukacja. *Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa*.
- Środowisko i administracja. *Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska*.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów wpisuję się w powyższe cele. Priorytetem obu dokumentów jest ochrona środowiska przyrodniczego, poprzez podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i powiązanie jej z rozwojem społecznym i gospodarczym na szczeblu krajowym i lokalnym. W związku z tym, oba dokumenty są ze sobą spójne.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) *w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).* Powyższa strategia jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020 i określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Rysunek 1. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

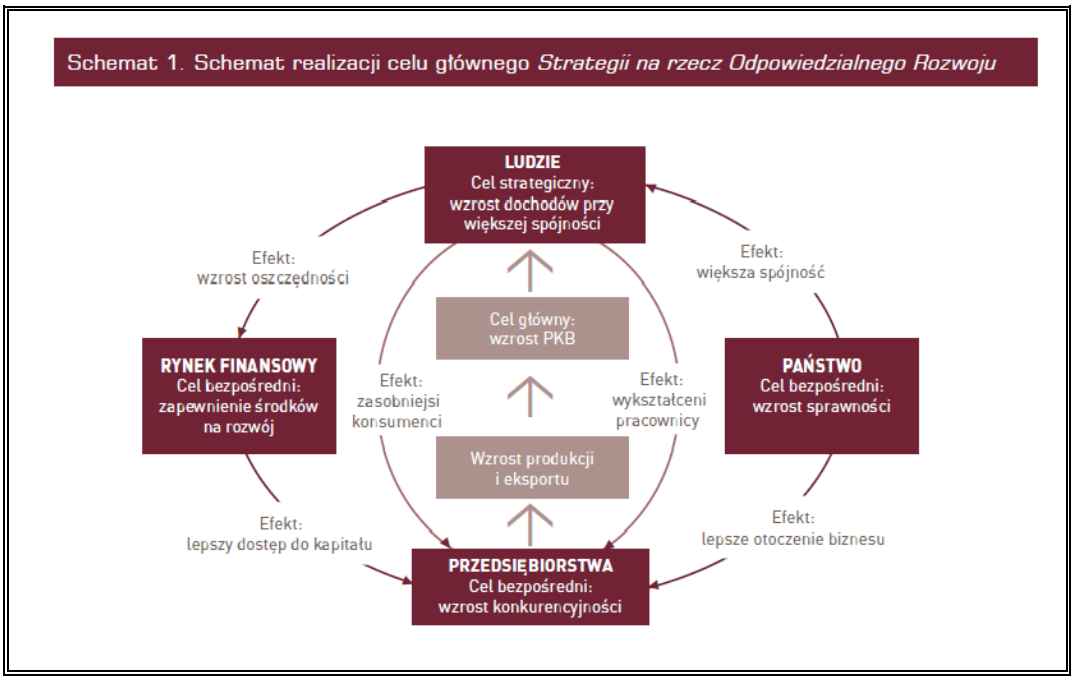

Źródło: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Dokument zawiera następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a w szczególności w **Cel szczegółowy II** - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunek interwencji – rozwój obszarów wiejskich i poprawa warunków rozwojowych polskich miast. Zadania określone w *POŚ* wpływają na rozwój gminy Korfantów uwzględniając przede wszystkim aspekt ochrony środowiska, w związku z czym, wpływają na zrównoważony rozwój jednostki.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym jego celem „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu". W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Wśród celów szczegółowych wyznaczono następujące zadania:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu:

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* są spójne i wpisują się w cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych. Realizacja założeń dokumentu wpłynie na poprawę jakości środowiska na terenie gminy, w tym poprawę jakości komponentów przyrody, które mają wpływ na zahamowanie postępującego zjawiska dotyczącego zmian klimatycznych.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054).

Wizją SRT2030 jest Polska charakteryzująca się w 2030 r. nowoczesnym systemem transportowym, umożliwiającym wysoką dostępność transportową.

Celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Dokument określa następujące kierunki interwencji:

- Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Cześć zaplanowanych zadań w Programie wpłynie przede wszystkim na realizacje założeń kierunki interwencji 5. ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2030

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 została przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150).

Wizja polskiej wsi 2050 brzmi następująco: *Obszary wiejskie w 2050 r. to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej. Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa.*

Celem głównym Strategii jest: *Rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.*

W strategii wyznaczono następujące cele szczegółowe:

I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej,
II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska,
III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów wpisuje się w cel szczegółowy II, a dokładniej w kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Jego założenia oddziaływają również na poprawę jakości życia oraz ochronę środowiska na terenie gminy.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11) i przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed

polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
  - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
  - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15;
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
  - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
  - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;
  - budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;
  - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
  - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych;
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
  - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
  - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
  - ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;

- wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;

— w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:

- zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;

— w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:

- ograniczenie emisji CO_2 do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
- ograniczenie emisji SO_2 i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
- zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego, *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane w nim kierunki działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz wprowadzania niskoemisyjnych rozwiązań.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 ROKU

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;

7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów, wpłynie na realizację celu w zakresie rozwoju OZE i poprawy efektywności energetycznej, które zostały wyznaczone w ww. dokumencie. W *POŚ* uwzględniono zadania z tego zakresu w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 2022

Dokument przyjęty został uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 377).

Głównym celem Strategii jest wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne, do których należą:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym;
2. Umocnienie zdolności państwa do obrony;
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego;
4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa;
5. Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Na bezpieczeństwo m.in. ma wpływ degradacja środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, rosnące zapotrzebowanie na energię. *Program Ochrony Środowiska* reguluje prowadzoną politykę ochrony środowiska na danym terenie, wspierając zadania mające na celu ochronę i poprawę jego stanu. Wpisuje się on w realizację celu nr 4. Zwiększenie integracji i polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa, a dokładnie w kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060).

Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny realizowany będzie przez uzupełniające go trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* są spójne z założeniami celu 1, gdyż jego realizacja przyczynia się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim w wymiarze środowiskowym i przestrzennym.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r.

Celem głównym Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

Natomiast wyznaczonymi celami szczegółowymi są:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
2. Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów wpisuje się w realizację celu szczegółowego 2. Na poprawę stanu zdrowia obywateli ma wpływ zmiana ich stylu życia i środowiska, które oddziałują na powstawanie wielu chorób. W Strategii wskazane zostało, iż konieczne jest wykorzystywanie w większym stopniu nowoczesnych technologii i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie smogu, czy środków transportu.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓŁDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ) 2030

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 przyjęta została uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizowany on będzie przez następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
- Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* wpisują się w realizację celu szczegółowego 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne oraz planowane w jego ramach działania zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu, gdyż w Programie uwzględniono zadania mające na celu ochronę przyrody i krajobrazu.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Został przyjęty 3 września 2015 r. (KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905).

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celami szczegółowymi KPOP są:

- Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM2,5 także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia.
- Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Program Ochrony Środowiska wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. W *POŚ* zaplanowano działania przyczyniające się do tego, z wpływają na ograniczenie niskiej emisji na terenie gminy. Wobec tego dokumenty są ze sobą spójne.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą użycia technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię, a także takiej, która pozwoli zużytkować surówce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz *umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii,*
- Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych,
- Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ uwzględnia w swoich założeniach działania w zakresie gospodarowania odpadami. Jednym z obszarów interwencji w POŚ jest gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, w ramach którego wyznaczono zadania przyczyniające się do osiągnięcia wskazanych w ww. dokumencie celów.

PROGRAM WODNO –ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program stanowi zbiór najefektywniejszych działań wspierających osiągnięcie celów środowiskowych oraz zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- Niepogarszanie stanu części wód,
- Osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest zgodny z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, gdyż jego realizacja przyczynia się do poprawy jakości wód znajdujących się na obszarze *gminy*. W *POŚ* zaplanowano zadania z zakresu zapewnienia odpowiedniego systemu gospodarki wodno – ściekowej oraz poprawy stanu jakości wód. Działania te przyczyniają się do osiągnięcia ww. celów Programu.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZA ODRY

Obszar dorzecza Odry obejmuje południowo-zachodnie, zachodnie oraz północno-zachodnie tereny Polski. Jego powierzchnia wynosi 118 015 km^2.

Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Odry to:

- pobór wody na cele komunalne i gospodarcze,
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze,
- pobór wody na cele rolnictwa,
- rybactwo i wędkarstwo,
- żegluga śródlądowa,
- turystyka, rekreacja wodna.

Celami Planów Gospodarowania Wodami jest:

- Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych,
- Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- Ochrona i podejmowanie działań naprawczych w celu eliminacji zanieczyszczeń powstałych wskutek działalności człowieka.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów* uwzględniają założenia Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry. W *POŚ* zawarto działania mające na celu poprawę stanu JCWP na terenie gminy.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz

działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

- zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:
  - utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
  - wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
  - określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
  - unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;
- obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:
  - ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
  - ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
  - ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;
- poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:
  - doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
  - doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
  - doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
  - wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
  - budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
  - budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, uwzględnia w swoich zapisach jego założenia. Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Korfantów występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek.

PROJEKT STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO OPOLSKIE 2030

Projekt Strategii przyjęty został uchwałą nr 4355/2021 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 8 marca 2021 roku.

Wizja rozwoju województwa opolskiego brzmi następująco: Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnego łączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji.

W Strategii określono następujące cele strategiczne:

- Cel Strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę,
- Cel Strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi,
- Cel Strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu.

Program Ochrony Środowiska wpisuje się cel 2. Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi. W ramach powyższego celu zakłada się realizację szeroko pojętej edukacji ekologicznej oraz kształtowanie postaw i wzorów zachowań, przede wszystkim młodego pokolenia. Program Ochrony Środowiska zakłada działania mające na celu poprawę stanu środowiska, wobec czego oba dokumenty są ze sobą zgodne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO 2019

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego został przyjęty uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej.

Strategicznym celem polityki przestrzennej województwa opolskiego jest kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniała konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.

Naczelną zasadą polityki przestrzennej jest: zasada zrównoważonego rozwoju,

Szczegółowymi zasadami gospodarowania przestrzenią są natomiast:

- zasada zachowania ładu przestrzennego,
- zasada racjonalnego kształtowania sieci osadniczej,

- zasada preferencji intensyfikacji zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową),
- zasada budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- zasada spójności i ciągłości przestrzennej przy wyznaczaniu obszarów planistycznych i ich strefowaniu,
- zasada poprawy dostępności przestrzennej,
- zasada stymulowania rozwoju,
- zasada rozwoju infrastruktury społecznej,
- zasada tworzenia i wzmacniania potencjału akademickiego i naukowego województwa,
- zasada racjonalnego kształtowania,
- zasada racjonalnego zagospodarowania,
- zasada oszczędnego gospodarowania energią i zasobami złóż naturalnych,
- zasada wyznaczania obszarów funkcjonalnych i problemowych.

Zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego zostały uwzględnione w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów*. Działania ujęte w POŚ przyczyniają się do realizacji kluczowych założeń ujętych w Planie.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2016-2022 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2023-2028

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego przyjęty został uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r. Dokument umożliwi samorządowi województwa opolskiego weryfikację stanu gospodarki odpadami na terenie województwa oraz właściwe zaplanowanie niezbędnych inwestycji pozwalających na osiągnięcie celów w zakresie gospodarki odpadami wynikających z przepisów krajowych oraz UE.

Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami, przyjętym dla województwa, jest opracowanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, umożliwiającego wypełnienie podstawowych zasad gospodarki odpadami, które stanowią:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- wykorzystanie odpadów w procesie recyklingu, odzysku, unieszkodliwiania odpadów, których nie można przetworzyć innymi metodami,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów (szczególnie odpadów biodegradowalnych),
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest zgodny z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Opolskiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028, ponieważ oba dokumenty mają bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska poprzez ograniczenie szkodliwości odpadów dla środowiska, wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z opadami oraz zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Program stanowi załącznik do Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016 - 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028.

Celem dokumentu jest aktywizacja działań związanych z oczyszczeniem terenu województwa opolskiego z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów jest spójny z Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa opolskiego, gdyż w swoich działaniach uwzględnia konieczność usunięcia odpadów wyrobów azbestowych i zawierających azbest, które znajdują się na terenie gminy Korfantów.

PROGRAMY OCHRONY POWIETRZA DLA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Program przyjęty został uchwałą nr XX/193/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 lipca 2020 r.

Program obejmuję dwie strefy ochrony powietrza wyznaczone w województwie opolskim: strefę miasto Opole (o kodzie PL1601) oraz strefę opolską (o kodzie PL1602).

Dokument został przygotowany w związku z odnotowaniem w 2018 roku przekroczenia standardów jakości powietrza:

- strefie miasto Opole przekroczeń średniodobowych poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i docelowego poziomu benzo(a)pirenu,
- w strefie opolskiej przekroczeń poziomu średniodobowego dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, dopuszczalnego poziomu średniorocznego pyłu zawieszonego PM2,5 (faza I) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego jest wskazanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu

zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa opolskiego. Celem Programu jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu.

Programy Ochrony Powietrza wpływają na poprawę jakości powietrza i zwracają uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Dokumenty te wyznaczają zadania dla gmin, które uwzględniono także w założeniach realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów*. W związku z tym programy są ze sobą spójne.

STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO PARTNERSTWO NYSKIE 2020 NA LATA 2016-2026 Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 ROKU

Strategia przyjęta została uchwałą nr XV/146/16 Rady Powiatu w Nysie z dnia 23 marca 2016 r.

Partnerstwo Nyskie 2020 to porozumienie następujących samorządów z obszaru powiatów nyskiego, prudnickiego, głubczyckiego i brzeskiego: gmina Nysa –Lider PN2020, powiat nyski, powiat głubczycki, powiat prudnicki, gmina Biała, gmina Branice, gmina Głubczyce, gmina Głuchołazy, gmina Grodków, gmina Kietrz, gmina Korfantów, gmina Lubrza, gmina Łambinowice, gmina Otmuchów, gmina Paczków, gmina Prudnik oraz gmina Skoroszyce.

Wizja rozwoju określona w Strategii brzmi następująco: *Obszar Funkcjonalny Partnerstwo Nyskie 2020 –zintegrowana przestrzeń łącząca bogactwo historii z innowacyjną gospodarką, atrakcyjne i przyjazne miejsce do życia, pracy, wypoczynku i rozwoju.*

Dokument określa następujące cele strategiczne, w podziale na odpowiednie obszary:

- Obszar społeczny:
  - Cel 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców,
  - Cel 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego,
- Obszar zasobów i potencjałów:
  - Cel 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna,
  - Cel 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów,
- Obszar gospodarki i rynku pracy:
  - Cel 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów wpisuje się przede wszystkim w cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów, w ramach którego wyznaczono taki cel operacyjny jak m.in. wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych. Wobec powyższego oba dokumenty są ze sobą zgodne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KORFANTÓW DO 2020 ROKU (OKRES OBOWIĄZYWANIA PRZEDŁUŻONY DO ROKU 2030)

Strategia przyjęta została uchwałą nr W25/2015 Rady Miejskiej w Korfantowie z dnia 25 lutego 2015 r. uchwałą nr XXI/210/2020 Rady Miejskiej w Korfantowie z dnia 29 sierpnia 2020 roku przedłużono okres obowiązywania Strategii do roku 2030.

W Dokumencie wyznaczono następujące cele strategiczne i operacyjne.

Rysunek 2. Cele strategiczne i operacyjne określone w Strategii Rozwoju Gminy Korfantów

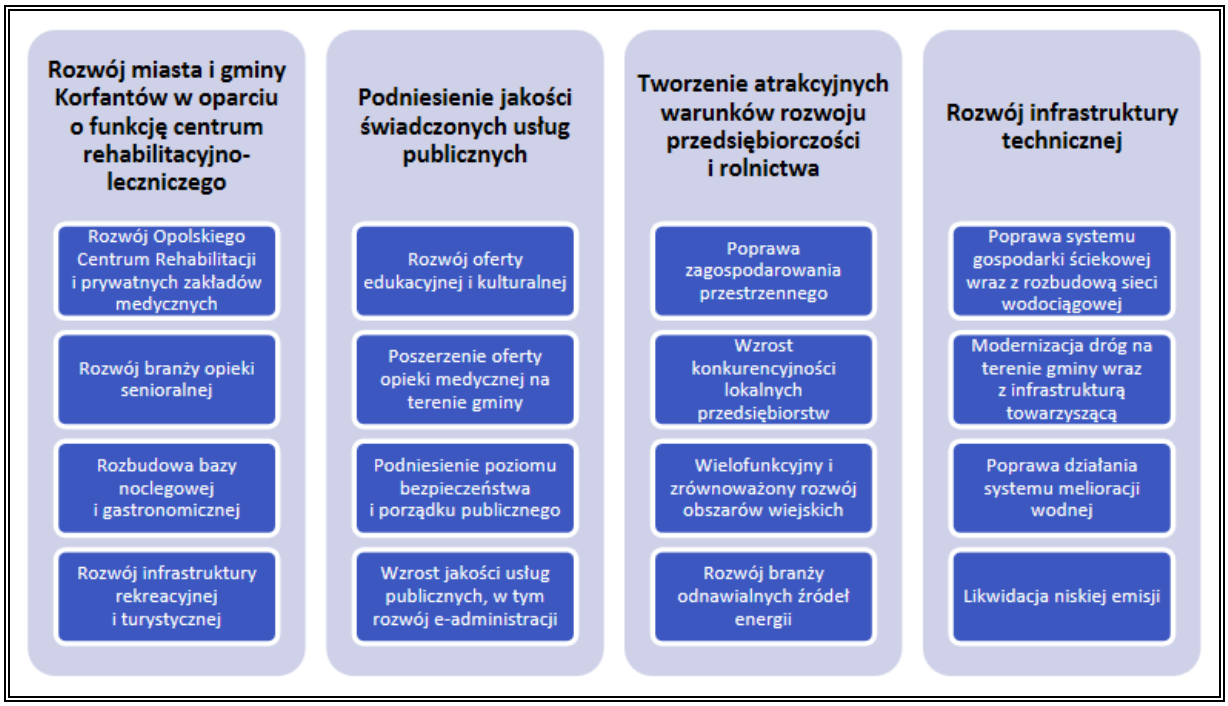

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Korfantów do 2020 roku

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów wpisuje się przede wszystkim w cele strategiczne: Rozwój infrastruktury technicznej oraz tworzenie atrakcyjnych warunków rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa. Realizacja *Programu Ochrony Środowiska* wpłynie nie tylko na poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy, ale będzie miała dodatkowo pozytywny wpływ na jej rozwój oraz wparcie infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku. Wobec powyższego oba dokumenty są ze sobą zgodne.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KORFANTÓW I MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KORFANTÓW

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korfantów określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Przedsięwzięcia planowane w *Programie Ochrony Środowiska* są spójne ze założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i określonymi w nim

kierunkami dotyczącymi rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy Korfantów, szczególności z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że *Program Ochrony Środowiska dla* Gminy Korfantów jest spójny ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Korfantów.

Ponadto *POŚ* jest zgodny z regulacjami zapisanymi w obowiązujących, uchwalonych na terenie gminy Korfantów Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Korfantów jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie nyskim. Jednostka samorządowa podzielona jest na miasto Korfantów i 23 sołectw: Borek, Gryżów, Jegielnica, Kuropas, Kuźnica Ligocka, Myszowice, Niesiebędowice, Piechocice, Pleśnica, Przechód, Przydroże Małe, Przydroże Wielkie, Puszyna, Rączka, Rynarcice, Rzymkowice, Stara Jamka, Ścinawa Mała, Ścinawa Nyska, Węża, Wielkie Łąki, Włodary oraz Włostowa.

Rysunek 3. Położenie gminy Korfantów na tle województwa opolskiego i powiatu nyskiego

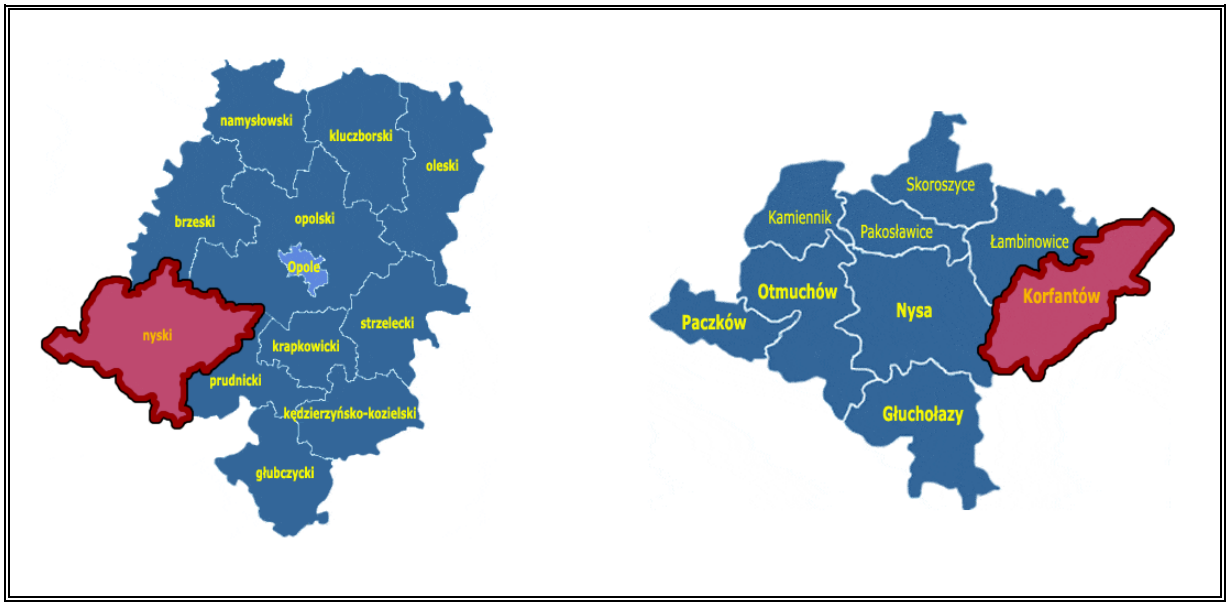

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://gminy.pl/

Jednostka sąsiaduje z gminą:

- wiejską Łambinowice, powiat nyski, województwo opolskie,
- miejsko-wiejską Tułowice, powiat opolski, województwo opolskie,
- miejsko-wiejską Prószków, powiat opolski, województwo opolskie,
- miejsko-wiejską Biała, powiat opolski, województwo prudnicki,
- miejsko-wiejską Prudnik, powiat opolski, województwo prudnicki,
- miejsko-wiejską Nysa, powiat nyski, województwo prudnicki.

Rysunek 4. Mapa gminy Korfantów

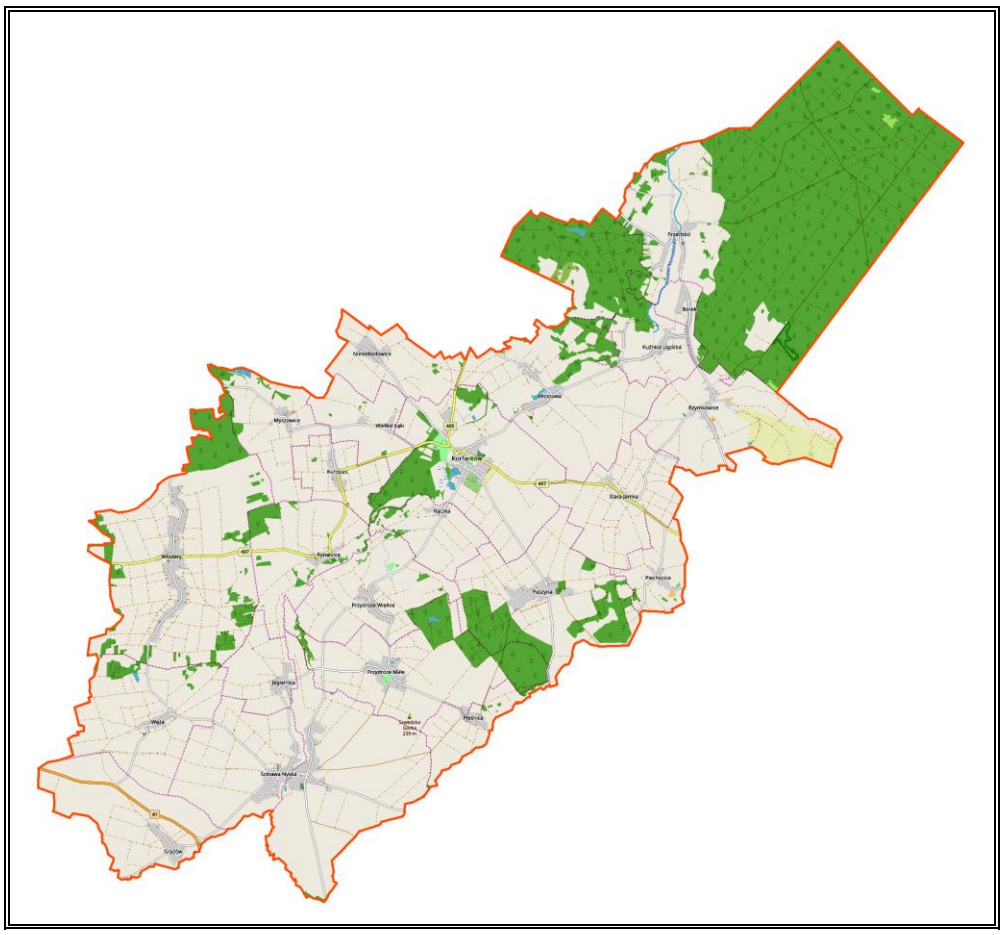

Źródło: © autorzy OpenStreetMap

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar gminy Korfantów położony jest na terytorium jednego makroregionu fizyczno-geograficznych tj. Nizinie Śląskiej, w obszarze, którego odznaczają się mniejsze jednostki – mezoregiony. Do mezoregionów, w którego obszarze położony jest teren gminy, należy Równina Niemodlińska oraz Płaskowyż Głubczycki.

Tabela 1. Położenie gminy Korfantów wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Korfantów		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	
Makroregion	Nizina Śląska	
Mezoregion	Równina Niemodlińska	Płaskowyż Głubczycki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://geologia.pgi.gov.pl

Mezoregion Równina Niemodlińska – płaska równina, na której przeważają tereny piaszczyste sandrowe i kemowe ze zlodowacenia odrzańskiego. W związku z takim charakterem gruntów znaczną powierzchnię zajmuje kompleks leśny Borów Niemodlińskich. Na obszarze gminy zajmuję północną i centralną część gminy.[1]

Mezoregion Płaskowyż Głubczycki – wysoko wyniesiona równina lessowa (do 260 m po stronie polskiej i do 315 m po stronie czeskiej). Jest to region rolniczy o urodzajnych glebach czarnoziemnych (pszenno-buraczanych) z nielicznymi płatami lasu. Obejmuje południową część gminy.[2]

[1] J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2009

[2] Jw.

Rysunek 5. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Korfantów

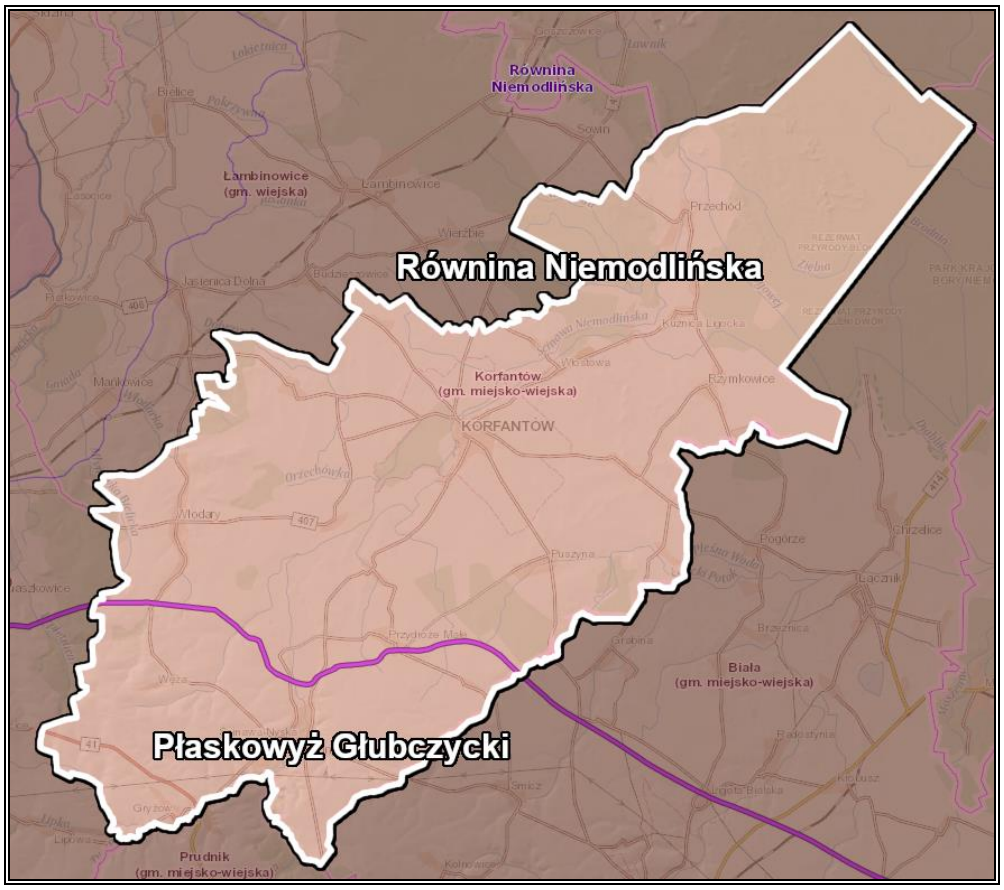

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, http://geologia.pgi.gov.pl/

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne gminy

Teren gminy Korfantów zajmuje powierzchnię 17 953 ha, co stanowi 1,91% powierzchni województwa opolskiego i 14,71% powierzchni powiatu nyskiego. Największy udział procentowy w powierzchni gminy stanowią użytki rolne, a następnie lasy oraz grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

3.1.3 Demografia

Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 gminę zamieszkiwało 8 639 osób, z czego liczba mężczyzn wyniosła 4 287 osób (49,62%), a liczba kobiet 4 352 osoby (50,38%). 1 771 osób (20,50%) zamieszkiwało miasto Korfantów, natomiast pozostała część tj. 6 868 osób (79,50%) – obszar wiejski gminy.

Na przestrzeni analizowanych lat (2015-2020) liczba mieszkańców zmniejszyła się. Spadek dotyczył zarówno liczebności kobiet, jak i mężczyzn. Liczba mieszkańców ogółem zmniejszyła się o 482 osoby, tj. o 5,28% w stosunku do roku 2015, z czego liczba mężczyzn zmniejszyła się o 203 osoby, tj. 4,52%, a liczba kobiet o 279 osób, czyli 6,02%. Ludność miasta spadła o 104 osoby (5,55%), a obszaru wiejskiego o 378 osób (5,22%).

Tabela 2. Liczba ludności w gminie Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem		Osoba	9 121	9 049	8 978	8 870	8 734	8 639
w tym:	Mężczyźni		4 490	4 469	4 436	4 387	4 326	4 287
	Kobiety		4 631	4 580	4 542	4 483	4 408	4 352
w tym:	W mieście Korfantów		1 875	1 842	1 842	1 817	1 793	1 771
	Na obszarze wiejskim		7 246	7 207	7 136	7 053	6 941	6 868

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Korfantów w latach 2015-2020

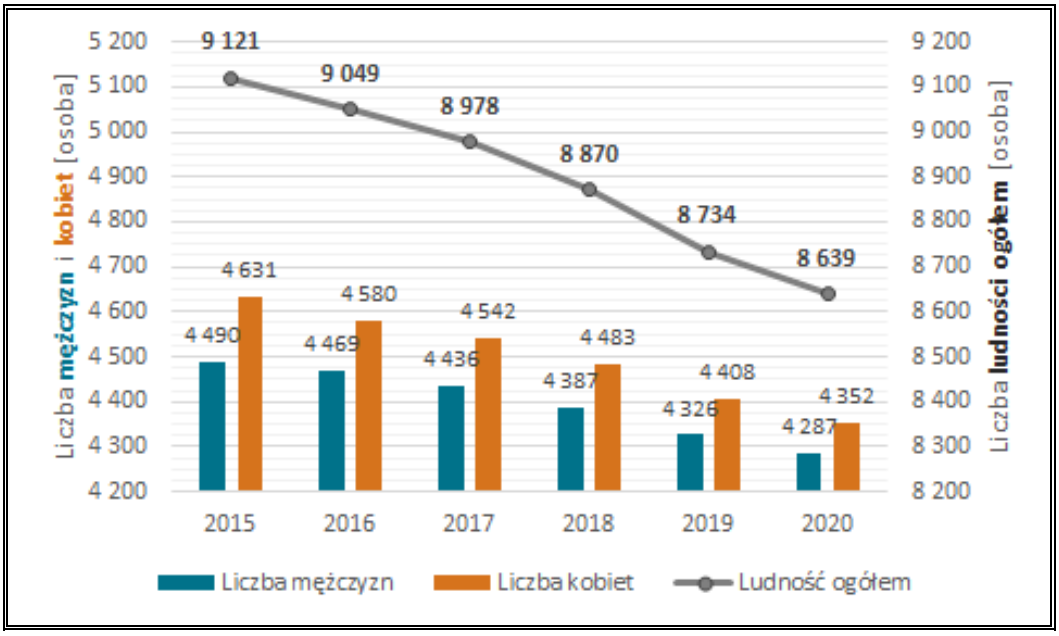

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

STRUKTURA WIEKU

W roku 2020 na terenie gminy Korfantów największa liczba osób znajdowała się w przedziale wiekowym 35-39 i wyniosła 727 osób. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 30-34 (702 osoby). Wśród ludności w przedziałach wiekowych w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym obserwujemy przeważnie przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, natomiast w wieku poprodukcyjnym to zazwyczaj liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn.

Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Korfantów w roku 2020

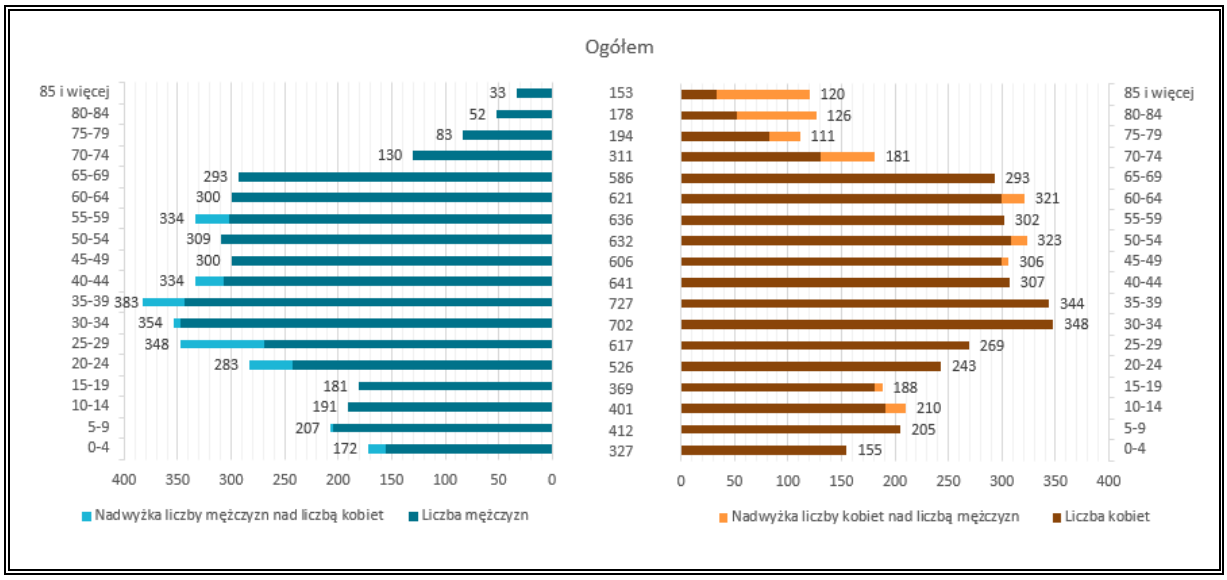

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2015-2020 odnotowano:

- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 10,86%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 8,64%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 13,48%.

Tabela 3. Ludność gminy Korfantów w latach 2015-2020 wg grup ekonomicznych

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 510	1 477	1 459	1 438	1 369	1 346
	Mężczyźni		756	735	716	701	672	663
	Kobiety		754	742	743	737	697	683
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	6 075	5 995	5 913	5 820	5 677	5 550
	Mężczyźni		3 291	3 271	3 231	3 176	3 094	3 033
	Kobiety		2 784	2 724	2 682	2 644	2 583	2 517
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 536	1 577	1 606	1 612	1 688	1 743
	Mężczyźni		443	463	489	510	560	591
	Kobiety		1 093	1 114	1 117	1 102	1 128	1 152

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

W 2020 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 15,60%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 64,20%,
- udział ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 20,20%,

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Korfantów w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2015-2020

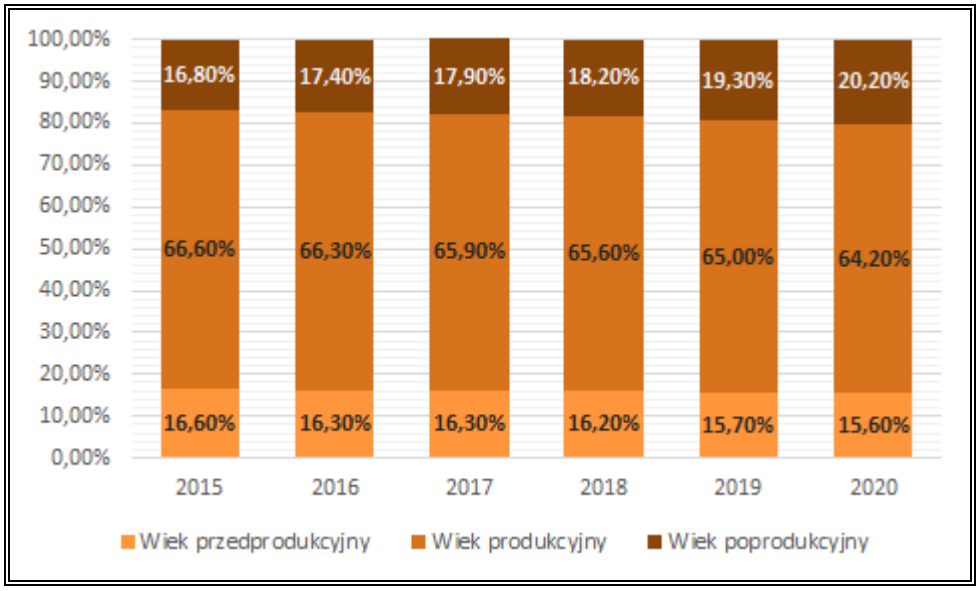

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

PRZYROST NATURALNY

Na przestrzeni lat 2015-2020 na terenie gminy, odnotowywano ujemny przyrost naturalny. Świadczy to o większej liczbie zgonów ogółem niż urodzeń żywych. Najniższy przyrost naturalny w analizowanym okresie zaobserwowano w roku 2019. Szczegółowe dane przyrostu naturalnego na terenie gminy Korfantów przedstawione zostały w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	76	86	66	81	55	64
	Mężczyźni		35	49	28	38	30	36
	Kobiety		41	37	38	43	25	28
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	117	96	112	126	103	110
	Mężczyźni		59	50	57	57	53	57
	Kobiety		58	46	55	69	50	53
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	-41	-10	-46	-45	-48	-46
	Mężczyźni		-24	-1	-29	-19	-23	-21
	Kobiety		-17	-9	-17	-26	-25	-25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Korfantów w latach 2015-2020

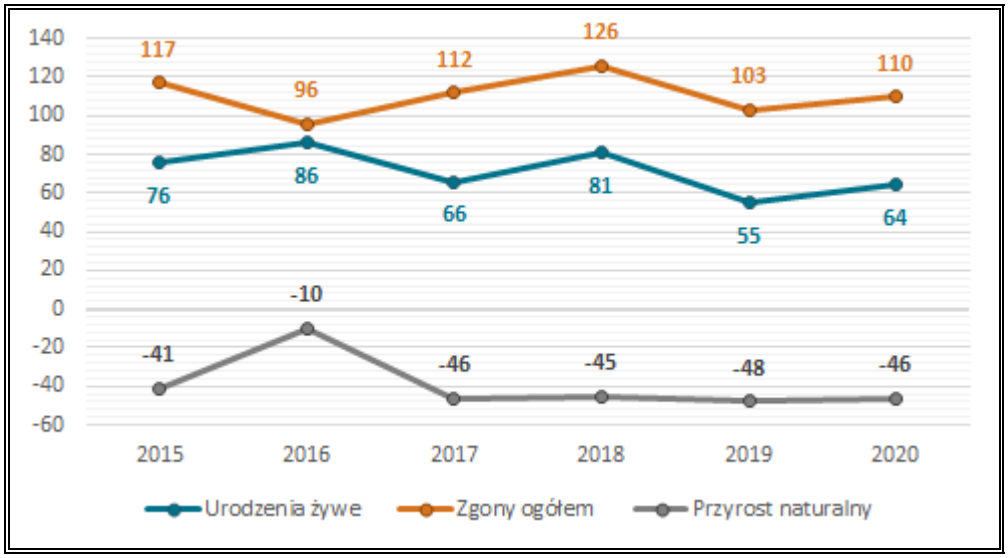

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

MIGRACJE

Przez cały analizowany okres (2015-2020) zanotowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób wymeldowujących się niż meldujących na obszarze gminy. Najniższe saldo migracji zanotowano w roku 2019. Szczegóły prezentuje tabela i wykres poniżej.

Tabela 5. Migracja na pobyt stały w gminie Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2015[3]	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	Ogółem	Osoba	73	68	89	100	68	67
	Mężczyźni		38	32	36	55	32	29
	Kobiety		35	36	53	45	36	38
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	107	140	130	141	149	124
	Mężczyźni		48	56	57	73	69	43
	Kobiety		59	84	73	68	80	81
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	-34	-72	-41	-41	-81	-57
	Mężczyźni		-10	-24	-21	-18	-37	-14
	Kobiety		-24	-48	-20	-23	-44	-43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

[3] Dane za rok 2015 z powodu braku dostępnych danych dla tego roku o migracji w ruchu zagranicznym w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, uwzględniają jedynie migrację w ruchu wewnętrznym.

Wykres 5. Migracja na pobyt stały w gminie Korfantów w latach 2015-2020

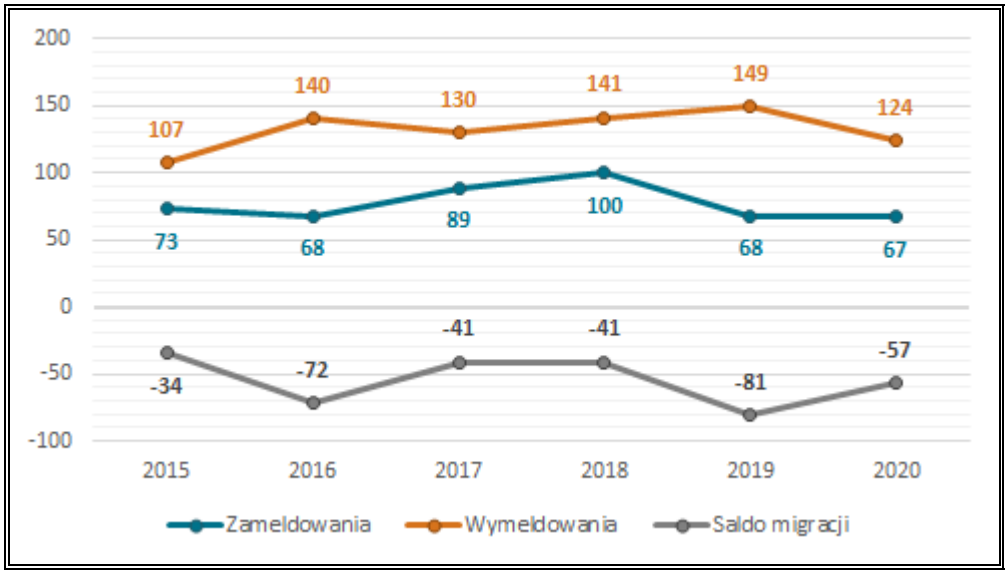

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

3.1.4 Gospodarka

Według danych GUS na terenie gminy Korfantów w roku 2020 zarejestrowanych było 604 podmiotów gospodarczych, z czego 580, tj. 96,03% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2015-2020 zwiększyła się o 57 działalności (tj. 10,42%). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej						
Ogółem	547	547	549	557	585	604
Sektor publiczny						
Ogółem	21	19	20	20	20	21
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	18	16	17	16	16	17
Spółki handlowe	0	1	1	1	1	1
Sektor prywatny						
Ogółem	524	526	527	535	563	580
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	425	429	434	450	472	479
Spółki handlowe	26	25	22	19	19	23
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	5	2	2	1	1
Spółdzielnie	4	4	4	2	2	2
Fundacje	2	2	2	2	3	4
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	22	22	21	20	22	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie dwóch sekcji nad innymi. Jest to sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (147 podmiotów) oraz sekcja F związana z branżą budowlaną (121 podmiotów).

Natomiast największa liczba podmiotów w sektorze publicznym na terenie gminy Korfantów w 2020 roku znajdowała się w sekcji P – edukacja (12 podmiotów).

Ogółem największy wzrost w latach 2015-2020 odnotowała sekcja F (budownictwo). Liczba podmiotów w tej sekcji zwiększyła się o 25 tj. o 26,04%. Natomiast, największy spadek zanotowała sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) gdzie zaobserwowano spadek o 4 podmioty tj. 33,33%.

Tabela 7. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor publiczny							
Sekcja E	Podmiot	1	1	1	1	1	1
Sekcja L	Podmiot	0	0	0	1	1	1
Sekcja O	Podmiot	2	2	2	2	2	2
Sekcja P	Podmiot	13	12	13	11	11	12
Sekcja Q	Podmiot	3	3	3	4	4	4
Sekcja R	Podmiot	2	1	1	1	1	1
Sektor prywatny							
Sekcja A	Podmiot	33	34	34	35	35	35
Sekcja C	Podmiot	49	53	52	55	57	60
Sekcja E	Podmiot	3	3	3	3	3	3
Sekcja F	Podmiot	96	98	98	99	114	121
Sekcja G	Podmiot	147	145	144	144	145	147
Sekcja H	Podmiot	21	25	22	26	28	26
Sekcja I	Podmiot	7	6	9	8	8	10
Sekcja J	Podmiot	5	6	6	7	10	9
Sekcja K	Podmiot	14	13	11	14	15	16
Sekcja L	Podmiot	12	11	11	8	8	8
Sekcja M	Podmiot	23	22	23	22	23	23
Sekcja N	Podmiot	16	17	19	22	23	19
Sekcja O	Podmiot	8	8	8	8	8	8
Sekcja P	Podmiot	6	4	4	4	4	9
Sekcja Q	Podmiot	26	25	29	28	25	25
Sekcja R	Podmiot	5	4	3	3	3	6
Sekcje S i T	Podmiot	53	52	51	49	53	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Korfantów

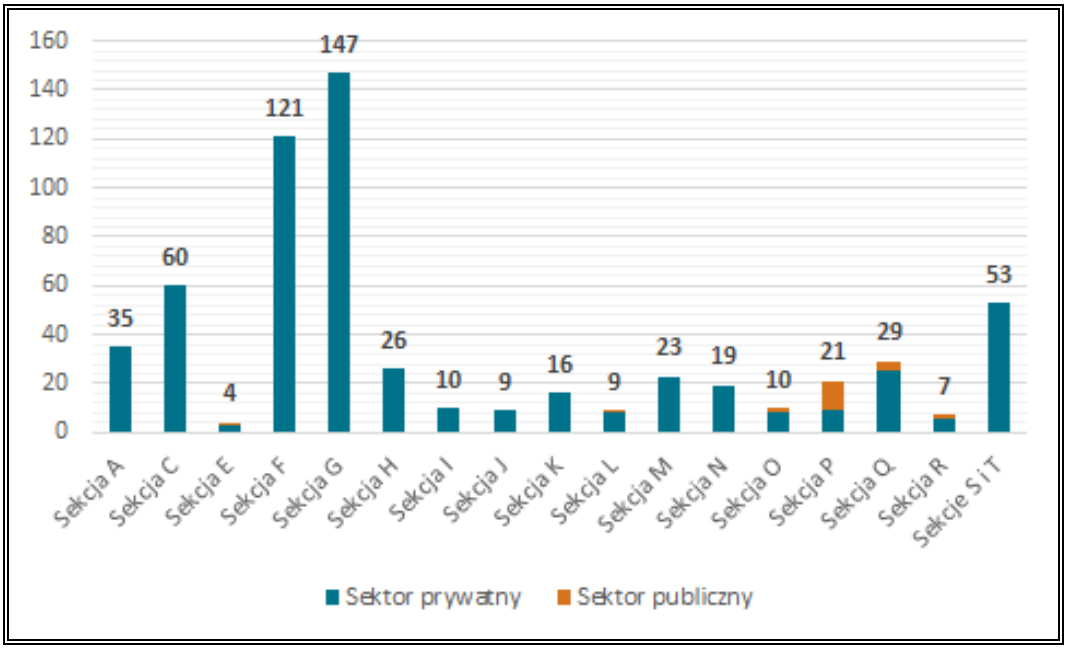

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport

TRANSPORT DROGOWY

Układ drogowy na terenie gminy Korfantów tworzą:

- odcinek drogi krajowej nr 41 relacji Nysa – Prudnik – Trzebina – granica państwa, o długości 4,20 km,
- droga wojewódzka nr 407 relacji Nysa - Korfantów - Łącznik, o długości 17,60 km, która stanowi główny szlak komunikacyjny na terenie gminy Korfantów,
- droga wojewódzka nr 406 relacji Nysa - Jasienica Dolna - Włosowa (skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 405), o długości 0,30 km,
- droga wojewódzka nr 405 relacji Niemodlin – Korfantów, o długości 2,40 km.
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Na terenie gminy ich długość w roku 2020 wynosiła 60,72 km. Z kolei długość dróg wewnętrznych na obszarze jednostki przy terenach zabudowanych wynosi 43,96 km. Część dróg, która jest w dobrym stanie technicznym, stwarza warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych. Dobry stan techniczny wpływa również na zmniejszenie się wydzielania spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

Rysunek 6. Sieć dróg na terenie gminy Korfantów

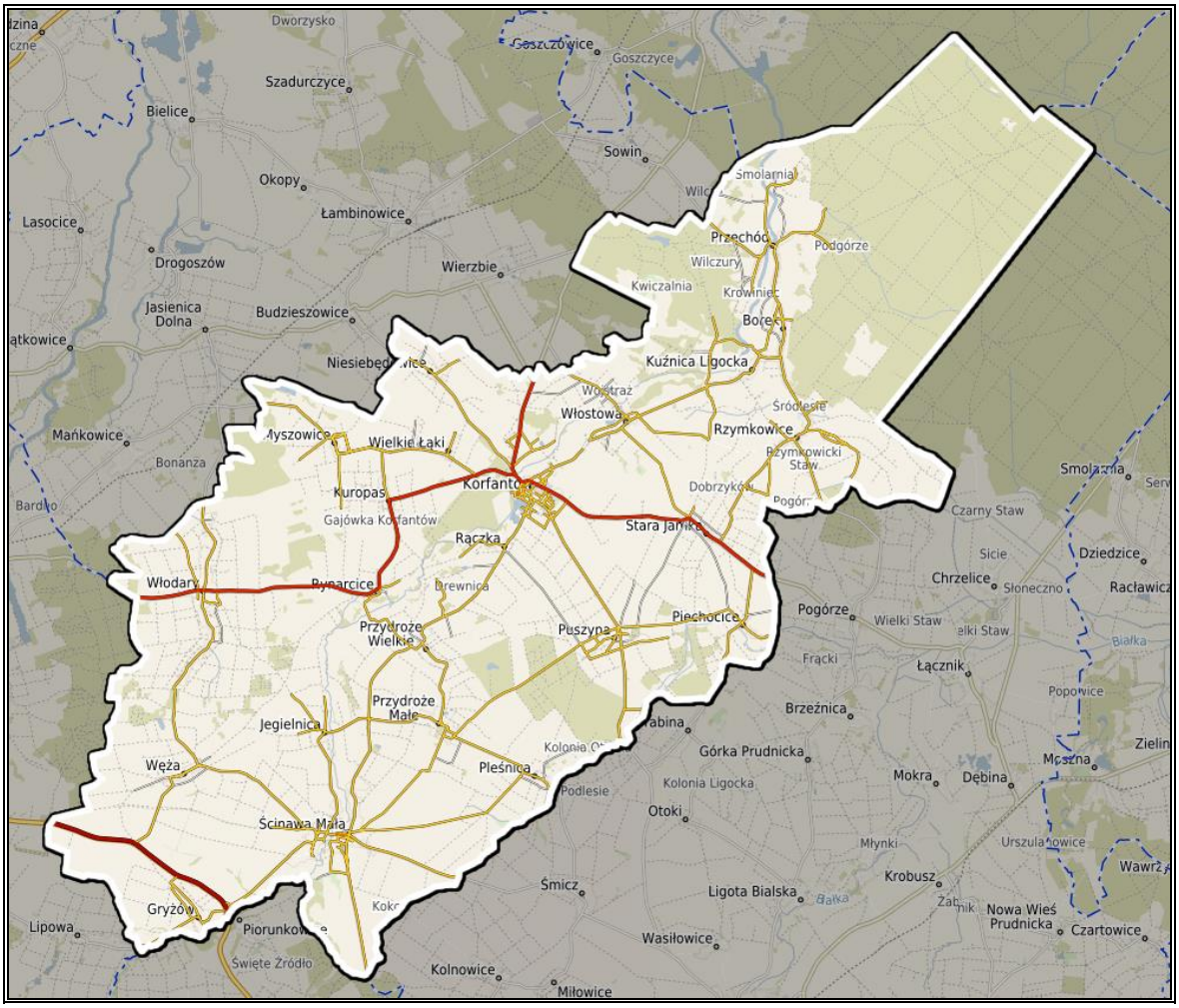

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://korfantow.e-mapa.net/

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren gminy Korfantów nie przebiegają linie kolejowe.

TRANSPORT LOTNICZY

Na terenie gminy nie jest zlokalizowane żadne lądowisko ani lotnisko. Najbliższym portem lotniczym jest znajdujący się w odległości około 100 km w kierunku północno-zachodnim od granic gminy Port lotniczy Wrocław-Strachowice im. Mikołaja Kopernika.

3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy Korfantów nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są paliwa stałe, gaz oraz energia elektryczna.

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Na terenie gminy Korfantów zlokalizowana jest dystrybucyjna sieć gazowa. W gaz ziemny zaopatrywane są miejscowości Korfantów oraz Niesiebędowice. Ogólny stopień gazyfikacji gminy wynosi 2,94%.

W przyszłości po ocenie ekonomicznej opłacalności inwestycji rozwój sieci gazowej dotyczyć może miejscowości Ścinawa Nyska, Ścinawa Mała, Przydroże Małe, Gryżów, Rączka. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 (relacji Prudnik – Nysa) oraz dwa odchodzące od niego odgałęzienia. Szczegóły prezentuje tabela poniżej.

Tabela 8. Gazociągi przebiegające przez teren gminy Korfantów

Relacja/ dodatkowe informacje	DN (średnica) [mm]	PN (ciśnienie) [MPa]	Rodzaj przesyłanego gazu
Fragment nitki głównej Nysa–Prudnik	200	4,0	E
Odgałęzienie od gazociągu Nysa–Prudnik	100	4,0	E
Odgałęzienie od gazociągu Nysa–Prudnik do stacji gazowej Gryżów	50	4,0	E

Źródło: Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział Świerklany

Na obszarze analizowanej jednostki znajdują się dwie stacje gazowe:

- stacja w miejscowości Gryżów o przepustowości 65 m^3/h,
- stacja w miejscowości Korfantów o przepustowości 1 300 m^3/h.

Zgodnie z danymi Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. długość przesyłowej sieci gazowej na obszarze gminy w roku 2020 wyniosła około 15 864 m i od roku 2016 nie uległa zmianie.

W poniższej tabeli przedstawiono zużycie oraz liczbę odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie gminy Korfantów w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2016 - 2020.

Tabela 9. Zużycie oraz liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie Gminy Korfantów w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2016 - 2020

Rok	Miasto/Gmina	Liczba obiorców gazu [szt.]						Zużycie gazu w ciągu roku [MWh]					
		Ogółem	Gospodarstwo domowe		Przemysł i budownictwo	Handel i Usługi	Pozostali	Ogółem	Gospodarstwo domowe		Przemysł i budownictwo	Handel i Usługi	Pozostali
			Razem	W tym: ogrzewający mieszkania					Razem	W tym: ogrzewający mieszkania			
2016	Obszar wiejski	2	2	2	0	0	0	20,2	20,2	20,2	0,0	0,0	0,0
	Miasto Korfantów	106	82	71	6	18	0	9 332,1	1 248,7	1 248,7	1 647,3	6 436,1	0,0
2017	Obszar wiejski	2	2	2	0	0	0	21,0	21,0	21,0	0,0	0,0	0,0
	Miasto Korfantów	107	82	71	5	20	0	9 822,8	1 393,2	1 393,2	1 610,4	6 819,2	0,0
2018	Obszar wiejski	2	2	2	0	0	0	36,0	36,0	34,4	0,0	0,0	0,0
	Miasto Korfantów	113	89	79	7	17	0	8 800,1	1 384,8	1 354,2	1 332,1	6 083,2	0,0
2019	Obszar wiejski	1	1	1	0	0	0	52,5	52,5	52,5	0,0	0,0	0,0
	Miasto Korfantów	119	99	89	6	14	0	8 230,4	1 502,1	1 481,8	1 176,4	5 551,9	0,0
2020	Obszar wiejski	2	2	2	0	0	0	23,5	23,5	23,5	0,0	0,0	0,0
	Miasto Korfantów	139	120	106	7	12	0	4 263,8	2 029,7	1 875,1	860,3	1 373,8	0,0

Źródło: PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o.

Łączna liczba odbiorców gazu na terenie gminy Korfantów (z obszaru wiejskiego i miasta) w latach 2016-2020 wzrosła o 30,56%, natomiast zużycie gazu w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 zmniejszyło się o 54,16%.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Gmina Korfantów zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji GPZ 110/15 kV „Ścinawa", „Tułowice" oraz „Bielice". Przez teren gminy przebiega dwutorowa napowietrzna linia 110kV relacji Zdzieszowice - Hajduki.

Na obszarze gminy energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Potrzeby mieszkańców w zakresie zasilania w energię elektryczną są zaspokojone. Stan zaopatrzenia gminy Korfantów w energię elektryczną jest zadowalający.

3.1.7 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO_2 oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

3.1.7.1 Energia wiatru

Energia wiatru należy do odnawialnych źródeł energii, nie jest jednak dla środowiska neutralna. W praktyce elektrownie wiatrowe mogą wywierać negatywny wpływ na otoczenie – ludzi, ptaki oraz krajobraz. Problemem jest np. wytwarzany przez turbiny wiatrowe monotonny, stały hałas o niskim natężeniu, który niekorzystnie oddziałuje na psychikę człowieka. Innym ujemnym aspektem jest wpływ elektrowni na ptaki. Nie można też zapomnieć o ujemnym wpływie farm na krajobraz, zajmują one bowiem duże powierzchnie i zlokalizowane są często w rejonach turystycznych lub nadmorskich, co zniechęca część osób do odwiedzenia takich miejsc. Instalacje wiatrowe utrudniają także rozchodzenie się fal radiowych.

Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące osnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina Korfantów znajduje się w strefie umiarkowanych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 750 kWh/m^2/rok.

Rysunek 7. Położenie gminy Korfantów na mapie energii wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

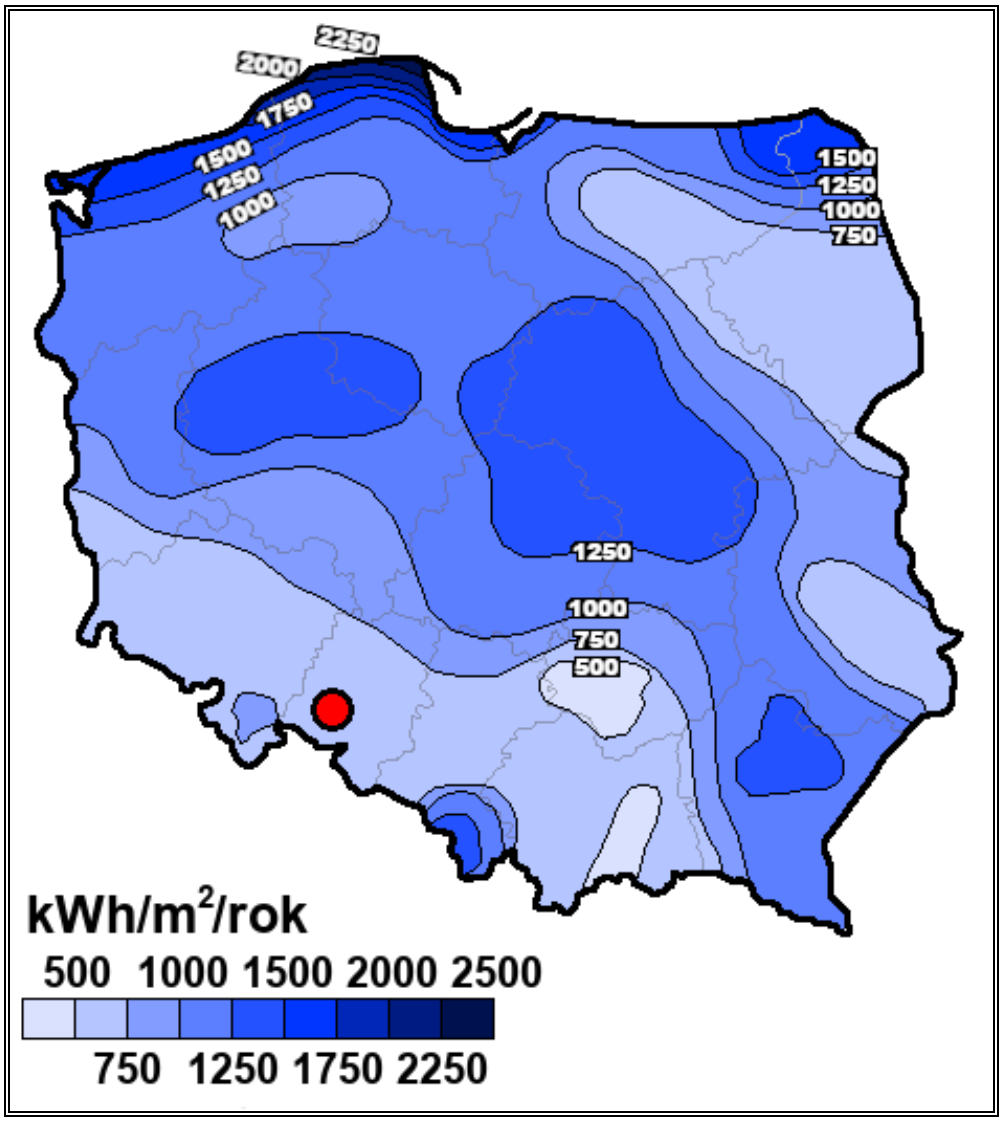

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Obecnie, na terenie gminy Korfantów nie ma zlokalizowanych farm wiatrowych.

Zgodnie z Analizą możliwości lokalizacji farm wiatrowych w województwie opolskim, na terenie gminy Korfantów, głównymi obszarami predysponowanymi do lokalizacji farm wiatrowych są tereny na wschód od miejscowości Korfantów oraz Ścinawa Mała. Na terenie analizowanej jednostki dopuszcza się farmy wiatrowe o maksymalnej wysokości 130-150 m. Szczegóły prezentuje rysunek poniżej.

Rysunek 8. Położenie gminy Korfantów na mapie obszarów predysponowanych do lokalizacji farm wiatrowych

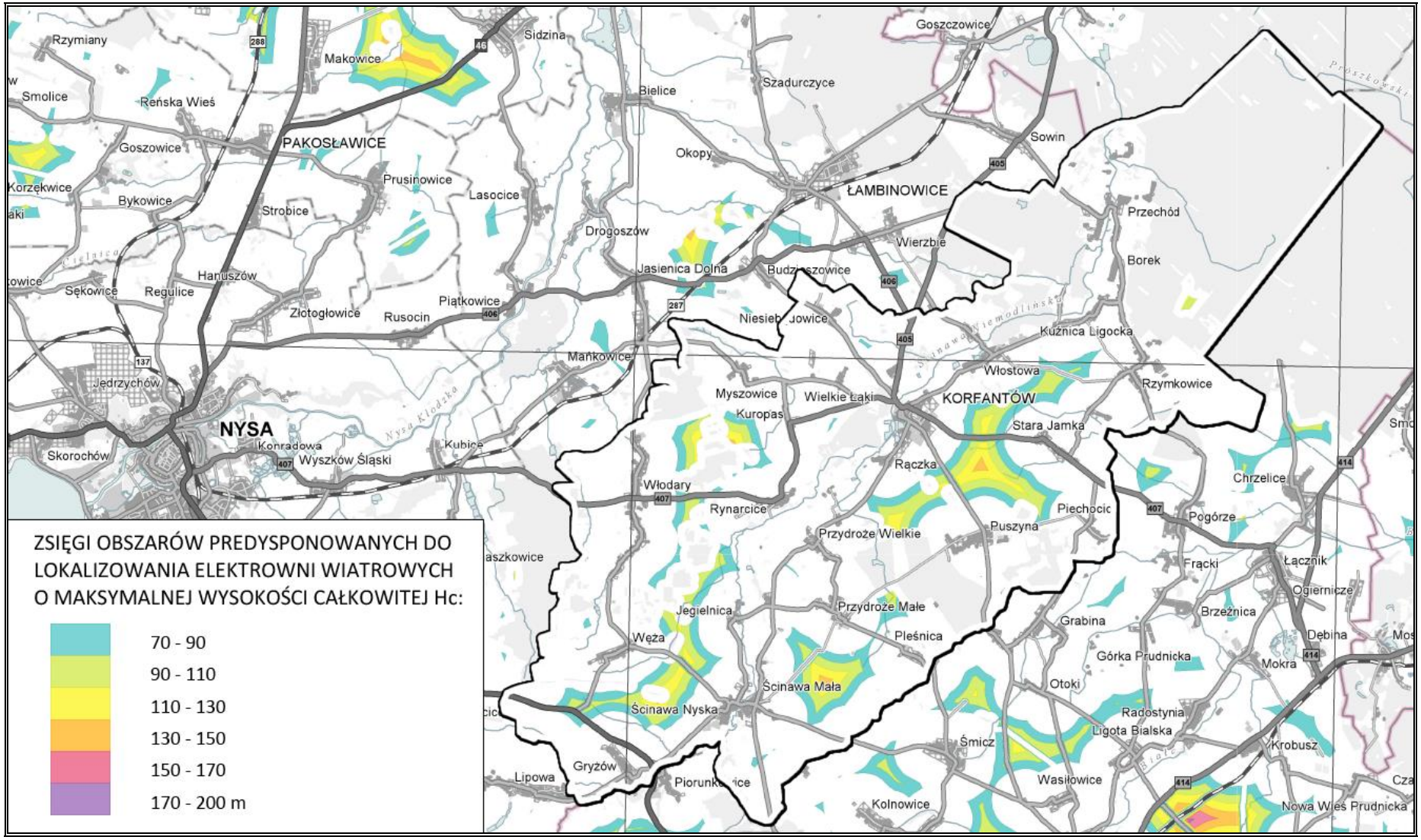

Źródło: Analiza możliwości lokalizacji farm wiatrowych w województwie opolskim, 2017

3.1.7.2 Energia wody

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Zgodnie Planem Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim, na obszarze powiatu nyskiego występuje wysoki potencjał teoretyczny wód powierzchniowych i wynosi on od 25 do 30 GWh/rok. Jednak na terenie gminy Korfantów potencjał teoretyczny wód powierzchniowych wynosi od 0,01 do 1 GWh/rok.

Na terenie analizowanej jednostki największy potencjał energetyczny do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody posiada rzeka Ścinawka Niemodlińska. W jej biegu planowana jest budowa dwóch małych elektrowni wodnych: we wsi Przechód (o mocy 22 kW) i Rynarcice (o mocy 60 kW).

3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2009/28/WE biomasa oznacza ulegającą biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa i związanych działów przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych i miejskich. Z kolei zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1233 z późn. zm.) biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej, leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce.

Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej. Zatem z powodu rolniczego charakteru gminy Korfantów, biomasa wykorzystywana jest do produkcji energii na indywidualne potrzeby w gospodarstwach.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów" (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

Na obszarze gminy Korfantów nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia, jednak występują gospodarstwa hodowlane, w których istnieje możliwość zainstalowania instalacji do pozyskiwania biogazu rolniczego.

3.1.7.4 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście, wydostają się na powierzchnię jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana

jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być wtłaczana z powrotem, a tempo wydobycia i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze.

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Gmina Korfantów znajduje się na obszarze Sudecko-Świętokrzyskiego okręgu geotermalnego. Teren, na którym jest zlokalizowana jest słabo rozpoznany. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie gminy wynosi około 60°C. Położenie takie stanowi korzystne źródło pozyskiwania energii geotermalnej.

Rysunek 9. Położenie gminy Korfantów na tle okręgów geotermalnych Polski.

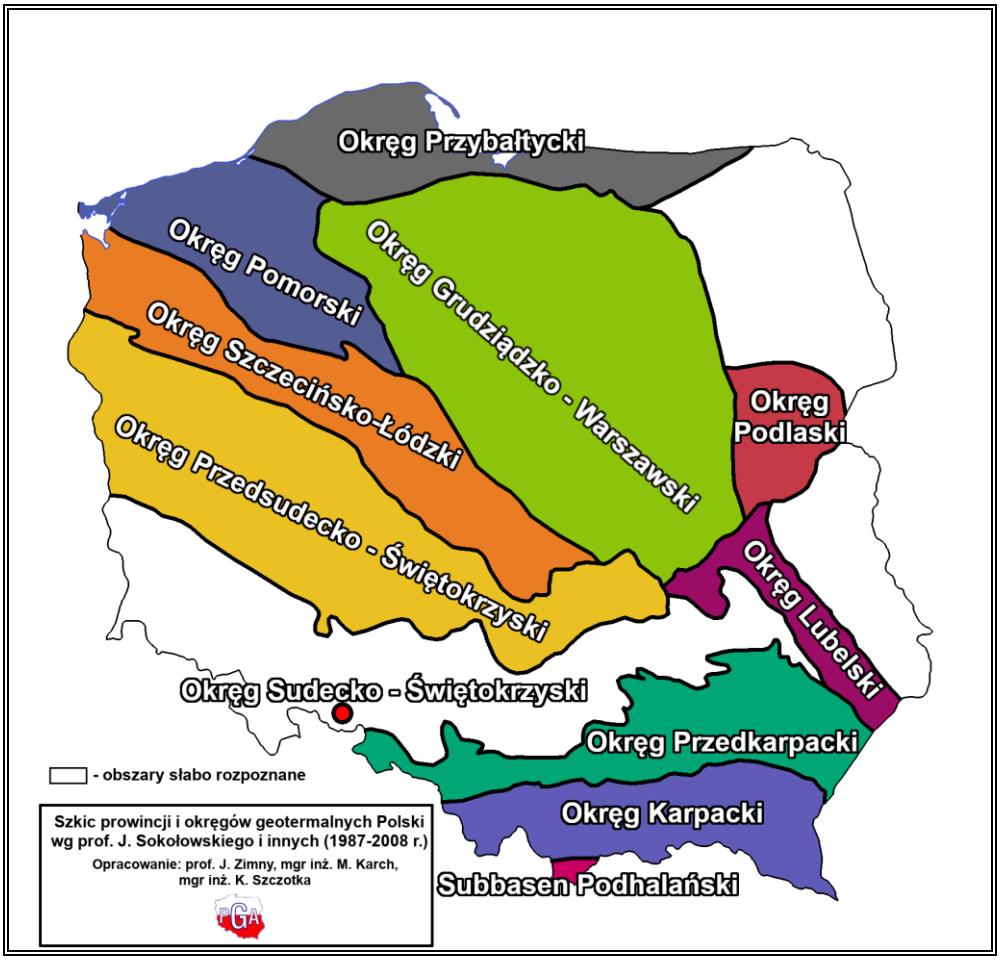

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.pgi.gov.pl

Na terenie gminy energia geotermalna nie jest wykorzystywana na szerszą skalę. W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych przez Gminę, brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii. Zgłoszenia nie wymagają instalacje do głębokości 30 m. Natomiast instalacje wymagające głębszego wiercenia podlegają obowiązkowi opracowania projektu robót geologicznych i jego zgłoszenia Staroście Nyskiemu. W związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, przypuszcza się, że na terenie gminy w gospodarstwach domowych występują takie instalacje.

Rysunek 10. Położenie gminy Korfantów na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

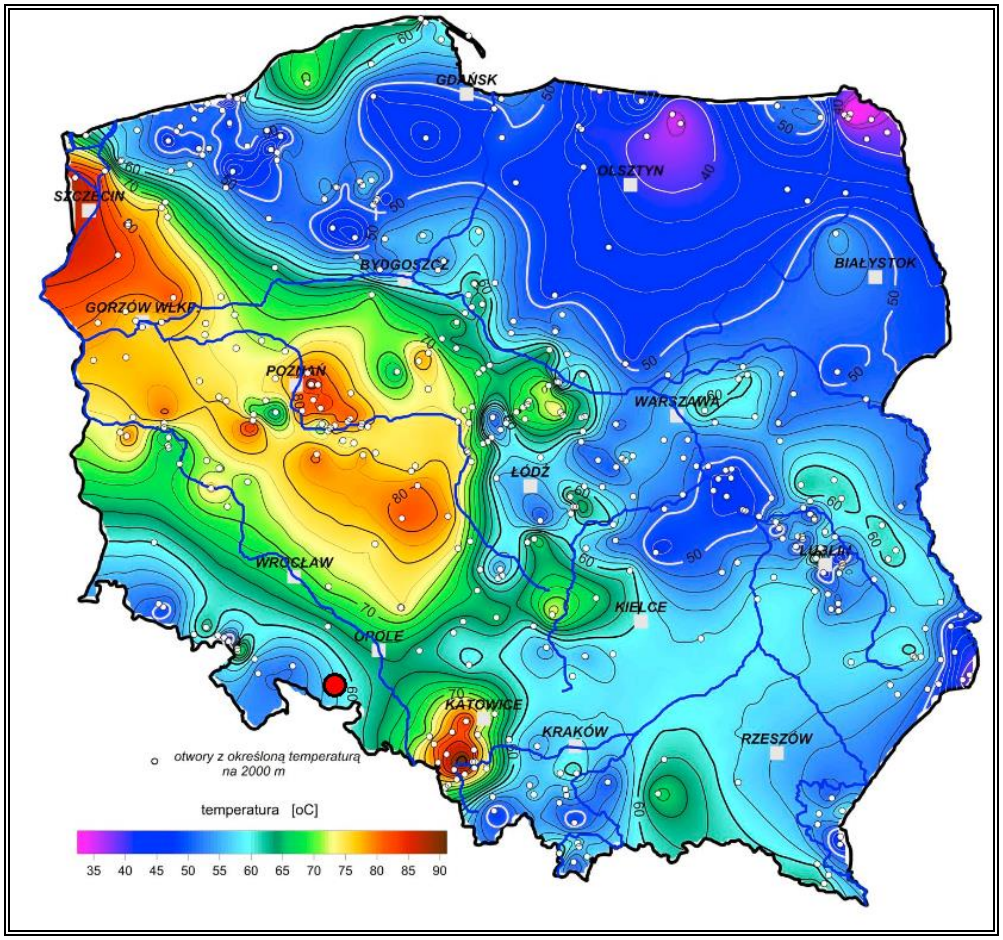

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.pgi.gov.pl/

3.1.7.5 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- cieplną – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Najbardziej powszechnym sposobem na wykorzystanie energii słonecznej są panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne.

Panele fotowoltaiczne przetwarzają promieniowanie słoneczne na energię elektryczną, a następnie zasilają budynek. Wykorzystywane są również do ogrzania ciepłej wody użytkowej jak i do wsparcia systemów konwencjonalnych przy ogrzewaniu w sezonie jesienno-zimowym. Instalacja fotowoltaiczna może współpracować z urządzeniami klimatyzacyjnymi zasilanymi energią elektryczną. Największa moc urządzeń chłodzących jest potrzebna w okresie letnim, kiedy występuje duże nasłonecznienie, co również ma wpływ w tym czasie na największą produkcję energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego. Ponadto można również zaprojektować instalację fotowoltaiczną

współpracującą z pompą ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem zużywającym energię elektryczną (część pompy ciepła – sprężarka), a uzupełniając jej układ o instalację fotowoltaiczną, dostarczamy darmową energię do zasilania pompy. Rozwiązanie to pozwala w wysoce ekologiczny sposób ogrzewać budynek

Kolektory słoneczne to urządzenia służące do zmiany energii słonecznej na energię cieplną. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie opolskim są korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1 550-1 600 godzin i należy do umiarkowanego w Polsce. Oznacza to, że gmina Korfantów posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 11. Położenie gminy Korfantów na mapie usłonecznienia na terenie Polski

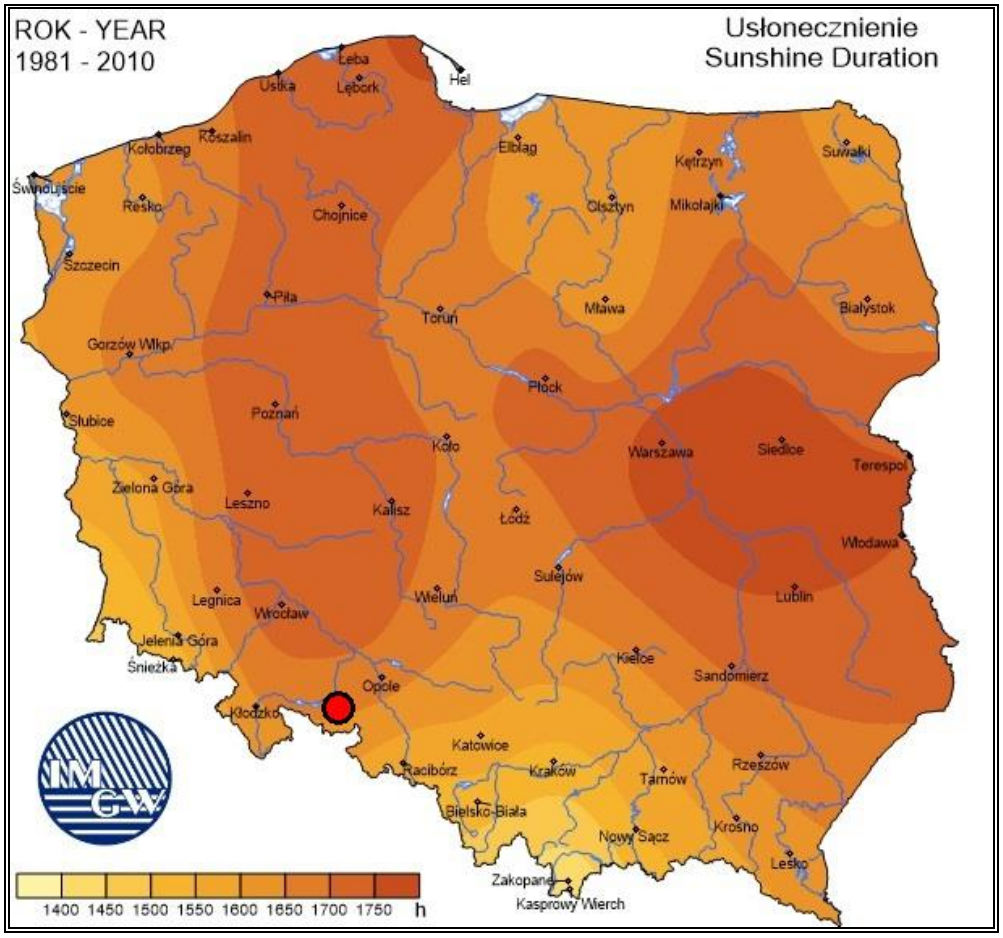

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, https://klimat.imgw.pl/

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej, należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co

wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Gmina nie ma obowiązku inwentaryzacji ilości instalacji fotowoltaicznych/ solarnych znajdujących się na budynkach mieszkalnych w jej obrębie, dlatego nie można dokładnie określić ile budynków, jest w nie wyposażonych. Na terenie gminy występują korzystne warunki do instalacji urządzeń wykorzystujących energię słoneczną. Ponadto w ostatnich latach wzrosło zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz ich dostępność. Można zatem wnioskować, że na jej terenie wśród właścicieli prywatnych zlokalizowane są indywidualne instalacje wykorzystujące energię słoneczną.

3.1.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi źródło utrzymania dużej części mieszkańców. Walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

Zrównoważony rozwój sektora rolnictwa obejmuje:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Jeśli działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych, może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji

zanieczyszczeń do wód oraz gleb. Na terenie gminy Korfantów znajdują się jednolite części wód powierzchniowych, które zostały wskazane w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Środkowej Odry wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Są to:

- RW60001711969 – Prószkowski Potok,
- RW60001912899 – Ścinawa Niemodlińska od Mesznej do Nysy Kłodzkiej,
- RW6000191299 – Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia.

Gminę Korfantów można jednak zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego. Powodem takiej sytuacji są gospodarstwa rolne, które realizując proces produkcji żywności, pasz dla zwierząt lub surowców rolnych, zużywają duże ilości substancji nawozowych. Znaczna, niewykorzystana część tych substancji ulega kumulacji w glebie, spływa do wód powierzchniowych i gruntowych oraz migruje do atmosfery. Są to w szczególności pierwiastki biogenne – azot i fosfor, które jednocześnie wpływając pozytywnie na poziom produkcji rolnej, w nadmiernych ilościach stanowią groźne zanieczyszczenie i potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Dnia 15 lutego 2020 r., według Rozporządzenia Rady Ministrów z 12 lutego 2020 r. w życie wszedł „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2020 r., poz. 243). Dokument ten ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów i określa m.in. sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych na glebach zamarzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamarzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem, zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem oraz terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów. Ponadto wskazuje warunki przechowywania nawozów naturalnych i postępowanie z odciekami. Celem jest ograniczenie rolniczego wykorzystywania nawozów. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem, który wprowadza coraz więcej szkodliwych substancji do otoczenia. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie gminy Korfantów, nie występują przedsiębiorstwa stwarzające potencjalne wysokie zagrożenie dla środowiska naturalnego na tym obszarze.

Ponadto według danych GUS w 2019 r., na obszarze gminy w sektorze prywatnym funkcjonowało 60 podmiotów należących do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska. W tym przypadku, jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modelów produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Ma to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie gminy. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmierzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie gminy Korfantów przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów i pociągów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia. Obecnie ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 41 i drogach wojewódzkich nr 407, 406 i 405.

Transport jest źródłem zbyt wielu zagrożeń, stanowi źródło hałasu, zanieczyszczeń atmosferycznych i wypadków komunikacyjnych. Jednocześnie trudno wyobrazić sobie rzeczywistość bez możliwości swobodnego poruszania się, przemieszczania ludzi i przepływu towarów. Negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, związany jest często z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Stanowi również uciążliwość podczas odpoczynku, pracy i snu.

Kolejnym negatywnym aspektem rozwoju transportu jest jego szkodliwy wpływ na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio wskutek spożywania zanieczyszczonych roślin. Wśród innych aspektów należy tu wymienić wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Stąd w wyniku niezadowalającego stanu dróg oraz występowania dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, obszar gminy narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Zrównoważony sektor transportu obejmuje:

- Poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
  - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,

- doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory" transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),

— Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,

— Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwia zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

Działania prowadzone przez Gminę Korfantów w zakresie gospodarki komunalnej mają m.in. na celu wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodą oraz odpadami. Gospodarka komunalna wywiera ogromny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnię ziemi, faunę i florę).

Ponadto w wyniku realizacji prac budowlanych mogą mieć miejsce krótkotrwałe, tymczasowe i niegroźne negatywne oddziaływania głównie w zakresie emisji hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie. W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji na obszarach chronionych wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji budynków pod kątem występowania gatunków chronionych.

Zrównoważone działania w zakresie gospodarki komunalnej i budownictwa dotyczą:

1. Spełnienia wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków,

zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowania zużycia wody i ciepła oraz zmniejszenia strat przesyłowych wody i ciepła;

2. Tworzenia bądź utrzymania ładu przestrzennego w gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek;
3. Całkowitego wyeliminowanie samowoli budowlanej.
4. Szerokiego wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Korfantów jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym, co wynika z posiadania dobrych warunków naturalnych oraz lokalizacji. Przy czym warto zaznaczyć, że obecnie potencjał turystyczny gminy nie jest w pełni wykorzystany. Dlatego istotny jest w przyszłości rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja gminy w środkach masowego przekazu.

Korzystanie z zasobów i walorów przyrodniczych w zakresie turystki i rekreacji odbywa się na terenach już zurbanizowanych. Część powierzchni gminy została objęta ochroną w formie rezerwatu przyrody i Obszaru Chronionego Krajobrazu, co potwierdza jak osobliwe są walory przyrodnicze tego terenu.

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej oraz pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody. Zrównoważony rozwój sektora rekreacji i turystyki obejmuje:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuację i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców oraz organizację turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochronę dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Korfantów, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się na granicy Sudeckiej oraz Śląsko-Wielkopolskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Zaznacza się to w dużej różnorodności klimatu w skali gminy.

Obszary w północnej części gminy, leżące na terenie nizinnym doświadczają słabych wpływów oceanicznych mas powietrza. Klimat na tym obszarze charakteryzuje się deszczowym latem i ciepłą zimą.

Natomiast klimat obszarów wyżynnych położonych w południowej części gminy kształtowany jest przez wpływy przedgórza. Charakteryzuje się on piętrowością klimatyczną (spadek temperatury powietrza i wzrost opadów razem z wysokością) oraz występowaniem wiatrów lokalnych (m.in. ciepłymi i suchymi wiatrami nazywanymi fenami oraz wiatrami górskimi i dolinnymi).

Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około 550-600 mm. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 225 do 235 dni. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. -2ºC, a w lipcu ok. 18ºC, co przekłada się na średnią roczną temperaturę wynoszącą około 8ºC. Na analizowanym obszarze dominują wiatry zachodnie.

Rysunek 12. Położenie gminy Korfantów na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

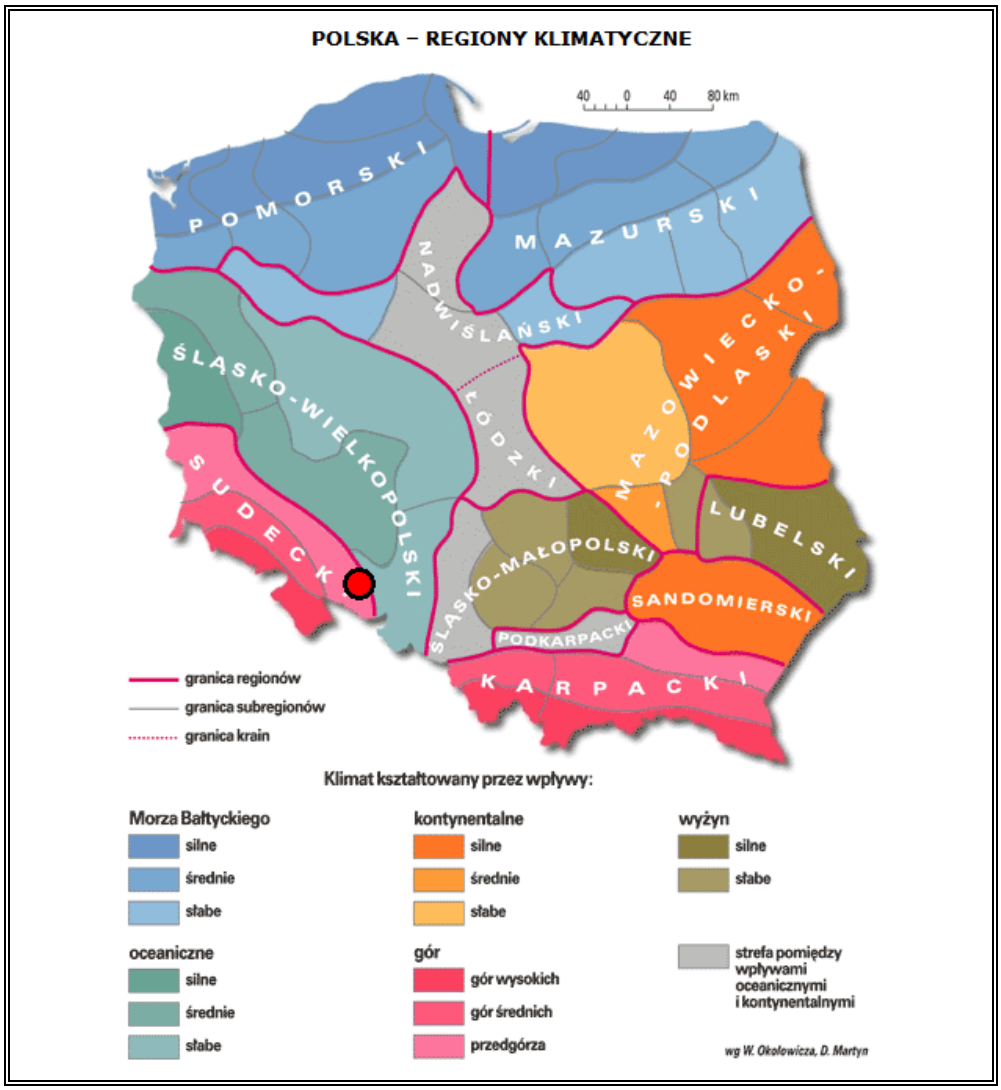

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.wiking.edu.pl

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1077) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji za źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów

związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji poza spalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Największa emisja liniowa występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy), co będzie również dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Na terenie gminy Korfantów, największa emisja liniowa występuje w obrębie drogi krajowej nr 41 i dróg wojewódzkich nr 407, 406 i 405. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza na terenie analizowanej jednostki w wyniku emisji liniowej.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie gminy przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastąpienie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie gminy Korfantów część mieszkańców ogrzewa swoje domy węglem, co przyczynia się do emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji", czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości.

Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania.

Elementem składowym „niskiej emisji" są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanego paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył.

STAN POWIETRZA

Województwo opolskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Korfantów należy do strefy opolskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- dwutlenek azotu (NO_2),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C_6H_6),

— ozon troposferyczny (O_3),
— pył zawieszony PM10, oraz zawarte w tym pyle metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
— pył PM2,5.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

— dwutlenek siarki (SO_2),
— tlenki azotu (NO_x),
— ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

— **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
— **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

— **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
— **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM2,5 dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM2,5 na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM2,5 przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 $\mu g/m^3$.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy opolskiej.

Tabela 10. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy opolskiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO_2	NO_2	PM10	PM2,5		Pb	C_6H_6	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O_3	
					Faza I	Faza II									
Strefa xxx	PL1602	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2020

Tabela 11. Wynikowe klasy strefy opolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla każdej strefy, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO_2	NO_x		
Strefa xxx	PL1602	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2019 r. w strefie opolskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10 (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (II faza), (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM2,5 (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O_3 (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O_3 (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy opolskiej były dotrzymane. Teren gminy Korfantów znalazł się w obszarze przekroczeń benzo(a)pirenu (poziom docelowy) oraz ozonu (poziom celu długoterminowego). W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości.

Najwyższe stężenia B(a)P zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń B(a)P były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężeń benzo(a)piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie województwa, a więc gminy Korfantów nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych. Wśród przypuszczalnych głównych przyczyn przekroczeń stężeń substancji B(a)P należy wymienić:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w ogólnym bilansie energetycznym,
- eksploatację instalacji energetycznych o małej mocy,
- oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na drogach,
- niski poziom życia ludności,
- niski poziom wiedzy ekologicznej,
- niedostateczny poziom wydatków budżetowych na realizację programów ochrony powietrza i ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departamentu Monitoringu Środowiska, w roku kalendarzowym 2019 na terenie gminy Korfantów wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

Miasto Korfantów:

1. **Dwutlenek azotu (NO_2)**: S_a = 11 µg/m^3,
2. **Dwutlenek siarki (SO_2)**[4]: S_a = 4 µg/m^3,
3. **Pył zawieszony PM10**: S_a = 21 µg/m^3,
4. **Pył zawieszony PM2,5**: S_a = 12 µg/m^3,
5. **Benzen**: S_a = 1 µg/m^3,
6. **Ołów**[5]: S_a = 0,01 µg/m^3.

Obszar wiejski:

1. **Dwutlenek azotu (NO_2)**: S_a = od 10 do 11 µg/m^3,
2. **Dwutlenek siarki (SO_2)**[4]: S_a = od 3 do 4 µg/m^3,
3. **Pył zawieszony PM10**: S_a = S_a = od 13 do 19 µg/m^3,
4. **Pył zawieszony PM2,5**: S_a = S_a = od 7 do 10 µg/m^3,
5. **Benzen**: S_a = 0,5 µg/m^3,
6. **Ołów**[5]: S_a = 0,005 µg/m^3.

Dokładny rozkład stężeń zanieczyszczeń na obszarze gminy i w jej okolicach w roku 2019 pod względem ochrony zdrowia ludzi prezentują poniższe mapy, które wykonane zostały w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

[4] Poziom dopuszczalny dla SO_2 (wartości średnioroczne) określany jest jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami powyżej 100 tys. mieszkańców.

[5] Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyle zawieszonym PM10.

Tabela 12. Ocena jakości powietrza – rozkłady stężeń zanieczyszczeń w roku 2019 na obszarze gminy Korfantów i w jej okolicy

PM10 (śr. roczna)

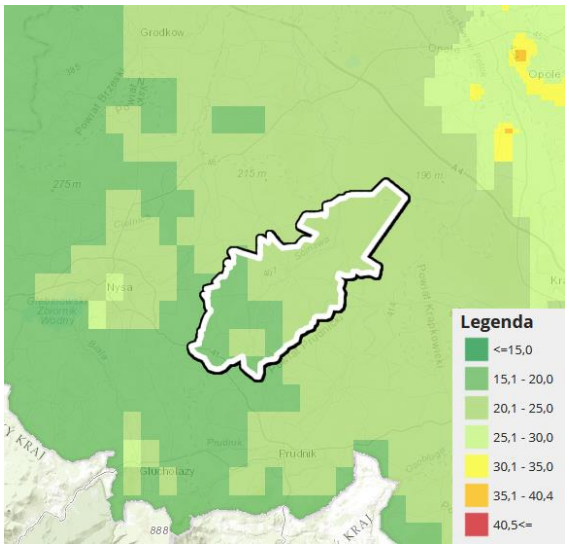

PM2,5 (śr. roczna)

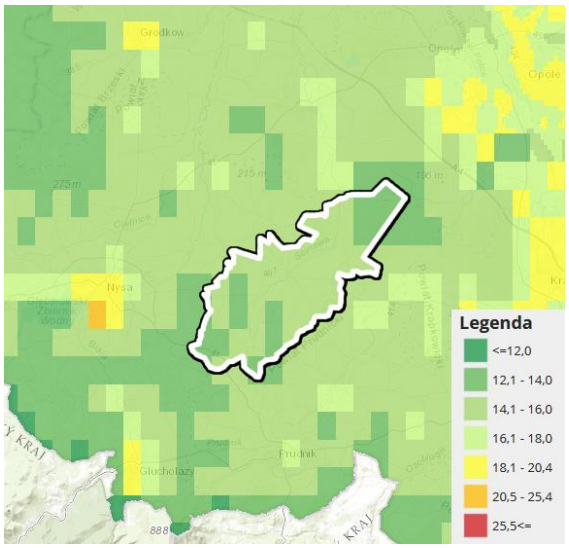

NO_2 (śr. roczna)

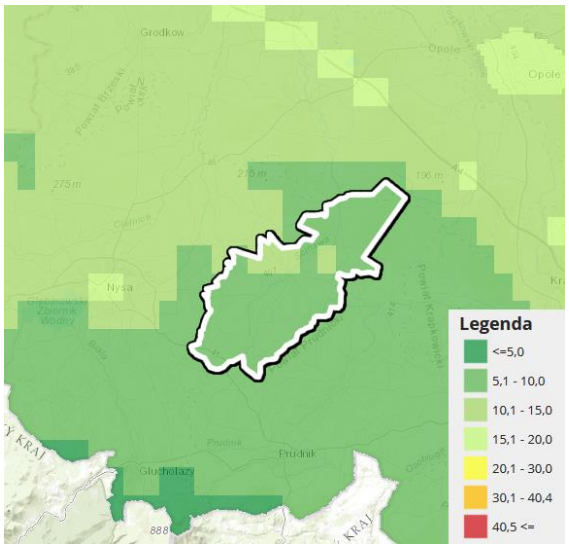

SO_2 (25h Max)

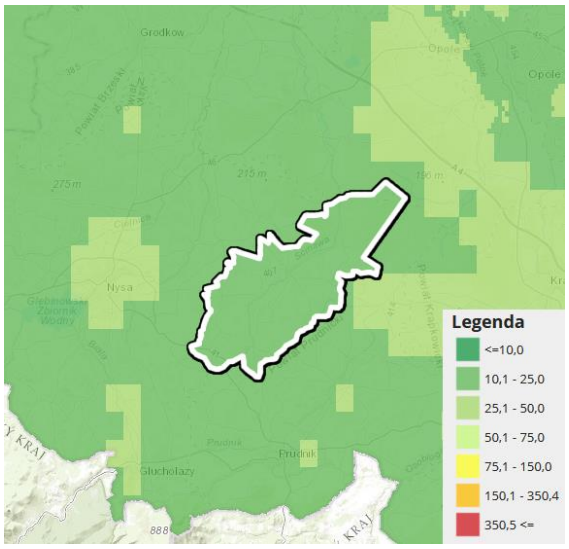

O_3 (3-letnia)

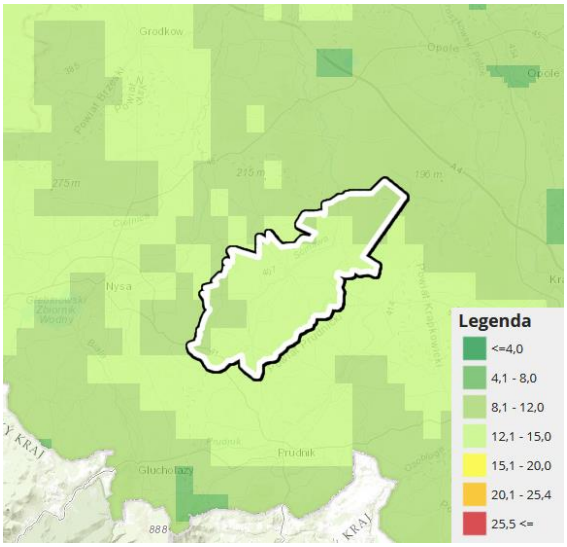

PM10 (36 Max)

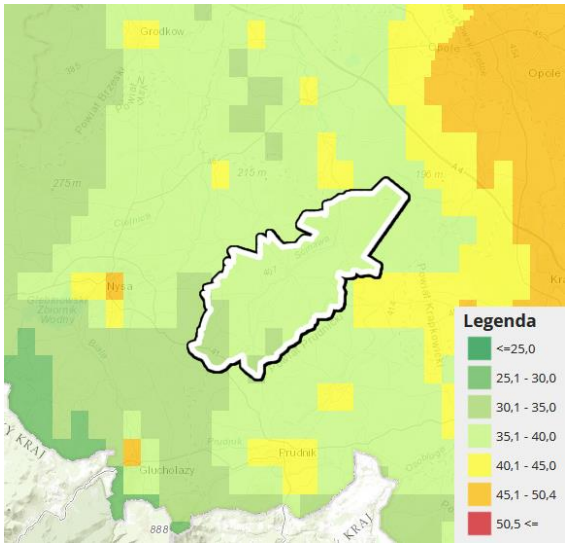

BaP (śr. roczna)

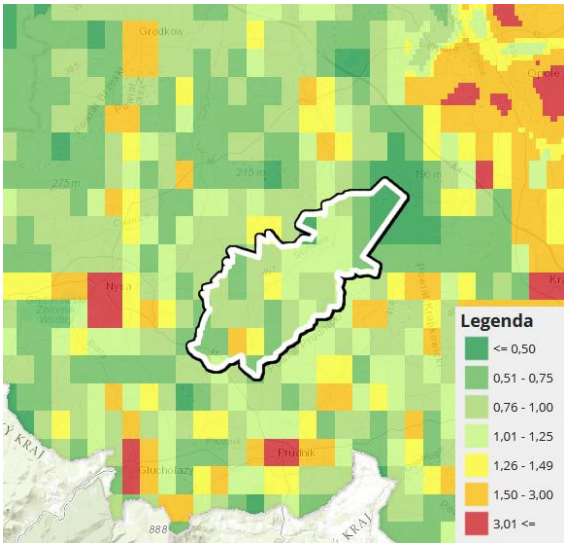

NO_2 (19h Max)

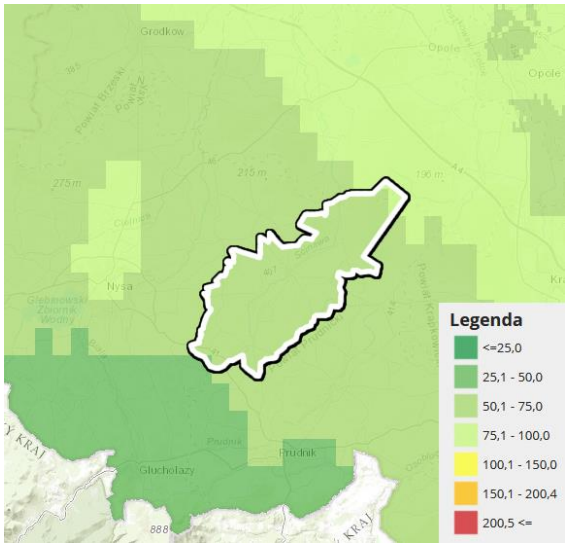

SO_2 (4 Max)

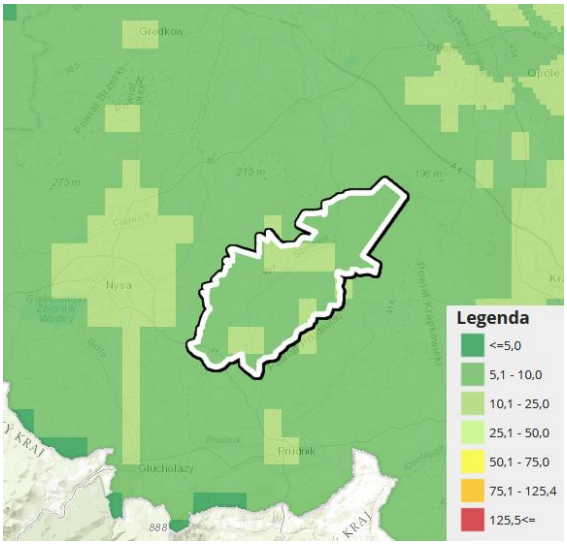

Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— Stały monitoring powietrza na terenie strefy opolskiej, do której należy gmina Korfantów; — Dobre warunki klimatyczne do montażu instalacji odnawialnych źródeł energii; — Brak dużych zakładów przemysłowych i punktów emitujących znaczące ilości zanieczyszczeń na terenie gminy; — Dostępność do sieci gazowej na terenie gminy.	— Przekroczenie poziomów pyłu zawieszonego PM10 (poziom dopuszczalny), pyłu PM2,5 (poziom dopuszczalny II faza), benzo(a)pirenu w pyle PM10 (poziom docelowy), oraz ozonu (poziom celu długoterminowego) w strefie opolskiej; — Niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy; — Wysokie wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła (np. węgiel kamienny) przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję.
Szanse	**Zagrożenia**
— Działania w zakresie montażu urządzeń fotowoltaicznych na prywatnych budynkach oraz na budynkach użyteczności publicznej; — Rosnąca moda na zdrowy styl życia, zwiększenie korzystania z bez emisyjnych środków transportu (np. rower); — Rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii; — Edukacja ekologiczna mieszkańców.	— Wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii; — Wysoki koszt budowy ścieżek rowerowych, obwodnic, modernizacji dróg; — Wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych; — Zmiany klimatu; — Spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

— hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej

charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

- hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływanie na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie gminy nie znajdują się duże zakłady przemysłowe czy tereny przeznaczone na rozwój różnych form działalności przemysłowej, przez co nie stanowią one uciążliwego źródła hałasu. Niewielki hałas mogą generować liczne zakłady usługowe, które na terenie gminy działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie gminy jest ruch na drodze krajowej nr 41 oraz drogach wojewódzkich nr 407, 406 i 405.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale).

Na terenie gminy Korfantów ostatnie pomiary w zakresie poziomów hałasu w środowisku przeprowadzone zostały w roku 2015 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2013 - 2015". Wyniki pomiarów wskazują, iż nie przekroczono dopuszczalnych poziomów dla wybranej lokalizacji.

Tabela 14. Wyniki pomiarów hałasu drogowego krótkookresowego w 2015 roku w miejscowości Korfantów

Lokalizacja punktu pomiarowego	Przeznaczenie terenu	Równoważny poziom dźwięku		Dopuszczalny poziom dźwięku		Wartość przekroczenia	
Korfantów, ul. Wyzwolenia 18, DW 407	Teren zabudowy mieszkaniowo usługowej	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}
		dzień	noc	dzień	noc	dzień	noc
		[db]					
		61,7	51,7	65,0	56,0	—	—

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, RWMŚ w Opolu

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— Prowadzone pomiary poziomu hałasu na terenie gminy w ramach PMŚ; — Brak dużych zakładów przemysłowych; o nadmiernej emisji hałasu.	— Niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę.
Szanse	**Zagrożenia**
— Właściwe opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego; — Modernizacja i remonty nawierzchni dróg; — Rozwój ścieżek rowerowych.	— Rozwój komunikacji wraz ze wzrostem liczby pojazdów i natężenia ruchu komunikacyjnego na drogach; — Niewłaściwa lokalizacja planowanych obiektów stanowiących źródła hałasu; — Wzrost ruchu turystycznego.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 623 z późn. zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi".

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Struktura infrastruktury elektroenergetycznej na terenie gminy Korfantów składa się z sieci wysokiego napięcia WN, średniego napięcia SN, niskiego napięcia nn oraz stacji GPZ „Ścianawa" 110/15 kV i stacji transformatorowych SN/nn.

Stacja „Ścinawa" zlokalizowana jest we wschodniej części miejscowości Ścinawa Mała.

Dwutorowa napowietrzna linia 110kV relacji Zdzieszowice - Hajduki przebiega przez południowy teren gminy.

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na terenie gminy Korfantów zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje:

- Korfantów, ul. Wyzwolenia 11 - maszt własny OCR:
  - Play (GSM1800, GSM900, LTE1800, LTE2100, LTE800, UMTS2100, UMTS900).
- Korfantów, ul. Powstańców Śląskich 11 - maszt PTK Centertel:
  - T-Mobile (GSM1800, GSM900, LTE800, UMTS2100),
  - Orange (GSM900, UMTS2100).
- Korfantów, ul. Powstańców Śląskich 11 - maszt Plusa:
  - Plus (GSM900 UMTS900),
  - Aero 2 (LTE1800 LTE900).

Umiejscowienie pojedynczych stacji bazowych telefonii komórkowej znajdujących się na terenie i w okolicy gminy prezentuje poniższy rysunek – Plus (kolor zielony), T-Mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy) i Aero2 (kolor błękitny).

Rysunek 13. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Korfantów

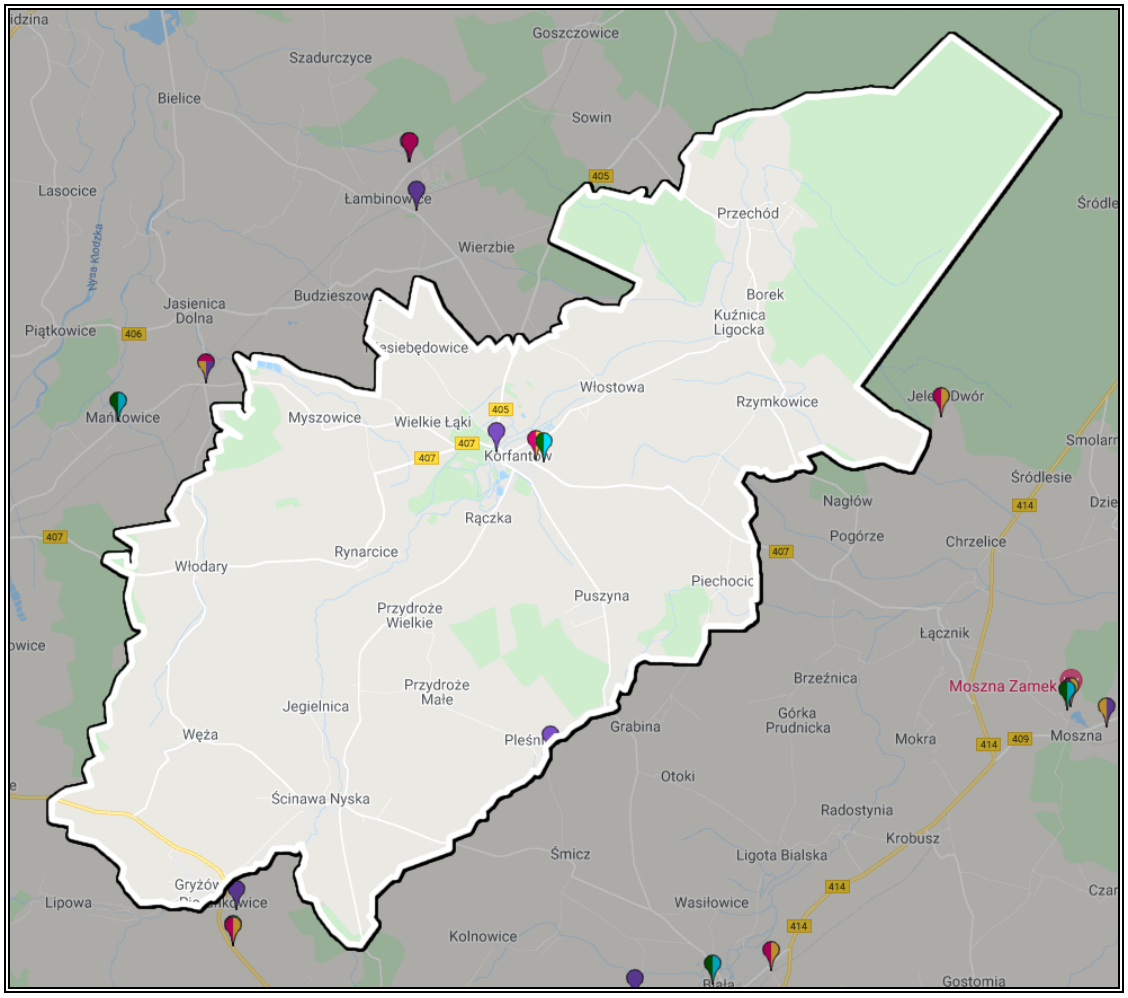

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA, LTE w Polsce, http://beta.btsearch.pl

W ostatnich latach rozwinęły się nowe technologie, które emitują pola elektromagnetyczne do środowiska. Są to m.in. urządzenia Wi – Fi umożliwiające dostęp do sieci internetowej oraz sieć 5G.

W najbliższym czasie planowane jest wprowadzenie ogólnodostępnego, bezpłatnego programu SI2PEM, dzięki któremu możliwe będzie sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten, będzie oparty na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

Według informacji RWMŚ w Opolu, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, na terenie gminy Korfantów wyznaczono punkt pomiarowy PEM w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020. Zlokalizowany jest on w Korfantowie, przy ul. Reymonta. Wyniki pomiarów z roku 2017 i 2020 wskazują, iż nie przekroczono dopuszczalnych poziomów dla powyższej lokalizacji.

Tabela 16. Wykaz punktów pomiarowych pól elektromagnetycznych w województwie opolskim w 2017 i 2020 roku dla miejscowości Korfantów

Lokalizacja punkty pomiarowego	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m] 2017 rok	Wynik [V/m] 2020 rok
Korfantów, ul. Reymonta	17,595667	50,487139	< 0,2	0,5

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, RWMŚ w Opolu

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— Prowadzone badania poziomu PEM na obszarze gminy; — Brak przekroczeń poziomu PEM na terenie gminy.	— Linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz stacja GPZ 110/15 kV zlokalizowana na terenie gminy.
Szanse	**Zagrożenia**
— Regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne; — Uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; — Modernizacja sieci energetycznych przez operatora.	— Wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet); — Niska świadomość społeczna odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4.Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Korfantów pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Górnej Odry wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry. Wody powierzchniowe na tym terenie zajmują obszar 49 ha, co stanowi 0,27% ogólnej powierzchni gminy. Największą rzeką gminy, stanowiącą jej główną oś morfologiczną, jest Ścinawa Niemodlińska, będąca prawobrzeżnym dopływem Nysy Kłodzkiej. Odwadnia ona około 70% obszaru gminy.

Zachodni obszar gminy w okolicach miejscowości Włodary, Kuropas i Myszowice, odwadniany jest przez Młynówkę Niwnicką, natomiast po stronie wschodniej w okolicy

miejscowości Rzymkowice, Stara Jamka i Piechocice przez Rzymkowicki Rów (Rzymkowicka Struga).

Na terenie gminy brak jest większych zbiorników wodnych. Do ważniejszych wód stojących zaliczyć można stawy zlokalizowane w dolinie Ścinawy Niemodlińskiej.

Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdują się na terenie gminy Korfantów.

- RW6000171176829 – Biała od źródła do Śmickiego Potoku,
- RW600017117684 – Czarny Rów,
- RW6000171176869 – Rzymkowicki Rów,
- RW60001711969 – Prószkowski Potok,
- RW6000171273899 – Młynówka Bielicka,
- RW60001712829 – Ścinawa Niemodlińska od źródła do Mesznej,
- RW600017128349 – Dopływ spod Pleśnicy,
- RW60001712849 – Kiełcznica,
- RW60001712852 – Ziębia,
- RW60001912899 – Ścinawa Niemodlińska od Mesznej do Nysy Kłodzkiej,
- RW6000191299 – Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia.

Rysunek 14. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Korfantów

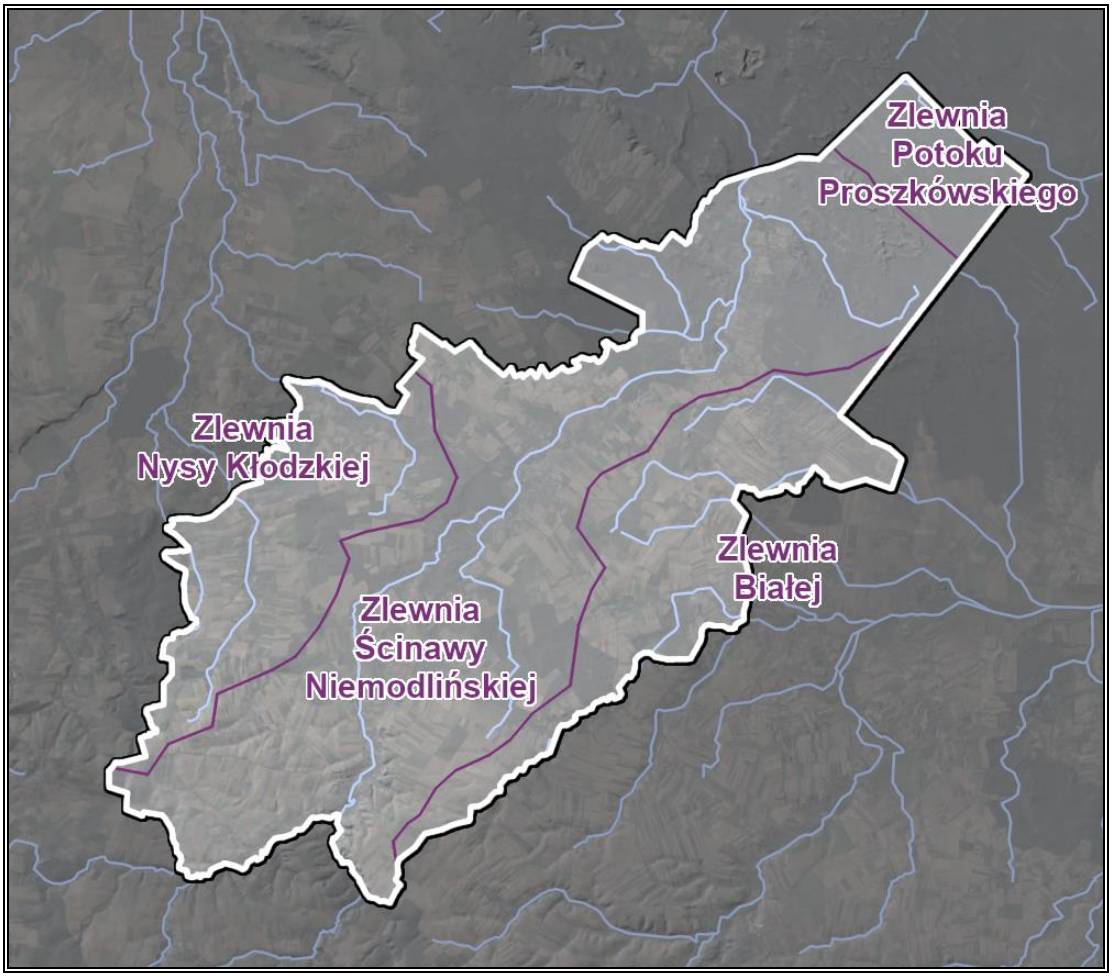

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, http://mapy.geoportal.gov.pl/

Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

Ocena stanu wód wykazała, że JCWP w obszarze których leży gmina Korfantów, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 18. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Korfantów

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW6000171176829	Biała od źródła do Śmickiego Potoku	17	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW600017117684	Czarny Rów	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW6000171176869	Rzymkowicki Rów	17	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW60001711969	Prószkowski Potok	17	SZCW	Zły	Niezagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW6000171273899	Młynówka Bielicka	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001712829	Ścinawa Niemodlińska od źródła do Mesznej	17	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW600017128349	Dopływ spod Pleśnicy	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001712849	Kiełcznica	17	NAT	Dobry	Niezagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001712852	Ziębia	17	NAT	Dobry	Niezagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW60001912899	Ścinawa Niemodlińska od Mesznej do Nysy Kłodzkiej	19	SZCW	Dobry	Niezagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW6000191299	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	19	NAT	Dobry	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego - Nysa Kłodzka w obrębie JCWP	Dobry

Objaśnienie:

Typ JCWP:

— 17: Potok nizinny piaszczysty,
— 19: Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta.

Status:

— NAT: Naturalna,
— SZCW: Silnie Zmieniona Część Wód.

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. *w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*

Tabela 19. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Korfantów

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Biała od źródła do Śmickiego Potoku	**RW6000171176829**	MO	1 (2019)	2 (2019)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany potencjał ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)
Czarny Rów	**RW600017117684**	MD/MO	3 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)
Rzymkowicki Rów	**RW6000171176869**	MO	3 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany potencjał ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)
Młynówka Bielicka	**RW6000171273899**	MO	5 (2019)	1 (2019)	>2 (2019)	—	5 Zły stan ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)
Ścinawa Niemodlińska od źródła do Mesznej	**RW60001712829**	MO	3 (2018)	2 (2018)	>2 (2018)	—	3 Umiarkowany potencjał ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2018)

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Dopływ spod Pleśnicy	**RW600017128349**	MO	3 (2019)	2 (2019)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)
Ścinawa Niemodlińska od Mesznej do Nysy Kłodzkiej	**RW60001912899**	MD/MO	5 (2018)	2 (2018)	>2 (2018)	>2 (2018)	5 Zły potencjał ekologiczny (2018)	Poniżej dobrego (2018)	Zły stan wód (2018)
Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	**RW6000191299**	MD/MO	4 (2018)	1 (2018)	>2 (2018)	>2 (2018)	4 Słaby stan ekologiczny (2018)	Poniżej dobrego (2018)	Zły stan wód (2018)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z definicja z ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo Wodne przez pojęcie powódź rozumie się *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty woda, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.*

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Stopień ryzyka powodziowego warunkuje m.in. gęstość zaludnienia, sposób użytkowania dolin rzecznych i terenów zalewowych, infrastruktura techniczna, komunikacyjna.

Ze względu na obszar dotknięty żywiołem rozróżniamy trzy rodzaje powodzi:

- powodzie lokalne (małe) - spowodowane zazwyczaj opadami nawalnymi o dużym natężeniu, obejmujące swym zasięgiem małe zlewnie,
- powodzie regionalne (średnie) - dotykające region wodny,
- powodzie krajowe (duże) - obejmujące obszar dorzecza, których główną przyczyną są długotrwałe deszcze na dużych obszarach.[6]

Ze względu na proces powstawania i wezbrania powodzie w Polsce możemy podzielić na następujące rodzaje:

- opadowe – przyczyną są opady ulewne lub nawalne (o dużym natężeniu) oraz rozlewne (długotrwałe na dużym obszarze zlewni),
- roztopowe – przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu,
- zimowe – przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych,
- sztormowe - przyczyną są silne wiatry i sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach.

Podtopienia i powodzie bardzo często powodują katastrofalne skutki, szczególnie odczuwalne przez środowisko i mieszkańców. Zmusza to lokalne władze do działań mających na celu zapobieganiu wezbrań rzecznych na terenach zamieszkałych

[6] http://powodz.gov.pl

w przyszłości. Do najważniejszych należy rozbudowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej oraz sporządzanie ocen zagrożenia powodziowego.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Korfantów występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek.

Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Ścinawa Niemodlińska. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na obszarze gminy w okolicy miejscowości Korfantów, Rynarcice i Włostowa ilustrują poniższe rysunki.

Rysunek 15. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów – okolice m. Korfantów

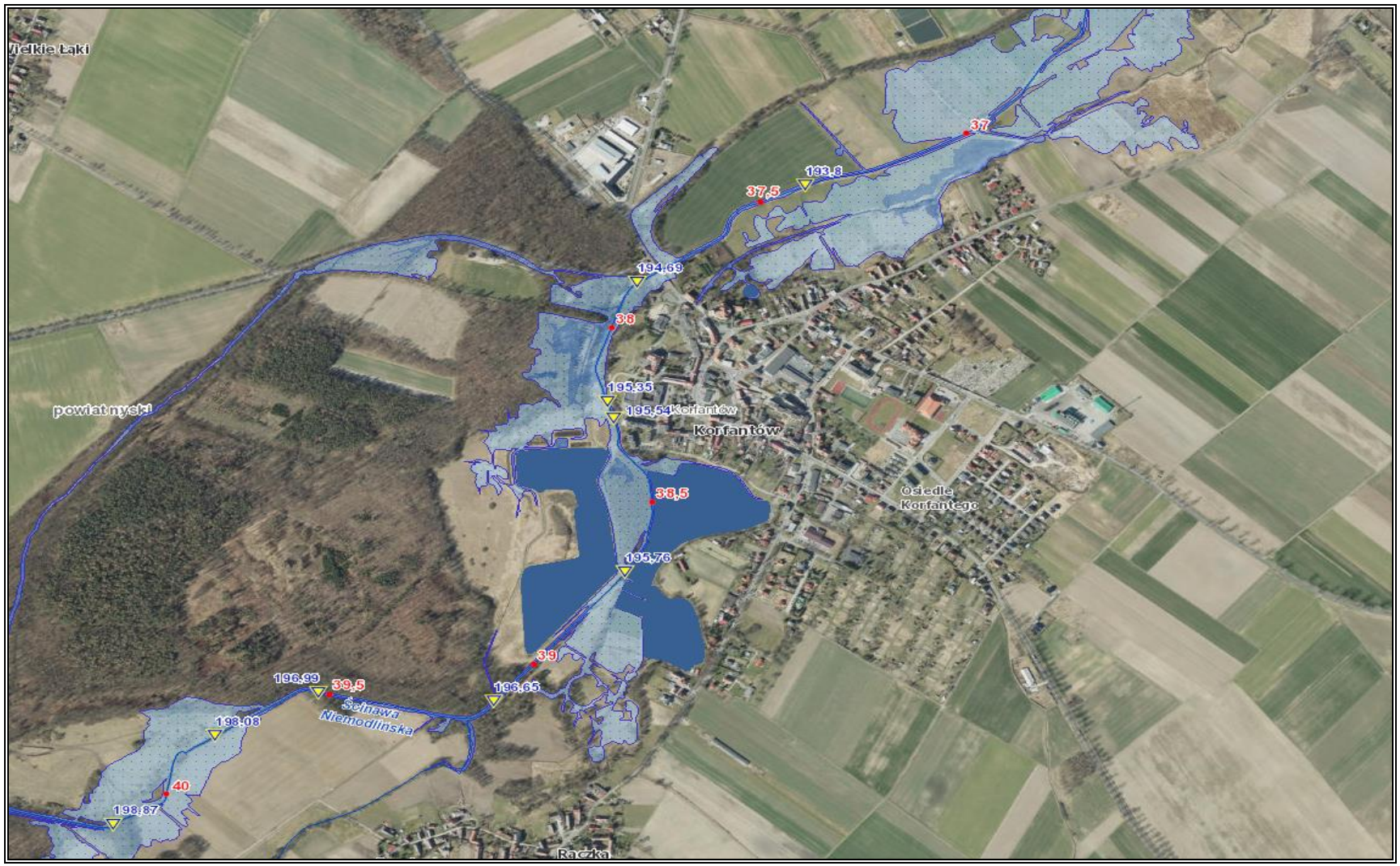

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map ISOK, https://wody.isok.gov.pl/

Rysunek 16. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów – okolice m. Rynarcice

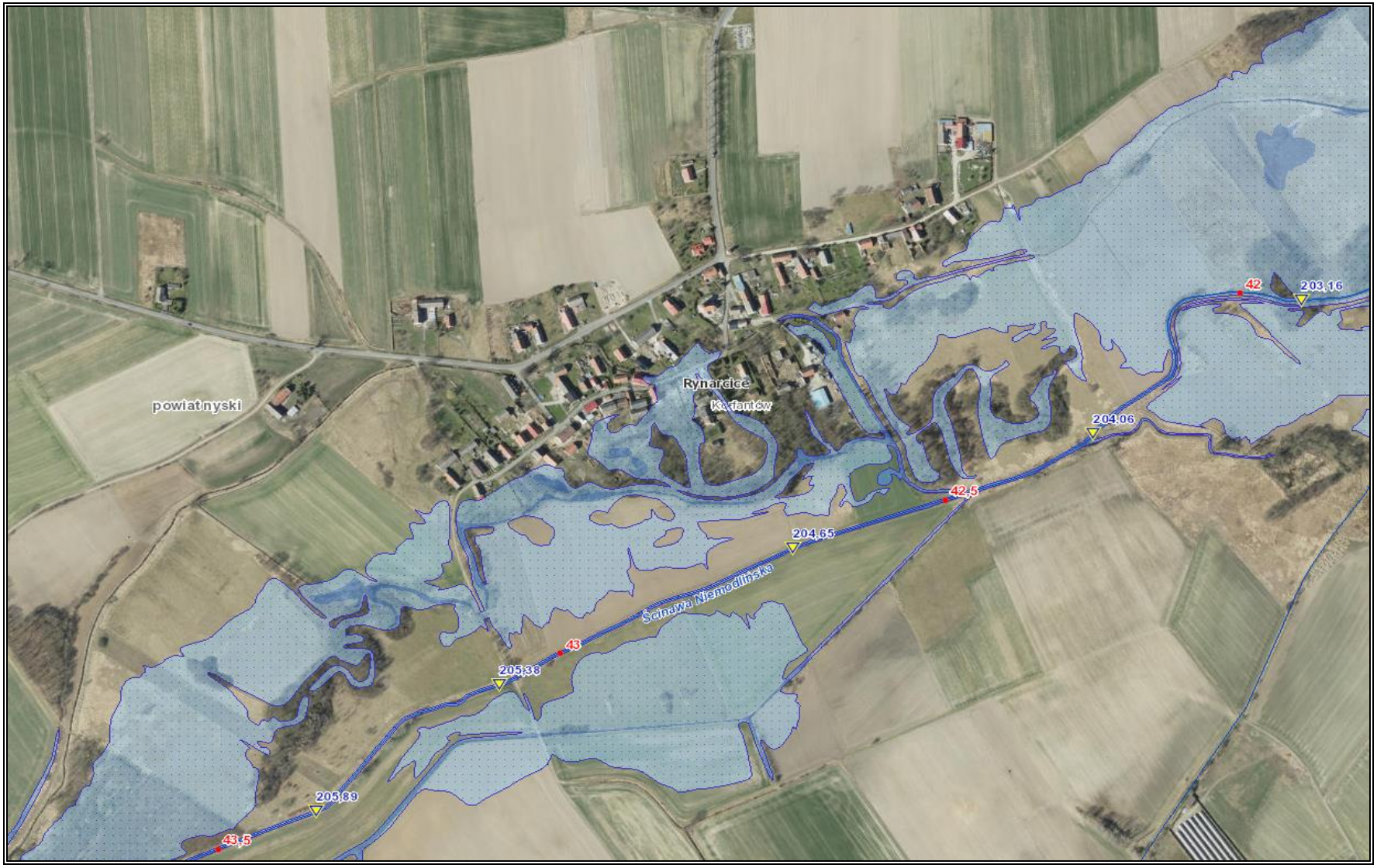

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map ISOK, https://wody.isok.gov.pl/

Rysunek 17. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów – okolice m. Włostowa

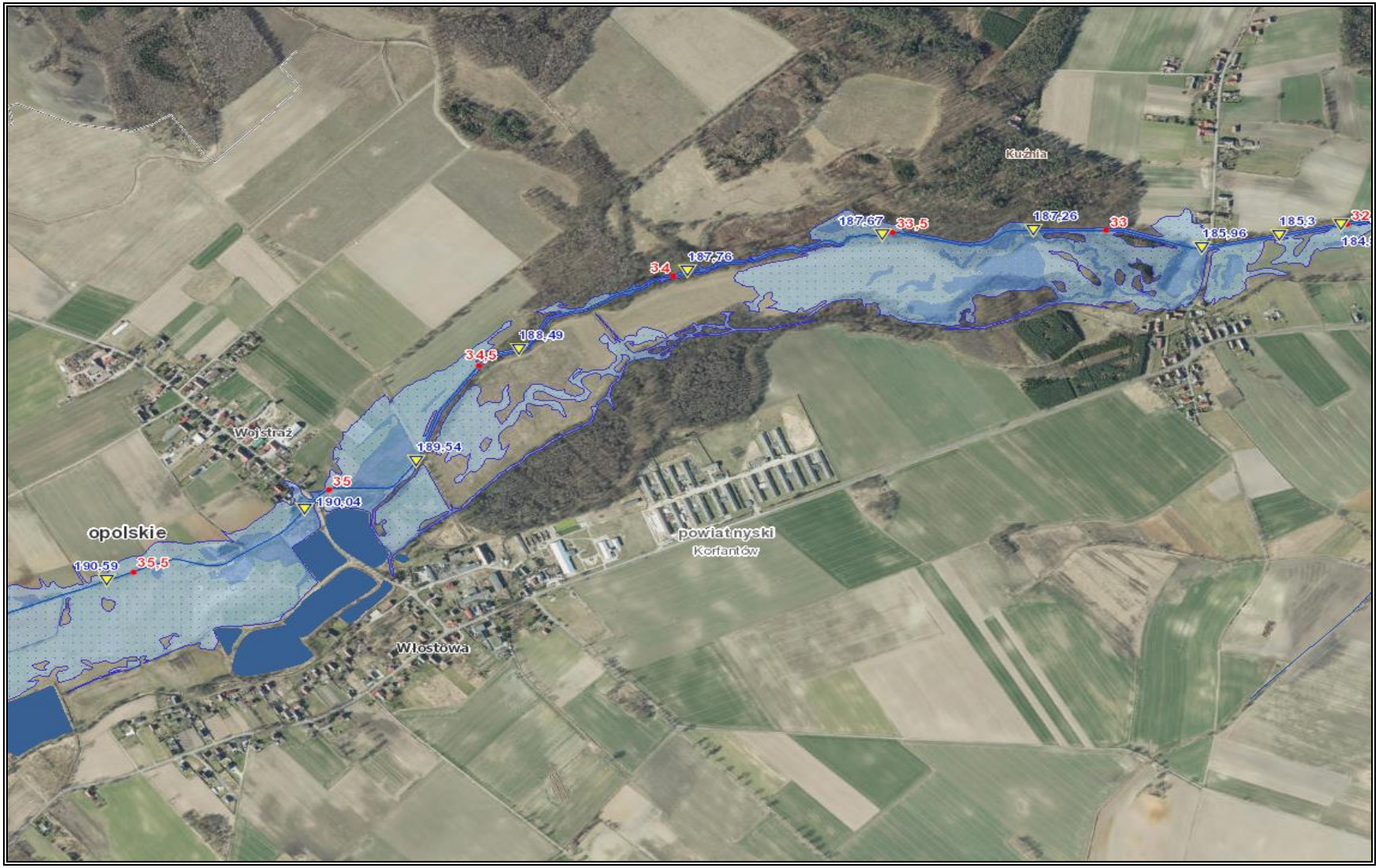

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map ISOK, https://wody.isok.gov.pl/

Rysunek 18. Legenda do map obszarów objętych zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów

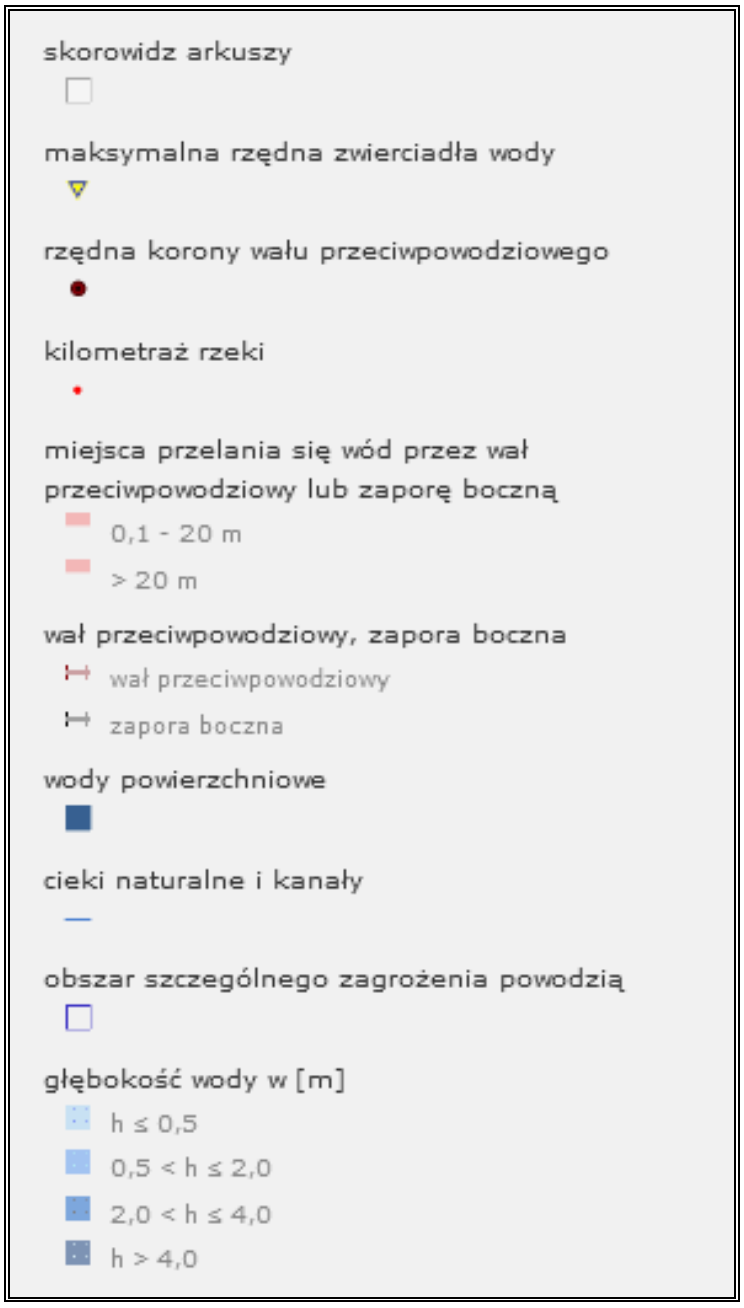

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map ISOK, https://wody.isok.gov.pl/

WODY PODZIEMNE

Wody gruntowe na terenie gminy Korfantów, zalegają na zróżnicowanym poziomie pod powierzchnią terenu. Pierwszy poziom swobodnego zwierciadła wód podziemnych położony jest na głębokości od 0 m do 2 m w obszarze dolin rzecznych i na terenach podmokłych oraz od 5 m do 10 m na wysoczyznach i do 20 m w częściach wierzchołkowych.

Na obszarze gminy występują dwa poziomy wodonośne:

- główny trzeciorzędowy, o wydajności od kilku do 70 m^3/h, położony na głębokości od kilkunastu do 100 m p.p.t.,
- uzupełniający czwartorzędowy, o wydajności od kilku do 90 70 m^3/h, położony na głębokości do 60 m p.p.t.

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren analizowanej jednostki leży na obszarze dwóch jednolitej części wód podziemnych. Są to JCWPd nr 109 (PLGW6000109) i nr 127 (PLGW6000127) przy czym dominująca część obszaru gminy położona jest na terenie JCWPd nr 109.

Rysunek 19. Położenie gminy Korfantów na tle JCWPd nr 109 i 127

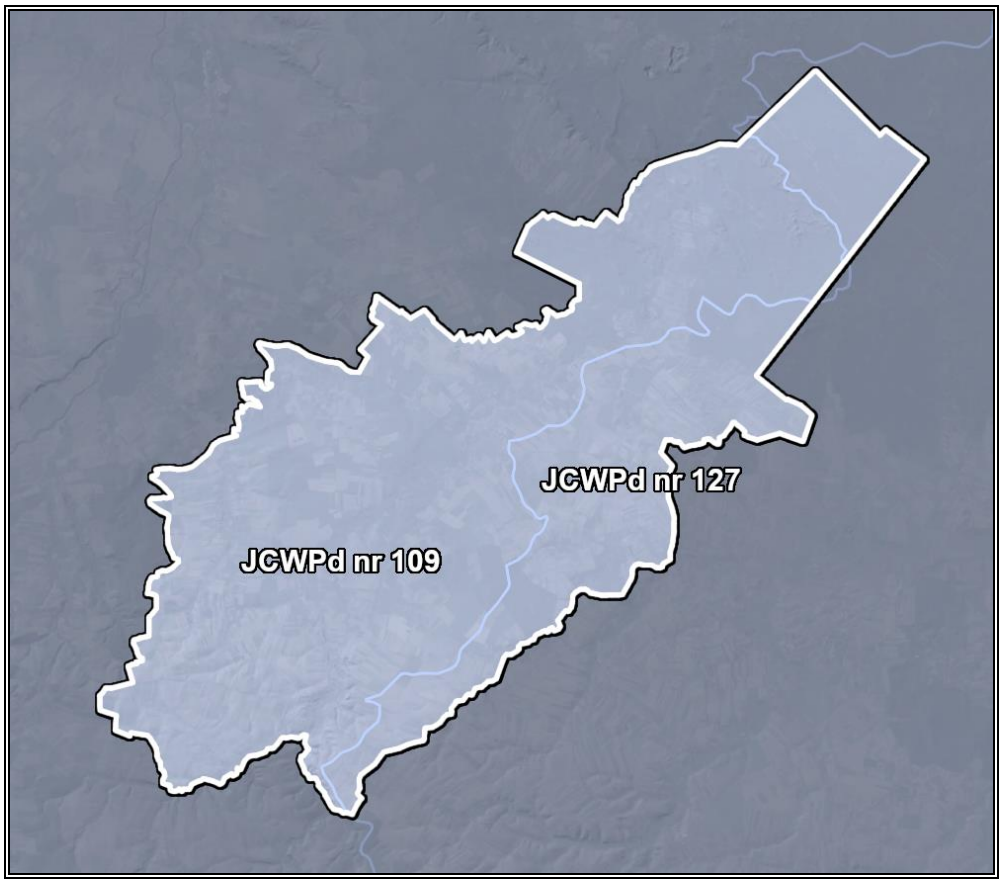

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, http://mapy.geoportal.gov.pl/

- **PLGW6000109** – jednostka składa się z trzech pięter wodonośnych: czwartorzędowego, neogeńskiego oraz triasowego. System krążenia wód podziemnych na terenie jednostki

jest wielostopniowy. Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych. Struktury czwartorzędowe zasilane są bezpośrednio lub poprzez utwory słabo przepuszczalne w skali lokalnej. Krążenie wód w tym piętrze jest stosunkowo szybkie ze względu na duże spadki zwierciadła wód podziemnych. Głównymi obszarami zasilania piętra neogeńskiego są strefy wychodni neogenu niecki wrocławskiej w części południowej JCWPd, gdzie następuje zasilanie bezpośrednie lub przez niewielkiej grubości utwory czwartorzędowe. Zasilanie i system krążenia wód podziemnych w poziomach triasowych i głębokim ich zaleganiu podlega innym zasadom i ze względu na niewielki brzeżny fragment tej struktury nie był analizowany.

- **PLGW6000127** – jednostka składa się z sześciu pięter wodonośnych: czwartorzędowego, neogeńskiego, kredowego, triasowego (poziom triasu środkowego, poziom triasu dolnego), paleozoicznego oraz palezoiczno-proterozoicznego. Zasilanie wód podziemnych wszystkich opisanych pięter wodonośnych odbywa się w wyniku bezpośredniej lub pośredniej (poprzez utwory wyżej ległe), infiltracji wód opadowych.[7]

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 109 oraz słaby JCWPd nr 127.

Przyczyną słabego stanu JCWPd nr 127 są:

- odnotowane przekroczenia wartości progowej dobrego stanu chemicznego w wodach pierwszego kompleksu wodonośnego w przypadku: NO_3, Zn, benzo(a)pirenu, Fe, pH, K, Ni, brak przekroczeń TV w kompleksie drugim i trzecim. Szacowany zasięg przekroczeń TV wynosi 42,26% całej JCWPd nr 127.
- przekroczenie wartości kryterialnych CVRMZ w przypadku NO_3.

[7] Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Tabela 20. Ocena stanu JCWPd nr 109 w 2019 r.

Wynik oceny stanu w 2012 r.		Dobry
Wynik oceny stanu w 2016 r.		Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Niezagrożona
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	**Dobry**

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019

Tabela 21. Ocena stanu JCWPd nr 127 w 2019 r.

Wynik oceny stanu w 2012 r.		Dobry
Wynik oceny stanu w 2016 r.		Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Zagrożona
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Słaby
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	**Słaby**

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019

GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Korfantów położone są następujące Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)[8]:

- Subzbiornik Paczków – Niemodlin (Nr 338). Jest to zbiornik o powierzchni 385,90 km^2 i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 12 866 m^3/d. Położony jest on na głębokości od 80 m p.p.t. do 160 m p.p.t. Jakość wód podziemnych na obszarze zbiornika jest zróżnicowana zarówno przestrzennie, jak i w profilu pionowym. We wschodniej, południowo-wschodniej oraz skrajnie zachodniej części zbiornika jakość jest zadowalająca (klasa III), a stan chemiczny jest dobry. Natomiast w rejonie Niemodlina oraz w wyłączonym obszarze w rejonie Nysy i Otmuchowa stwierdzono wody niezadowalającej i złej jakości. Wody poziomu wodonośnego neogenu praktycznie ze wszystkich studzienek wymagają prostego uzdatniania, głównie z uwagi na podwyższone stężenia żelaza i manganu. Stężenia fluoru w wodach podziemnych piętra neogenu w zbiorniku o skorygowanych granicach nie przekraczają 1 mg/dm^3, przy średniej 0,25 mg/dm^3 i nie wymagają uzdatniania.
- Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie (Nr 335). Jest to zbiornik o powierzchni 2 160,30 km^2 i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 36 364 m^3/d. Położony jest on na głębokości od 29 m p.p.t. do 765 m p.p.t. Ze względu na ochronę zasobów wód zwykłych dobrej jakości oraz na strategiczne znaczenie GZWP nr 335, jako

[8] Informator PSH, *Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG-PIB*, Warszawa 2017

zbiornika stanowiącego rezerwę tych zasobów, zasięg przestrzenny struktury „Zbiornika Krapkowice–Strzelce Opolskie" wyznaczono na podstawie indywidualnych kryteriów ilościowych, obniżonych w stosunku do kryteriów ogólnych. Wody podziemne poziomu pstrego piaskowca w obrębie GZWP nr 335 stanowią alternatywne źródło dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia ludności regionu w wodę do celów pitnych i gospodarczych.

— Lasy Niemodlińskie (Nr 337). Jest to zbiornik o powierzchni 123,06 km^2 i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 16 620 m^3/d. Położony jest on na głębokości od 2 m p.p.t. do 100 m p.p.t. Jakość wód podziemnych jest na ogół dobra (klasa II). Lokalnie stwierdzona obecność w wodach podziemnych podwyższonych stężeń związków azotu (sporadycznie sodu), wskazuje na antropogeniczny charakter ognisk zanieczyszczeń w strefie przypowierzchniowej poziomu wodonośnego ujętego studniami kopanymi. Zanieczyszczenia powoduje najczęściej brak kanalizacji sanitarnej na obszarze wiejskim oraz gospodarka agrarna na obrzeżach zbiornika.

Rysunek 20. Położenie gminy na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

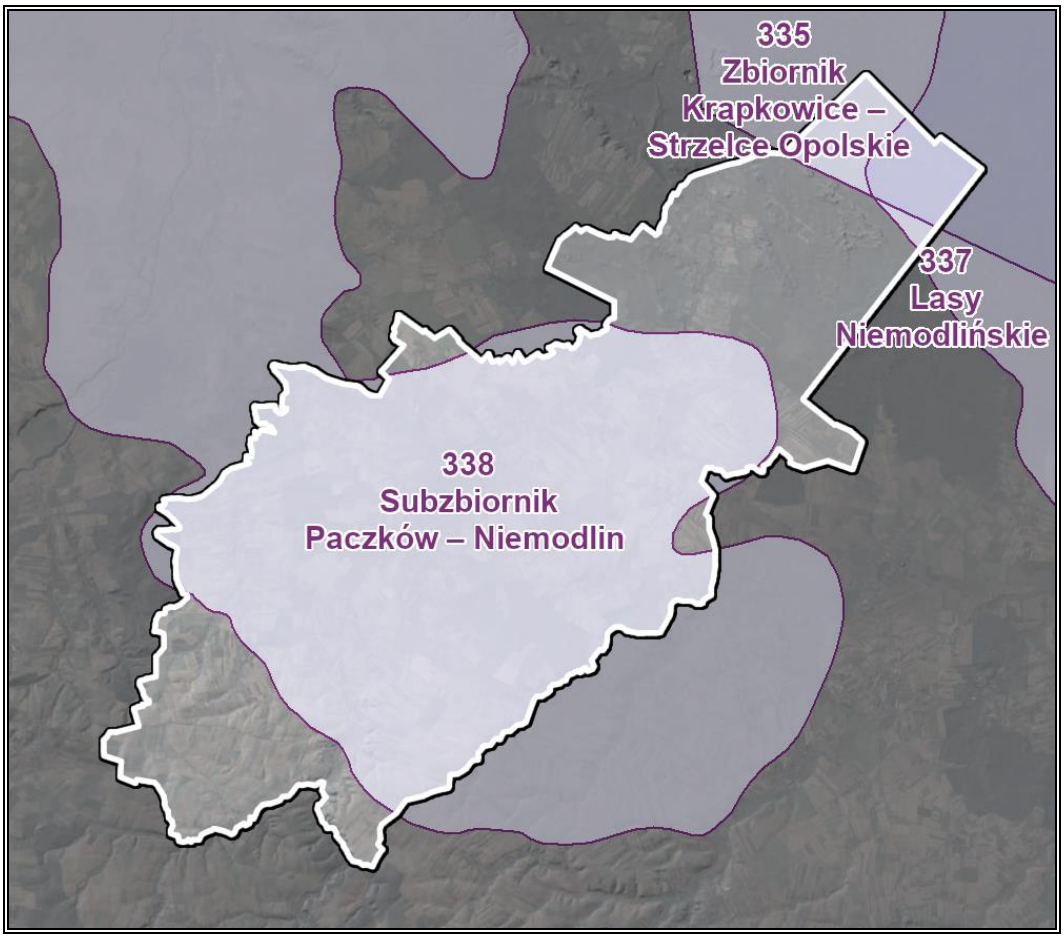

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://geologia.pgi.gov.pl/

POTENCJALNE ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Korfantów należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne. Na terenie gminy Korfantów, w roku 2019, według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wynosiła 55 sztuk a liczba zbiorników bezodpływowych – 1 198 sztuk. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na których, na ogół nie funkcjonuje kanalizacja sanitarna. Są to obszary rozproszone, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest w chwili obecnej ekonomicznie nieuzasadnione, ze względu na wysokie koszty.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może

doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodziami. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— Prowadzony monitoring wód podziemnych i powierzchniowych; — Dobry stan JCWPd nr 107; — Realizacja inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.	— Zły stan wód powierzchniowych; — Zły stan wód JCWPd nr 127; — Występujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy; — Zlokalizowane JCWP na obszarze gminy Korfantów wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu; — Obecność zbiorników bezodpływowych w niedostatecznym stanie technicznym; — Niedostateczny stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy.
Szanse	**Zagrożenia**
— Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa; — Budowa zbiorników retencyjnych; — Wdrażanie dokumentów planistycznych dotyczących gospodarowania wodami; — Racjonalne i oszczędne gospodarowanie wodą.	— Działalność rolnicza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód; — Zjawiska wynikające ze zmian klimatu (np. gwałtowne deszcze, powodzie, susze); — Obniżanie się poziomu wód gruntowych; — Zjawisko suszy hydrologicznej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Kanalizacja sanitarna funkcjonuje głównie w mieście Korfantów. Większość obszarów wiejskich gminy nie ma dostępu do sieci. Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wyniosła 9,9 km i na przestrzeni lat 2015-2020 wzrosła o 3,3 km tj. 47,76%. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2019 wyniosła 1 594 osób, co stanowiło 18,3% wszystkich mieszkańców gminy. Niemal wszyscy byli mieszkańcami miasta Korfantów. W tym samym roku liczba budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej stanowiła 11,5% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie gminy. Szczegółowe informacje o infrastrukturze kanalizacyjnej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 23. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020[9]
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	6,7	6,7	8,2	8,5	8,9	9,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	267	267	270	270	233	236
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam^3	69,1	58,4	70,4	61,2	64,8	76,5
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	1 688	1 659	1 661	1 639	1 594	b.d.
	%	18,5	18,3	18,5	18,5	18,3	b.d.
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w mieście Korfantów	osoba	1 655	1 626	1 628	1 606	1 562	b.d.
	%	88,3	88,3	88,4	88,4	87,1	b.d.
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury kanalizacyjnej	%	11,3	11,9	11,6	11,5	11,5	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków zgodnie z danymi GUS w roku 2019 na terenie gminy Korfantów wyniosła 1 763 osoby. W tym samym roku ilość oczyszczanych ścieków w ciągu całego roku wyniosła 75 dam^3.

Obszar gminy zgodnie z uchwałą nr XXIV/239/2020 Rady Miejskiej w Korfantowie z dnia 25 listopada 2020 r. należy do aglomeracji Korfantów (PLOP025) o RLM 2 440. Główną oczyszczalnią ścieków w powyższej aglomeracji jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia

[9] Przy wierszach, gdzie znajduje się „b.d.” w GUS w momencie opracowania dokumentu, dane nie były dostępne na rok 2020

ścieków komunalnych w Korfantowie przy ul. Stawowej o średniej dobowej przepustowości Qśr/d = 520 m^3/d i projektowanej maksymalnej wydajności 5 014 RLM. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Ścinawa Niemodlińska. Aglomeracja obejmuje obszar miasta Korfantów.

Tabela 24. Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach dopływających i odpływających z oczyszczalni ścieków w Korfantowie w roku 2019

BZT_5 [mgO_2/l]	ChZT [mgO_2/l]	Zawiesina ogólna [mg/l]	Azot [mg/l]	Fosfor [mg/l]
Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach dopływających do oczyszczalni ścieków				
460,0	1 044,0	589,0	—	—
Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków				
13,0	55,0	23,0	—	—

Źródło: Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, *Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2019 rok*

Oczyszczalnia ścieków w Korfantowie spełnia wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311).[10]

W pozostałej części gminy, niepodłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 25. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Korfantów w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	1 251	1 230	1 220	1 205	1 198
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	19	23	12	48	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Analizując powyższą tabelę obserwujemy, że w analizowanym okresie ilość zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się o 53 szt., a ilość przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła o 36 szt. .

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy Korfantów w roku 2020 długość sieci wodociągowej wynosiła 134,0 km i na przestrzeni analizowanych lat (2015-2020) jej długość wzrosła o 0,6 km (0,45%). Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w roku

[10] Sprawozdanie z realizacji KPOŚK w 2019 r., dostępne na stronie https://www.wody.gov.pl

2019 wyniosła 8 670 osób, co stanowiło 99,3% wszystkich mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2020 roku wyniosło 23,4 m^3 i zwiększyło się na przestrzeni ostatnich 6 lat o 10,38%.

Tabela 26. Infrastruktura wodociągowa gminy Korfantów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	J.m.	2015	2016	2017	2018	2019	2020 [11]
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	133,4	133,6	133,8	133,8	134,0	134,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 244	2 157	2 170	2 162	2 037	2 040
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam^3	193,4	246,9	245,7	211,3	212,9	203,5
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	9 061	8 989	8 920	8 813	8 670	b.d.
	%	99,3	99,3	99,4	99,4	99,3	b.d.
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w mieście Korfantów	osoba	1 822	1 789	1 791	1 767	1 736	b.d.
	%	97,2	97,1	97,2	97,2	96,8	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m^3	21,2	27,2	27,3	23,6	24,2	23,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Obszar gminy Korfantów jest zaopatrywany w wodę z następujących wodociągów:[12]

- Wodociąg publiczny Korfantów, zaopatruje miejscowości: Korfantów, Borek, Kuźnica Ligocka, Myszowice, Niesiebędowice, Piechocice, Przechód, Puszyna, Rączka, Rzymkowice, Stara Jamka, Wielkie Łąki, Włostowa, Przydroże Małe, Przydroże Wielkie, Jegielnica, Pleśnica, Włodary, Kuropas, Rynarcice, Węża, Ścinawa Mała, Ścinawa Nyska oraz Gryżów.
- Wodociąg zakładowy OCR Korfantów, zaopatruje część Korfantowa: szpital Opolskiego Centrum Rehabilitacji i budynki mieszkalne terenu przyszpitalnego.

Zgodnie z danymi zawartymi w ocenie obszarowej jakości wody za 2020 rok sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nysie, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

[11] Przy wierszach, gdzie znajduje się „b.d.” w GUS w momencie opracowania dokumentu, dane nie były dostępne na rok 2020

[12] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korfantów

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— Rozbudowana sieć wodociągowa zaopatrująca niemal wszystkich mieszkańców gminy w wodę; — Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy; — Funkcjonowanie oczyszczalni ścieków.	— Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	**Zagrożenia**
— Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; — Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej.	— Niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości; — Niewystarczająca wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków oraz nielegalne zrzuty ścieków do wód powierzchniowych; — Ciągły wzrost i rozwój turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby

RZEŹBA TERENU I GEOLOGIA

Rzeźba terenu gminy ukształtowana została w plejstocenie i czwartorzędzie. Bezwzględna różnica wysokości wynosi około 120 m (najwyższy punkt – ok. 293 m n.p.m. w rejonie Ścinawy Nyskiej, a najniższy – ok. 174 m n.p.m. przy granicy z gminą Tułowice) i wskazuje na znaczne zróżnicowanie rzeźby. Cały obszar gminy opada łagodnie w kierunku północnym. W ogólnej rzeźbie najbardziej wyróżniającym się elementem jest dolina rzeki Ścinawy Niemodlińskiej. Z pozostałych form wymienić można równinę polodowcową w północnej i zachodniej części gminy, położony południkowo w południowo-zachodniej części gminy Wał Niemodliński oraz lessowy płaskowyż w południowej części gminy. [13]

Dodatkowo do rzeźby terenu należy zaliczyć również antropogeniczne formy ukształtowania terenu utworzone przez człowieka, do których na terenie gminy zaliczyć można głównie nasypy drogowe oraz wyrobiska będące pozostałością eksploatacji złóż.

Obszar gminy położony jest w obrębie Depresji Śląsko – Opolskiej, której podłoże budują kredowe utwory koniaku. Przykryte są trzeciorzędowymi osadami mioceńskimi, tworzącymi ciągłą pokrywę. Pod względem litologicznym utwory te stanowią iły, mułki i piaski, niekiedy

[13] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Korfantów

żwirowate lokalnie z węglem brunatnym. Na nich zalegają natomiast utwory czwartorzędowe.[14]

Szczegółowe rozmieszczenie utworów przypowierzchniowych gminy Korfantów przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 21. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Korfantów

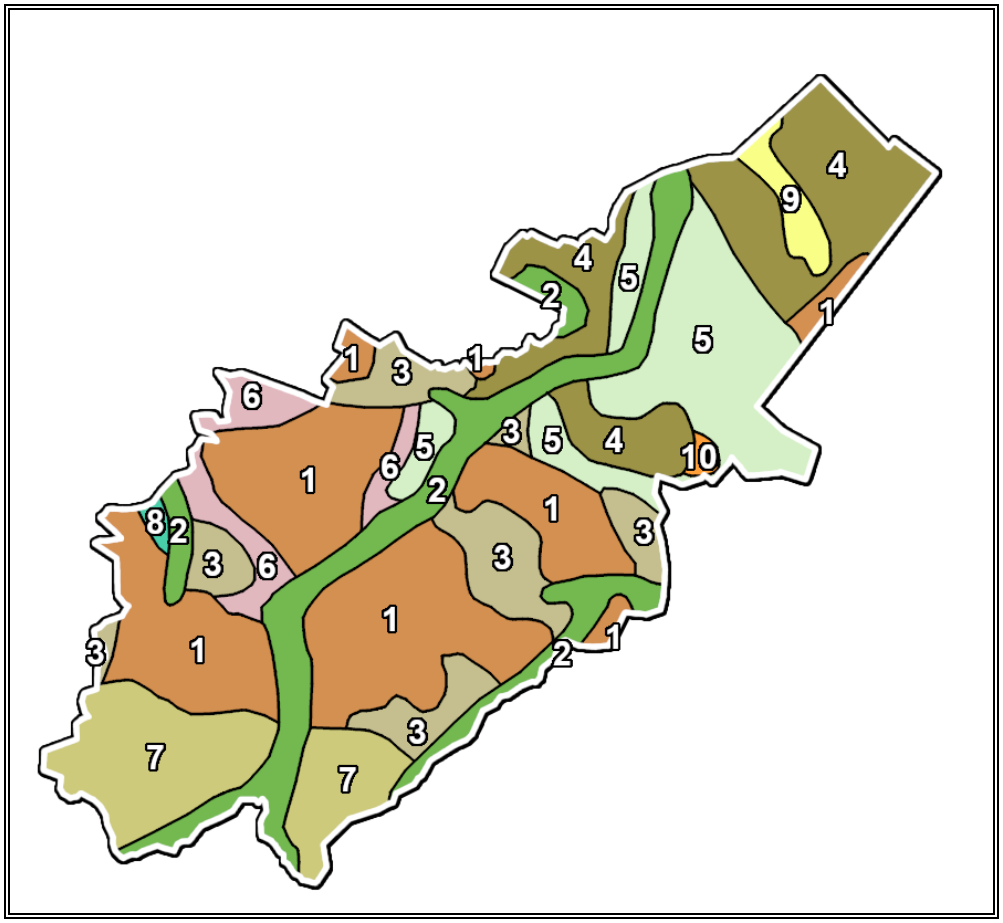

Legenda:

1. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
2. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły (Holocen),
3. Piaski i żwiry sandrowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
4. Piaski, żwiry i mułki (Pliocen),
5. Piaski, żwiry i mułki rzeczne (Zlodowacenia Północnopolskie),
6. Piaski, żwiry i mułki rzeczne (Zlodowacenia Południowopolskie),
7. Lessy (Czwartorzęd),
8. Piaski, żwiry i mułki rzeczne (Zlodowacenia Środkowopolskie),
9. Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach (Czwartorzęd),
10. Iły, mułki, piaski, żwiry z węglem brunatnym (Neogen).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG i PIG, http://geologia.pgi.gov.pl

[14] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korfantów

OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy Korfantów brak jest udokumentowanych złóż kopalin wobec czego nie występują tereny i obszary górnicze.

OSUWISKA

Osuwisko jest przemieszczeniem się mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzeliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka. Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego, nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

GLEBY

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;

— Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych – droga krajowa i wojewódzka (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

— rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
— intensywnej melioracji gleb,
— rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
— trasami komunikacyjnymi,
— terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Jednym z głównych problemów związanym z uprawą gleb jest ich zakwaszenie. Skutkiem zakwaszenia jest m.in. zmniejszenie się żyzności i jakości gleby. Przyczyny zakwaszenia możemy podzielić na dwie grupy: naturalne oraz antropogeniczne, przy czym należy zwrócić uwagę, że kwasowość najczęściej powodowana jest przez te pierwsze. Do naturalnych, wynikających z procesów przyrodniczych zalicza się erupcje wulkaniczne i ekshalacje, pożary lasów, procesy utleniania, humifikacja (powstawanie próchnicy w glebach) oraz inne naturalne czynniki glebowo-klimatyczne. Natomiast przyczynami antropogenicznymi są te wywołane przez człowieka. Do najważniejszych należą wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia powietrza, intensywny chów zwierząt użytkowych czy stosowanie fizjologicznie kwaśnych nawozów mineralnych. Obszar gminy w większości pokrywają następujące typy gleb:

— gleby litogeniczne,
— gleby autogeniczne (czarnoziemy zdegradowane, gleby szarobrunatne, brunatne właściwe, brunatne kwaśne, płowe, rdzawe i bielicowe),

— gleby semihydrogeniczne (czarne ziemie, gleby opadowo-glejowe i gruntowo-glejowe),
— gleby hydrogeniczne (gleby aluwialne mad rzecznych, mułowe i torfowe).

Najbardziej wartościowymi glebami są: gleby brunatne właściwe występujące w południowej części gminy w rejonie wsi Węża, Gryżów i w okolicach Pleśnicy, gleby płowe stanowiące dominujący typ gleb, występujące w centralnej części gminy, a czarnoziemy zdegradowane, występują w południowej części gminy w rejonie Ścinawy Nyskiej, Ścinawy Małej i Węży.[15]

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach PMŚ prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB, na zlecenie GIOŚ. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.).

Na terenie gminy Korfantów nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— Brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy.	— Brak złóż kopalin o potencjale gospodarczym.
Szanse	**Zagrożenia**
— Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych; — Ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego; — Nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin.; — Rosnące zapotrzebowanie na surowce budowalne, energetyczne.	— Presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin; — Niewystarczające środki finansowe na inwestycję z zakresu ochrony powierzchni ziemi; — Możliwość nielegalnego wydobycia.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— Występowanie dobrych jakościowo gleb na terenie gminy; — Brak prowadzenia działalności szczególnie	— Brak punktu monitoringu gleb na obszarze gminy; — Degradacja gleb w związku z działalnością

[15] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korfantów

uciążliwej na środowisko na terenie gminy.	rolniczą i używaniem sztucznych nawozów; — Zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych.
Szanse	**Zagrożenia**
— Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa; — Popularyzacja rolnictwa ekologicznego; — Stopniowa likwidacja szamb, — Opracowanie szczegółowych map obszarów zagrożonych osuwiskami – rozwijanie SOPO.	— Postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu; — Erozja wodna i wietrzna, — Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na obszarze gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Korfantów (uchwała nr XXI/205/2020 Rady Miejskiej w Korfantowie z dnia 29 lipca 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Korfantów)*. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie analizowanej jednostki, głównie poprzez ustalenie m.in.:

1) wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
2) rodzaju i minimalnej pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
3) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
4) innych wymagań wynikających z planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022,
5) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
6) utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,

7) wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Poniżej przedstawiono rodzaje i ilość odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych z terenu gminy Korfantów w 2020 roku:[16]

- Zmieszane odpady opakowaniowe – 5,74 Mg,
- Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów – 4,44 Mg,
- Szkło – 98,78, Mg,
- Odpady ulegające biodegradacji - 54,67 Mg,
- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - 2607,75 Mg,
- Odpady wielkogabarytowe - 207,87 Mg,
- Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego - 121,66 Mg,
- Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu - 32,05 Mg,
- Papier i tektura - 28,41 Mg,
- Tworzywa sztuczne - 256,92 Mg,
- Zużyte opony - 2,60 Mg,
- Urządzenia zawierające freony - 1,737 Mg,
- Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - 2,313 Mg.

W 2020 Gmina Korfantów osiągnęła:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w wysokości 27,85% - poziom został osiągnięty,
- Nie w wysokości 31,05% - poziom nie został osiągnięty,
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowalnych i rozbiórkowych w wysokości 99,98% - poziom został osiągnięty.

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, gdzie prowadzona jest, selektywna zbiórka odpadów komunalnych (powstałych na nieruchomościach zamieszkałych) dostarczanych przez właścicieli nieruchomości ich własnym transportem. Zlokalizowany jest on w Korfantowie, przy ul. Fabrycznej 8. Wymieniony PSZOK spełnia swoją funkcję i jest wystarczający na obecne potrzeby mieszkańców gminy Korfantów.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

[16] Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Korfantów za 2020 rok

Tabela 30. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Korfantów w [kg] – dane z bazy azbestowej czerwiec 2021 r.

Zinwentaryzowane		
Razem	790 456	100,00%
Osoby fizyczne	491 536	100,00%
Osoby prawne	298 920	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	115 728	14,64%
Osoby fizyczne	115 728	23,54%
Osoby prawne	0	0,00%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	674 728	85,36%
Osoby fizyczne	375 808	76,46%
Osoby prawne	298 920	100,00%

Źródło: Baza Azbestowa, https://bazaazbestowa.gov.pl

Rysunek 22. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Korfantów wraz z pilnością ich usunięcia

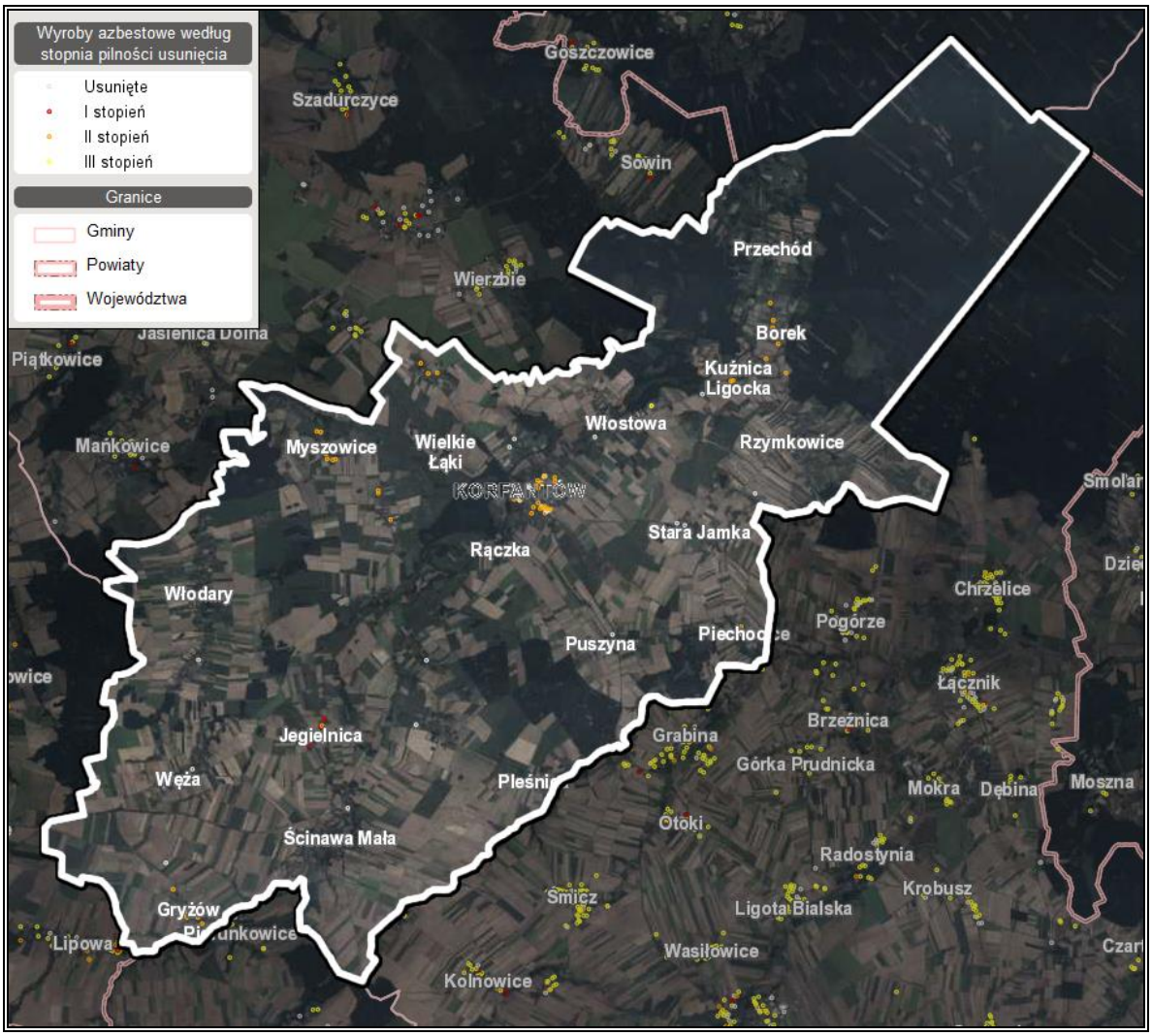

Źródło: Baza Azbestowa, https://bazaazbestowa.gov.pl

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— Uporządkowany system gospodarki odpadami; — Objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy; — Brak czynnych składowisk odpadów komunalnych na obszarze gminy; — Funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy; — Nie osiągnięty w 2020 roku poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia	— Niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy; — Wysokie i rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami.

odpadów komunalnych.	
Szanse	**Zagrożenia**
— Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; — Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami; — Powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania i odzysku odpadów; — Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	— Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości; — Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; — Powstawanie „dzikich" wysypisk; — Rosnąca ilość odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Zasoby przyrodnicze

3.2.8.1 Szata roślinna

Lasy oraz grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione na terenie gminy Korfantów zajmują 24,15% jej ogólnego obszaru. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2019 r. wynosiła 4 236,29 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 22.9%, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa opolskiego (26,7%) i kraju (29,60%). Obszar gminy należy do Nadleśnictwa Tułowice, Nadleśnictwa Prudnik i Nadleśnictwa Prószków podlegających pod Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Katowicach.

Tabela 32. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Korfantów

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2019
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	4 236,29
Lesistość w %	%	22,9
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	4 079,59
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	4 072,99
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	4 053,53
Grunty leśne prywatne	ha	156,70
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	4 112,95
Lasy publiczne ogółem	ha	3 956,25
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	3 949,65
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 930,19
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	7,44
Lasy publiczne gminne	ha	6,60
Lasy prywatne ogółem	ha	156,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych. W dolinie Ścinawy Niemodlińskiej roślinność stanowią łęgi jesionowo-olszowe (*Circaeo-Alnetum*), na pozostałym obszarze gminy dominują grądy środkowoeuropejskie (*Galio-Carpinetum*). Miejscami w północnej części gminy roślinność potencjalną stanowią niżowe środkowoeuropejskie acydofilne dąbrowy (*Calamagrostio-Ouercetum petraeae*), suboceaniczne bory świeże (*Leucobryo-Pinetum*) oraz kontynentalne bory bagienne (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*).

Najbardziej pospolitymi zbiorowiskami na tym terenie są zespoły roślinne użytków rolnych, zarówno upraw zbożowych jak i okopowych, z których dominują pospolite zespoły z rzędu *Połygono-Chenopodietalia*.

Z użytków zielonych w postaci łąk i pastwisk najczęściej spotykane są seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* oraz łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia.*

Zbiorowiska wodne porastają w większości nieliczne fitocenozy z klasy *Lemnetea* i *Potamogetonetea*.

Główny kompleks leśny zajmuję północną część gminy. Dominującymi rzeczywistymi zbiorowiskami leśnymi są lasy o charakterze borów sosnowych, mieszanych i monokultury sosnowe. Zbiorowiska te posiadają najczęściej niewielką wartość przyrodniczą, gdyż są to przeważnie zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach grądowych. Rzadko występują lasy liściaste. W runie lasów dominuj różne gatunki jeżyn m.in. *Rubus sp.* oraz trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*.[17]

[17] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korfantów

Rysunek 23. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Korfantów

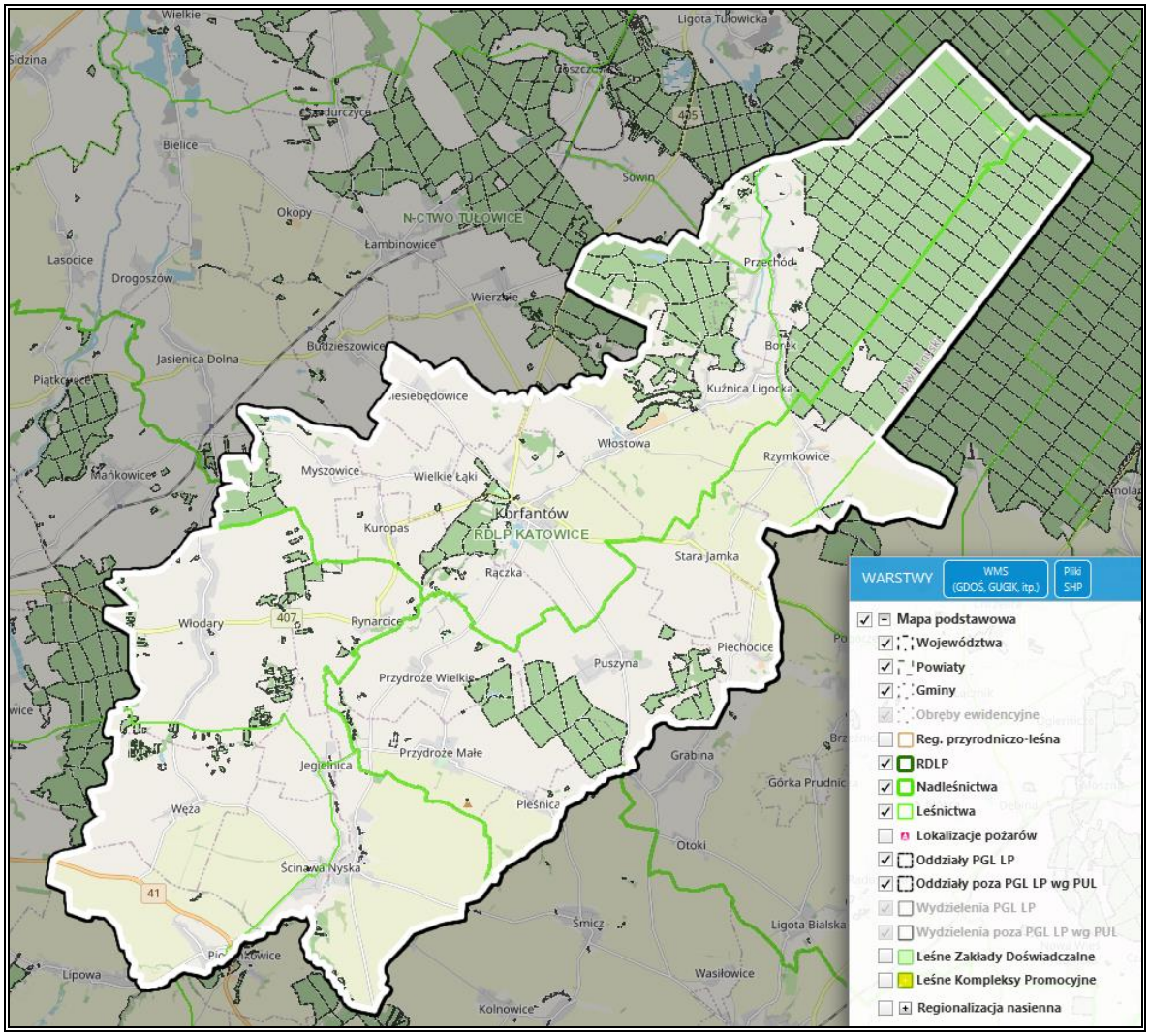

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://www.bdl.lasy.gov.pl

Na terenie gminy występują również obszary chronione, które są miejscem siedlisk cennych roślin i zwierząt. Szczegółowe informacje temat flory tych obszarów przedstawiono w rozdziale 3.2.8.3. Formy ochrony przyrody, przy opisie poszczególnych obszarów.

3.2.8.2 Świat zwierząt

Na obszarze gminy Korfantów występują liczne gatunki zwierząt, objęte ochroną lub zagrożone, najczęściej reprezentowane przez gatunki ptaków, ssaków i płazów, a także pojedyncze gatunki pajęczaków, owadów, mięczaków, ryb i gadów. Występowanie najrzadszych, zagrożonych, objętych ochroną gatunków zwierząt, decyduje o atrakcyjności faunistycznej obszaru.[18]

Na terenie lasów Nadleśnictwa Tułowice występuje wiele gatunków zwierząt łownych (jeleń, sarna, dzik, lis, borsuk, kuna) i chronionych (orzeł bielik, bocian czarny, żuraw, wydra i bóbr).

[18] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korfantów

W środowiskach wodnych i przywodnych spotkamy takie gatunki ptactwa wodnego jak m.in. bąk, czapla siwa, łabędź niemy, perkoz dwuczuby, dzikie kaczki i gęsi.[19]

Natomiast wśród chronionej fauny Nadleśnictwa Prószków wyróżniają się owady: modraszek telejus i biegacz wręgaty, wśród płazów ropuchy – paskówka i zielona, wśród gadów jaszczurki – zwinka, żyworodna i padalec, a także węże – zaskroniec i żmija zygzakowata. Z gatunków chronionych ptaków na uwagę zasługują muchołówki – mała i białoszyja, sowa uszata, dudek, kruk i zimorodek, a żurawie i bociany czarne. Spośród ssaków wyróżniają się jeże – wschodni i zachodni, ryjówki – aksamitna i malutka, łasice – łaska i gronostaj oraz kilka gatunków nietoperzy.[20]

Z kolei na terenie Nadleśnictwa Prudnik zwierzyna gruba reprezentowana jest przez jelenie, daniele, sarny, muflony i dziki. Z gatunków chronionych spotkać można wydrę i bobra. Zwierzyna drobna bytująca na terenie nadleśnictwa to głównie drapieżniki: lisy, borsuki, jenoty, tchórze, kuny, norki amerykańskie oraz ptaki łowne: bażanty, kuropatwy, krzyżówki, grzywacze, słonki i łyski. Do najbardziej zagrożonych zwierząt należą dzikie króliki.[21]

Dodatkowe informacje na temat gatunków zwierząt występujących na terenie gminy przestawiono w Podrozdziale 3.2.8.3, przy opisie poszczególnych form ochrony przyrody.

3.2.8.3 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze analizowanej jednostki znajdują się:

- Rezerwat przyrody: „Blok”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie,
- 5 pomników przyrody,
- 2 użytki ekologiczne: „Suchy Ług” i „Bagno przy Wejmutkach”.

REZERWAT PRZYRODY

Na terenie Rezerwatów przyrody obowiązują przepisy z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.), zgodnie z którymi na terenie rezerwatu zabrania się:

[19] https://tulowice.katowice.lasy.gov.pl/
[20] https://proszkow.katowice.lasy.gov.pl/
[21] https://prudnik.katowice.lasy.gov.pl

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkadzania roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkadzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, 1495, 1696 i 1818);

- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Realizacja założeń *POŚ dla gminy Korfantów* odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

Blok - obszar o powierzchni 6,56 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu boru świeżego, naturalnego pochodzenia, stanowiącego pozostałość dawnej Puszczy Niemodlińskiej. Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

Tabela 33. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Blok"

Rodzaj rezerwatu	leśny
Typ rezerwatu	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	borów nizinnych

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl/

Roślinność rezerwatu stanowi pozostałość po dawnej Puszczy Niemodlińskiej. Drzewostan jest obecnie jednym z najstarszych w Borach Niemodlińskich. Jest to, ubogi florystycznie, subatlantycki bór sosnowy świeży *Leucobryo-Pinetum.* Jego górne piętro tworzy około 200-letnia sosna rodzimego pochodzenia rasy *gibba*. W drugim piętrze drzew przeważa nierównomiernie rozmieszczony około 90-letni świerk z pojedynczym tylko udziałem sosny. Drzewostan świerkowy ulega jednak stopniowemu rozpadu i zajmuję coraz mniejszą powierzchnię rezerwatu. Obecnie zlokalizowany jest jedynie na jego obrzeżach. W podszycie występuje m.in. modrzew europejski, brzoza brodawkowata, sporadycznie - dąb szypułkowy i bezszypułkowy, buk zwyczajny oraz jarząb pospolity.[22]

Ponadto dla rezerwatu „Blok" ustanowiony został plan ochrony - zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Blok".

Tabela 34. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przyrody „Blok"

Nazwa zagrożenia		Sposoby eliminacji lub ograniczania
Zagrożenia wewnętrzne		
Istniejące	Ekspansja czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*	Eliminacja populacji czeremchy amerykańskiej z miejsc, gdzie uniemożliwia ona odnawianie się lasu i powoduje zubożenie florystyczne runa
Potencjalne	Presja zwierzyny płowej na odnowienia naturalne w rezerwacie	Utrzymanie w sprawności istniejącego ogrodzenia i w razie potrzeby jego ewentualna naprawa

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Blok"

Tabela 35. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji dla rezerwatu przyrody „Blok"

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działa ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Usuwanie czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*	Ręczne wyrywanie z korzeniami i mechaniczne wycinanie osobników czeremchy. Termin wykonywania ww. działań – wrzesień. W kolejnych latach	Największe skupisko czeremchy przy południowo – wschodniej granicy rezerwatu (o pow. ok. 0,30 ha) i pojedyncze osobniki na pozostałej powierzchni

[22] http://przyrodaslaska.pl/

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działa ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
		kontynuowanie, w razie potrzeby, zabiegów ręcznego wyrywania nowych osobników oraz usuwania odrostów po ścince. Uzyskiwana biomasa będzie zbierana i usuwana poza teren rezerwatu	
2.	Ocena stanu technicznego ogrodzenia wraz z podejmowaniem niezbędnych napraw	Systematyczny (raz na kwartał) przegląd stanu ogrodzenia na całej długości. W razie konieczności wykonanie niezbędnych napraw.	Ogrodzenie na granicy rezerwatu.

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Blok”

Rysunek 24. Rezerwat przyrody „Blok” na terenie gminy Korfantów

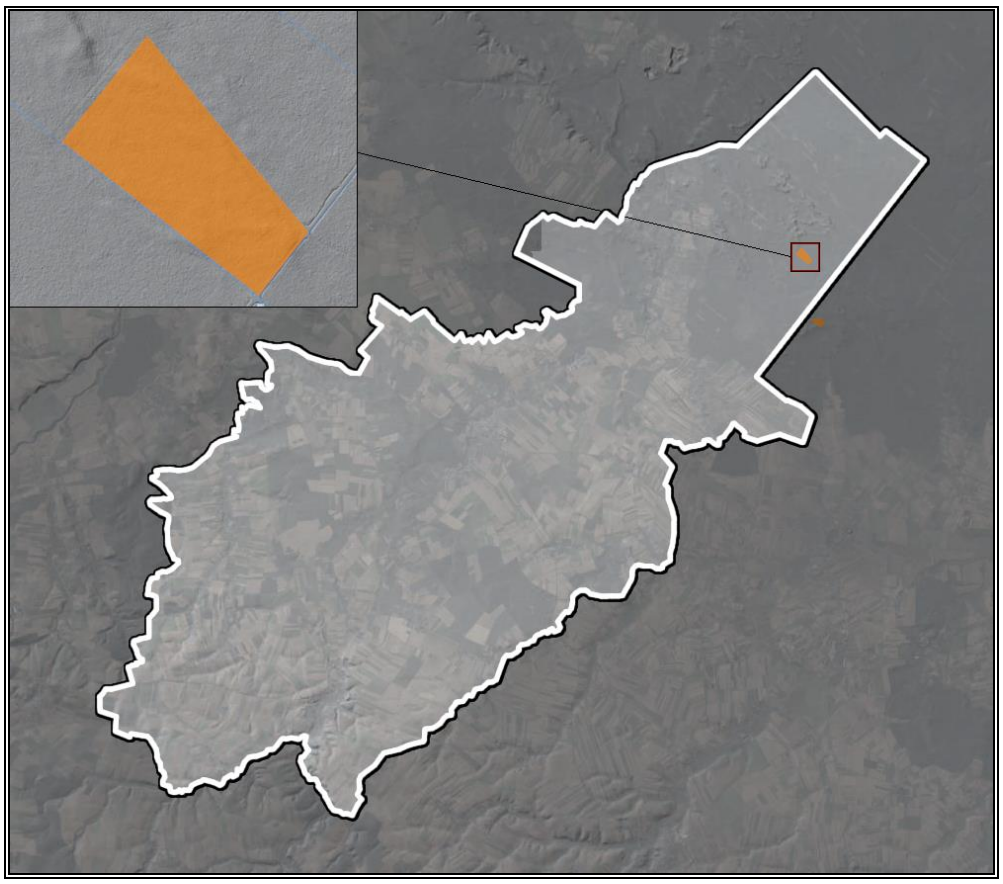

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, http://mapy.geoportal.gov.pl/

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie – zajmuje powierzchnię 49 170,50 ha i powstał na mocy uchwały nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 r. w sprawie ochrony walorów krajobrazu (Dz. Urz. z 1989 r. Nr 19, Poz. 231).

Obszar położony jest w obrębie Równiny Niemodlińskiej, gdzie przeważają tereny piaszczyste sandrowe i kemowe ze zlodowacenia odrzańskiego. W zbiorowiskach leśnych Borów Niemodlińskich występują gatunki storczykowate jak m.in. podkolan biały *Platanthera bifolia*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, barwinek pospolity *Vinca minor*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, lilia złotogłów *Lilium martagon*.

Do gatunków ptaków występujących na terenie obszaru zaliczyć można m.in. bąka zwyczajnego *Botaurus stellaris*, łabędzia niemego *Cygnus olor*, gęsi gęgawy *Anser anser*, mewy śmieszki *Larus ridibundus*, krzyżówki *Anas platyrhynchos*, głowienki *Aythya ferina* i łyski *Fulica atra*. W okolicznych lasach bytuje również m.in. bocian czarny *Ciconia nigra*, kania czarna i ruda *Milvus migrans* i *M. milvus*, trzmielojad *Pernis apivorus* i dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*. Z kolei z gatunków borealno-górskich występują tu orzechówki *Nucifraga caryocatactes*, czyże *Carduelis spinus*, pokrzywnice *Prunella modularis* i gile *Pyrrhula pyrrhula*.

Fauna gazów i płazów reprezentowana jest przez zaskrońca *Natrix natrix*, żmiję zygzakowatą *Vipera berus*, ropuchę paskówkę *Bufo calamita*, ropuchę zieloną *Bufo viridis*, grzebiuszkę ziemną *Pelobates fuscus*, padalca *Anguis fragilis*, jaszczurkę zwinkę *Lacerta agilis* i jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara*. W rzekach żyją dodatkowo przedstawiciele krainy brzany - kiełb *Gobio gobio*, śliz *Nemachilus barbatulus* i koza *Cobitis taenia* – gatunki, które objęte są ochroną prawną.[23]

Na obszarze tym obowiązuje uchwała nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. *w sprawie obszarów chronionego krajobrazu*, w której zakazuje się na tym obszarze:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
  - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
  - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno prawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.–

[23] https://tulowice.katowice.lasy.gov.pl/

Prawo Wodne z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych.

Realizacja założeń *POŚ dla gminy Korfantów* odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Rysunek 25. Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie na terenie gminy Korfantów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, http://mapy.geoportal.gov.pl/

UŻYTKI EKOLOGICZNE I POMNIKI PRZYRODY

W stosunku do użytków ekologicznych i pomników przyrody obowiązują przepisy z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.), które zakazują:

1) niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3) uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnobłotnych;
6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10) zbioru, niszczenia, uszkadzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11) umieszczania tablic reklamowych.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Korfantów odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) „***Użytkami ekologicznymi*** *są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania".*

Na terenie gminy Korfantów zlokalizowane są dwa użytki ekologiczne. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 36. Charakterystyka użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Korfantów

Nazwa	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Ochrona	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
„Suchy Ług”	Płaty nieużytkowanej roślinności	29,58	Celem ochrony jest ciąg śródleśnych łąk o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Łąki są również miejscem stałego żerowania bociana czarnego i żurawia	Równina Niemodlińska, działki nr 16, 36, 37, 38	Rozporządzenie Nr P/2/97 Wojewody Opolskiego z 03.02.1997 r. *w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody* (Dz. Urz. Woj. Opol. z 14.02.1997 r. Nr 4, poz. 28).
„Bagno przy Wejmutkach”	Bagno	4,64	Przedmiotem ochrony są tam wilgotne zbiorowiska roślinne będące ostoją zwierzyny, w tym bociana czarnego.	Równina Niemodlińska, działka nr 212	Rozporządzenie Nr P/2/97 Wojewody Opolskiego z 03.02.1997 r. *w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody* (Dz. Urz. Woj. Opol. z 14.02.1997 r. Nr 4, poz. 28).

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Rysunek 26. Położenie użytków ekologicznych na terenie gminy Korfantów

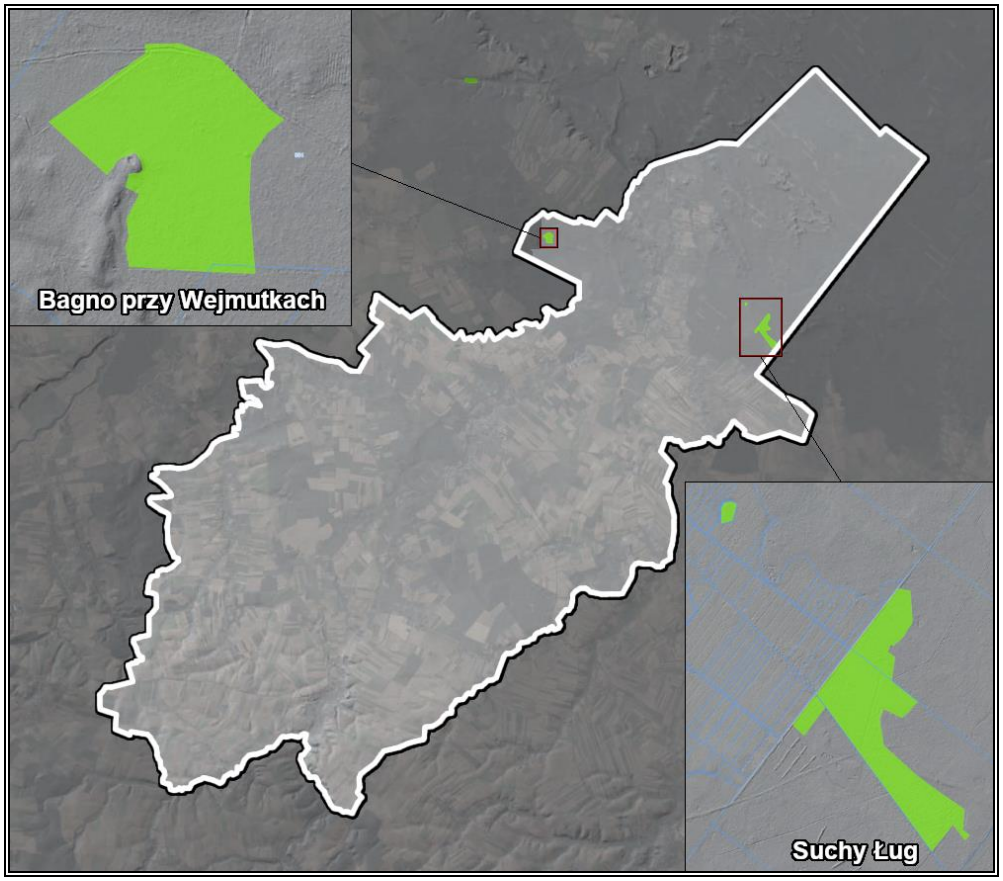

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, http://mapy.geoportal.gov.pl/

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej,

historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z danymi w rejestrze pomników przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy Korfantów znajduje się 5 pomników przyrody. Ich opis zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 37. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Korfantów

Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
1.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	Nadleśnictwo Tułowice, Obręb leśny: Tułowice, Leśnictwo: Kuźnica Ligocka, Oddz. 225, Za stadionem. W parku około 100 m od boiska	Orzeczenie Nr 4 PWRN z dn. 21 października 1952 r. *o uznaniu za pomniki przyrody* (Dz. Urz. WRN w Opolu z dnia 31 stycznia 1953r. Nr 1, poz. 7)
2.	Wieloobiektowy	Aleja	Aleja 135 Lip drobnolistnych - *Tilia cordata*	Przy drodze z Prudnika do Nysy	Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa PWRN w Opolu z dn. 21 czerwca 1971 r. *o uznaniu niektórych drzew i głazu oraz skreśleniu drzew z ewidencji pomników przyrody* (Dz. Urz. WRN w Opolu z dnia 02 sierpnia 1971r. Nr 6, poz. 38)
3.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	Nadleśnictwo: Tułowice, Obręb leśny: Tułowice, Leśnictwo: Kuźnica Ligocka, Oddz.: 255, (rośnie na grobli w parku zabytkowym)	Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa PWRN w Opolu z dn. 21 czerwca 1971 r. *o uznaniu niektórych drzew i głazu oraz skreśleniu drzew z ewidencji pomników przyrody* (Dz. Urz. WRN w Opolu z dnia 02 sierpnia 1971r. Nr 6, poz. 38)
4.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	Nadleśnictwo Tułowice, Obręb leśny: Tułowice, Leśnictwo: Kuźnica Ligocka, Oddz. 255, (rośnie na grobli w parku zabytkowym,)	Uchwała Nr XXXV/209/2001 Rady Miejskiej w Korfantowie z dn. 12 grudnia 2001 r. *w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew z gatunku dąb szypułkowy rosnących na terenie Gminy Korfantów*
5.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	Przy drodze powiatowej nr 27-530 Korfantów-Ścinawa Mała	Uchwała Nr XXXV/209/2001 Rady Miejskiej w Korfantowie z dn. 12 grudnia 2001 r. *w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew z gatunku dąb szypułkowy rosnących na terenie Gminy Korfantów*

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na terenie Polski zostały wyznaczone dwa, główne międzynarodowe korytarze ekologiczne:

- Korytarz Północny (KPn) łączący Puszczę Augustowską na północnym wschodzie Polski (granica z Litwą) z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym na północnym zachodzie (granica z Niemcami),
- Korytarz Północno-Centralny (KPnC) łączący Puszczę Białowieską na wschodzie (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami).

Na obszarze gminy Korfantów, zlokalizowane są trzy korytarze ekologiczne:

- Dolina Nysy Kłodzkiej - Jeseniki (CZ) (KPd-18B), obejmujący zachodni fragment gminy,
- Lasy Niemodlińskie (KPd-17), obejmujący kompleksy leśne w północnej części gminy,
- Lasy Niemodlińskie - Dolina Nysy Kłodzkiej (KPd-17B), obejmujący niewielki fragment gminy w jej północnej części.

Powyższe korytarze należą do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowych korytarzy ekologicznych.

Rysunek 27. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren gminy Korfantów

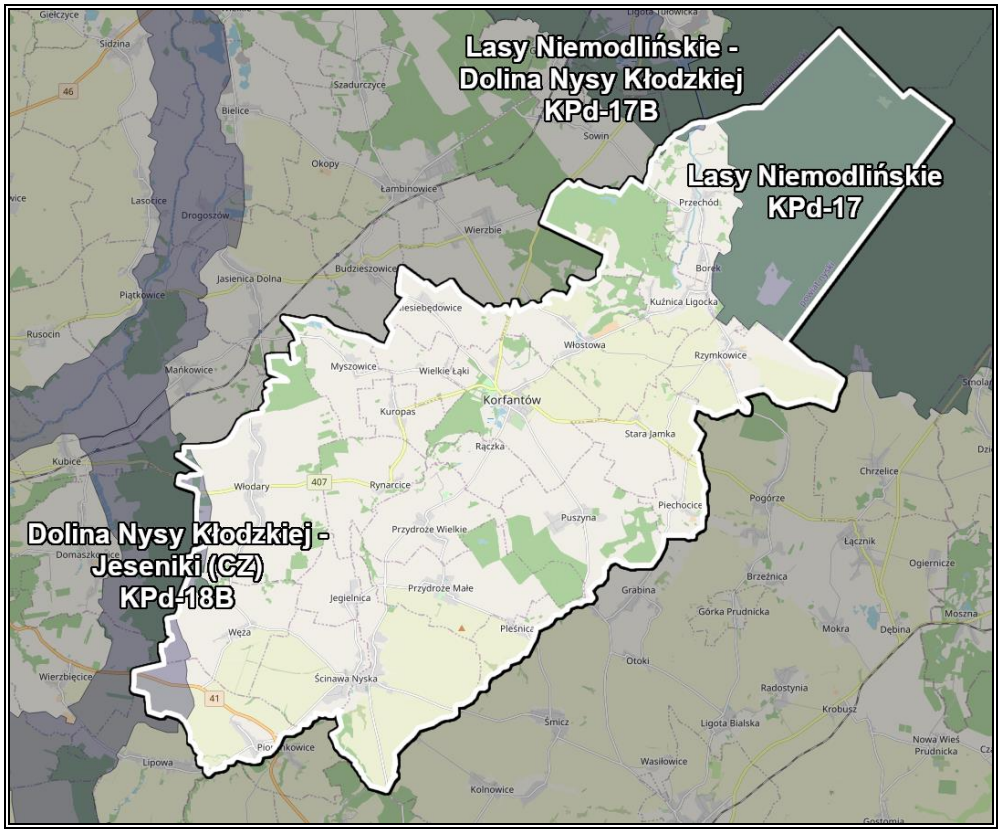

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Map korytarzy ekologicznych w Polsce, http://mapa.korytarze.pl/

W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami, jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest, aby przy drogach znajdowały się znaki informujące, o tym że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepianiem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt;
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu na obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt;

- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.[24]

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.[25]

REALIZACJA INWESTYCJI I ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji na terenie gminy nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków. Uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań, jednakże podczas ich trwania zostaną zapewnione odpowiednie działania ochronne, a prowadzone prace będą zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Realizacja *Programu Ochrony Środowiska* nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków). W przypadku planowania inwestycji na obszarze gminy, gdzie znajdują się obszary chronione, uwzględnione zostało ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

Wobec powyższego nie stwierdza się wystąpienia podczas realizacji zadań istotnych problemów oddziałujących na występujące na tym terenie formy ochrony przyrody. W efekcie zapisy Programu zapewniają ochronę tutejszym siedliskom i gatunkom flory i fauny, pozwalają na ich zachowanie, a nawet wzbogacenie, tym samym przyczyniając się do spełniania założeń wyznaczonych w odpowiednich aktach dla obszarów cennych przyrodniczo, stanowiąc ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków.

[24] http://korytarze.pl/

[25] http://poznajnature.pl/

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji zadania *z* założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy oraz zachowanie i wzbogacenie walorów obszarów chronionych. W związku z tym, realizacja *Programu* nie będzie prowadzić do pogorszenia elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody.

ZIELEŃ URZĄDZONA

Tereny zieleni urządzonej definiuje się jako tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

Obszary zielone modyfikują lokalne warunki klimatyczne, ale także oczyszczają atmosferę z zanieczyszczeń stałych i gazowych, regulują stosunek CO_2 i O_2 w atmosferze, wytłumiają hałas oraz stanowi miejsce wypoczynku i rekreacji. Rola terenów zielonych wiąże się również ze zwiększaniem różnorodności biologicznej oraz wpływem na walory estetyczne krajobrazu.

Ogólne zestawienie powierzchni prezentuje poniższa tabela.

Tabela 38. Tereny zielone na obszarze gminy Korfantów

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Parki spacerowo - wypoczynkowe	4,70
Tereny zieleni osiedlowej	0,89
Cmentarze	8,00
Lasy gminne	6,60
Razem	**20,19**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Do ważniejszej zieleni urządzonej na terenie gminy zaliczyć można przede wszystkim Zamkowy park spacerowo-wypoczynkowe w Korfantowie o powierzchni około 4,70 ha, tereny zieleni osiedlowej o powierzchni około 0,89 ha, zieleń cmentarną o łącznej powierzchni około 8,00 ha oraz lasy gminne o powierzchni 6,60 ha.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 39. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— Istniejące walory naturalne i krajobrazowe; — Występowanie form ochrony przyrody, w tym rezerwatu przyrody i Obszaru Chronionego Krajobrazu; — Duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa; — Przebiegające przez obszar gminy korytarze ekologiczne należące do sieci ECONET Polska; — Dość wysoka lesistość i bogactwo przyrodnicze lasów.	— Podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska; — Presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione; — Niepełna inwentaryzacja i waloryzacja stanu przyrody.
Szanse	**Zagrożenia**
— Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej; — Programy i akcje edukacyjno - informacyjne w szkołach i wśród mieszkańców gminy o potrzebie ochrony przyrody; — Nowoczesne sposoby wykrywania kłusowników i szkód w ekosystemie (drony, systemy termowizyjne); — Promocja walorów przyrodniczych gminy.	— Utrata siedlisk w wyniku zmian hydrologicznych; — Postępująca urbanizacja; — Zmiany klimatyczne; — Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; — Niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody; — Kłusownictwo i łowiectwo; — Ekspansja gatunków obcych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie"). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem" (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub

zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Korfantów działalność gospodarcza związana jest głównie z sektorem budowlanym i handlowym i na jej terenie nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, które stanowiłyby zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Na terenie powiatu nyskiego, w którego skład wchodzi gmina Korfantów funkcjonuje 1 zakład o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii. Jest to BIOAGRA S.A. Warszawa, Zakład Produkcji Bioetanolu "Goświnowice" zlokalizowany przy ul. Kolejowej 1 w Goświnowicach.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie dla gminy stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na jej terenie ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy jednostki samorządowej, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 41 oraz drogach wojewódzkich nr 405, 406 i 407.

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Na podstawie informacji ze źródeł ogólnodostępnych wynika, że na terenie gminy w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 40. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— Brak zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy; — Brak działalności przemysłowej stanowiącej potencjalne zagrożenie; — Regulacje prawne – wymagania dla zakładów i ich kontrola.	— Transport drogowy ładunków niebezpiecznych.
Szanse	**Zagrożenia**
— Edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii; — Postęp technologiczny; — Opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej; — Możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie.	— Zdarzenia losowe w zakładach pracy; — Zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu; — Małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii; — Awarie podczas transportu substancji niebezpiecznych; — Nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez Gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej w badanym okresie, uległo zmniejszeniu. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znacznie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane

w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii"), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody".

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i cieplnej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych

urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu,
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych,
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii. Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego - koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”. Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie gminy Korfantów. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem, podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych jej skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego,

ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku gminy Korfantów.

Wobec powyższego istnieje konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez dążenie m.in. do ograniczenia energochłonności produkcji oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację. Istotny jest również aspekt rozwoju odnawialnych źródeł energii. Wytwarzanie energii z OZE cechuje się także niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne.

Występujące zmiany klimatu wpływają na możliwość wzrostu częstotliwości i intensywności powodzi i susz, co powoduje duże szkody i ograniczenia w środowisku. Istotne jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej, w szczególności na terenach zagrożonych powodzią i strefach zalewowych, a także zawracanie uwagi na pojemność retencyjna naturalnych i sztucznych zbiorników, w tym również retencja korytowa, leśna i gruntowa. Jednocześnie zjawiska ekstremalne będą wymuszały zmiany w zarządzaniu i gospodarowaniu zasobami wodnymi.

W związku z powyższym rekomenduje się następujące kierunki działań adaptacyjnych:

- Ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na ternach zalewowych,
- rozwój systemów zabezpieczenia miast przed podtopieniami i gromadzenia wód opadowych do wykorzystywania dla potrzeb gospodarczych,
- przygotowanie programów zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów suszy i niedoborów wody zwłaszcza na mniejszych rzekach,
- dostosowanie produkcji ryb i infrastruktury na oczekiwany wzrost temperatury wody w stawach rybnych i dostosowanie hodowanych gatunków ryb do takich zmian,
- przygotowanie nowej oferty turystycznej dla mieszkańców miejscowości turystycznych i turystów w sytuacji zmniejszonej pokrywy śnieżnej i ograniczonego dostępu do wody.[26]

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalna oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. Wobec tego, w celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych.

[26] http://klimada.mos.gov.pl/

Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wytępienia lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizację oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym, istotny jest rozwój infrastruktury wodno – melioracyjnej na obszarze gminy, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez dziania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych", renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.[27]

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk, (również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradacje.

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy Prawo wodne, tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

[27] http://www.malaretencja.pl

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiającego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie gminy prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony środowiska, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Ponadto dodatkowo zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii nie jest jeszcze zadawalający, dlatego planowana jest dalsza realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych, których celem będzie komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony środowiska.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,

- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowanie elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacjo – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

Działania edukacyjne powinny być realizowane na terenie gminy zarówno dla mieszkańców, jak i podmiotów gospodarczych. Zwiększanie świadomości w zakresie wpływu prowadzonych działań na środowisko, zmian klimatu i sposobów minimalizowania skutków tych zmian, a także metod zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu są niezwykle ważne i prowadzą do poprawy stanu środowiska, adaptacji do zmian klimatów i łagodzenia jego skutków.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 869) i jest definiowane jako inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej, jednak zlokalizowane są małe i średnie zakłady, które mogą stanowić ryzyko awarii. Należy też zaznaczyć, że ewentualne poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

W związku z tym, konieczne jest podejmowania działań m.in. z zakresu rozwoju systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacji urządzeń infrastruktury energetycznej, przeciwdziałania skutkom suszy modernizacji i budowy infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 995 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza, wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ w Opolu. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Opolu i siedzibie Inspektoratu.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych, co roku raportach o stanie środowiska w województwie opolskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie opolskim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Nadrzędny cel programu

Poprawa stanu środowiska i zachowanie walorów przyrodniczych na terenie gminy Korfantów poprzez jej zrównoważony rozwój

4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Korfantów, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo – finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Korfantów. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym najbliżej usytuowane Obszary Natura 2000 (na terenie gminy brak jest takich obszarów). Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja *Programu Ochrony Środowiska* nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 41. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Wzorst świadomości ekologicznej mieszkańców	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach	Gmina Korfantów	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania interesariuszy
		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Wzorst świadomości ekologicznej mieszkańców	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie odnawialnych źródeł energii	Gmina Korfantów,	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania interesariuszy
		Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza Wzrost efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Korfantów	Brak środków finansowych; Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji i modernizacji kotłowni [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza Wzrost efektywności energetycznej	Termomodernizacja i modernizacja kotłowni węglowych w gminnych obiektach użyteczności publicznej	Gmina Korfantów	Brak środków finansowych; Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zaktualizowanych dokumentów w zakresie zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	1	1	Wzrost efektywności energetycznej	Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną oraz w razie konieczności opracowanie planu	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zaktualizowanych dokumentów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej[szt.] Źródło: Dane z Urzędu	1	1	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza	Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Miejskiego w Korfantowie						
		Liczba udzielonych dotacji na montaż OZE [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości, w miarę dokonywanych zgłoszeń	Wzrost wykorzystania OZE	Wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii – dotacje dla mieszkańców na kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła itp.	Gmina Korfantów	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania interesariuszy
		Liczba dokonanych kontroli [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę dokonywanych zgłoszeń	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza	Wyeliminowanie spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi poprzez kontrole gospodarstw domowych przez upoważnionych pracowników Urzędu Miejskiego oraz funkcjonariuszy Straży Miejskiej	Gmina Korfantów, Straż Miejska	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zaktualizowanych lub opracowanych mpzp [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w nośniki ciepła, które nie powodują nadmiernej „niskiej emisji”.	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba dokonanych kontroli [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę dokonywanych zgłoszeń	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza	Wspieranie budowy ścieżek rowerowych	Gmina Korfantów	Brak środków finansowych; Wydłużenie inwestycji w czasie

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Liczba wyremontowanych i zmodernizowanych dróg [km] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Remont i modernizacja dróg na terenie gminy	Gmina Korfantów	Brak środków finansowych; Wydłużenie inwestycji w czasie
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Długość wspartych rowów melioracyjnych [km] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb	Sprawny system nawadniania	Konserwacja rowów melioracyjnych i ich odbudowa	Właściciele gruntów; Gmina Korfantów; ZGKiM w Korfantowie	Brak środków finansowych; Wydłużenie inwestycji w czasie
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba mieszkańców korzystających z systemu Źródło: GUS	wodociąg 1 736 kanalizacja 1 562	Wzrost Wzrost	Poprawa infrastruktury wodno -ściekowej	Rozbudowa systemu wodno – kanalizacyjnego	Gmina Korfantów	Brak środków finansowych; Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków[szt.] Źródło: GUS	55	>55 Wzrost wartości	Poprawa infrastruktury wodno -ściekowej	Zinwentaryzowanie przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] Źródło: GUS	1 198	<1198 Spadek wartości				

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków[szt.] Źródło: GUS	55	>55 Wzrost wartości	Poprawa infrastruktury wodno -ściekowej	Wspieranie finansowe budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (głównie na terenach zabudowy rozproszonej i obszarach trudnych do skanalizowania)	Gmina Korfantów; Przedsiębiorcy; Właściciele prywatni;	Zmiana uwarunkowań prawnych; Niewystarczający zasięg, Brak zainteresowania interesariuszy
		Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] Źródło: GUS	1 198	<1198 Spadek wartości				
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno -ściekowej	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości płynnych	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba zaktualizowanych lub opracowanych mpzp [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb	Poprawa jakości gleb	Prowadzenie polityki przestrzennej w kierunku zmniejszenia zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi. Zamieszczenie stosownych zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań przestrzennych oraz strategii rozwoju	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Wzorst świadomości ekologicznej mieszkańców	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Gmina Korfantów	Niewystarczający zasięg, Brak zainteresowania interesariuszy

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Masa wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia [t] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	674,73	<674,73 Spadek wartości	Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gospodarowanie odpadami w postaci wyrobów zawierających azbest poprzez realizację zapisów „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Korfantów".	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Wzorst świadomości ekologicznej mieszkańców	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony przyrody	Gmina Korfantów	Niewystarczający zasięg, Brak zainteresowania interesariuszy
		Liczba utworzonych szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości	Zachowanie walorów przyrodniczych	Zrównoważony rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, mający na celu promocję walorów przyrodniczych gminy	Gmina Korfantów	Brak środków finansowych
		Powierzchnia terenów zielonych [ha] Źródło: GUS	20,19	>20,19 Wzrost wartości	Zachowanie walorów przyrodniczych	Utrzymanie zieleni na terenie miasta i gminy Korfantów	Gmina Korfantów	Niewystarczający zasięg
		Liczba obszarowych form ochrony przyrody [szt.] Źródło:" crfop	2	2	Zachowanie walorów przyrodniczych	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Gmina Korfantów	Niewystarczający zasięg, Brak zainteresowania interesariuszy

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zaktualizowanych lub opracowanych mpzp [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb	Zachowanie walorów przyrodniczych	Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologiczne, ochrony przyrody oraz obszarów przeznaczonych pod zalesieniej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	Gmina Korfantów	Zmiana uwarunkowań prawnych; Niewystarczający zasięg
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMII I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: GIOŚ	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt	Gmina Korfantów	Brak srodków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA											
Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach	Gmina Korfantów	-	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	70 000,00	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie odnawialnych źródeł energii	Gmina Korfantów,										Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Termomodernizacja i modernizacja kotłowni węglowych w gminnych obiektach użyteczności publicznej	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną oraz w razie konieczności opracowanie planu	Gmina Korfantów	8 000,00	-	-	8 000,00	-	-	8 000,00	-	24 000,00	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy;

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
Wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii – dotacje dla mieszkańców na kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła itp.	Gmina Korfantów	162 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	582 000,00	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Wyeliminowanie spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi poprzez kontrole gospodarstw domowych przez upoważnionych pracowników Urzędu Miejskiego oraz funkcjonariuszy Straży Miejskiej	Gmina Korfantów, Straż Miejska	Koszty w ramach bieżących prac Urzędu									Budżet własny gminy;
Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w nośniki ciepła, które nie powodują nadmiernej „niskiej emisji".	Gmina Korfantów	Koszty w ramach aktualizacji, opracowania mpzp									Budżet własny gminy
Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Gmina Korfantów	Koszty w ramach bieżących prac Urzędu									Budżet własny gminy;
Wspieranie budowy ścieżek rowerowych	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne
ZAGROŻENIA HAŁASEM											
Remont i modernizacja dróg na terenie gminy	Gmina Korfantów	bd.	960 000,00[28]	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	960 000,00	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne
GOSPODAROWANIE WODAMI											
Konserwacja rowów melioracyjnych i ich odbudowa	Właściciele gruntów; Gmina Korfantów; ZGKiM w Korfantowie;	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	160 000,00	Środki własne właścicieli gruntów; Budżet własne Gminy, Budżet ZGKiM w Korfantowie

[28] Przebudowa nawierzchni drogi ul. Spacerowej w Korfantowie wraz zodwodnieniem i oświetleniem ulicznym - poprawa infrastrukturydrogowej gminy (zadanie i koszty z WPF)

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA											
Rozbudowa systemu wodno - kanalizacyjnego	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	8 0000 000,00	8 0000 000,00	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne;
Zinwentaryzowanie przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Korfantów	Koszty w ramach bieżących prac Urzędu									Budżet własny gminy;
Wspieranie finansowe budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (głównie na terenach zabudowy rozproszonej i obszarach trudnych do skanalizowania)	Gmina Korfantów; Przedsiębiorcy; Właściciele prywatni;	40 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	250 000,00	Budżet własny gminy
Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości płynnych	Gmina Korfantów	Koszty w ramach bieżących prac Urzędu									Budżet własny gminy;
GLEBY											
Prowadzenie polityki przestrzennej w kierunku zmniejszenia zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi. Zamieszczenie stosownych zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań przestrzennych oraz strategii rozwoju	Gmina Korfantów	Koszty w ramach aktualizacji, opracowania mpzp									Budżet własny gminy
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW											
Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Środki Gminy; WFOŚiGW; Środki zewnętrzne
Gospodarowanie odpadami w postaci wyrobów zawierających azbest poprzez realizację zapisów „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Korfantów”.	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	WFOŚiGW;
ZASOBY PRZYRODNICZE											

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony przyrody	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne
Zrównoważony rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, mający na celu promocję walorów przyrodniczych gminy	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne
Utrzymanie zieleni na terenie miasta i gminy Korfantów	Gmina Korfantów	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	240 000,00	Budżet własny gminy
Promocja walorów przyrodniczych gminy	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny gminy; Środki zewnętrzne
Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologiczne, ochrony przyrody oraz obszarów przeznaczonych pod zalesienie w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	Gmina Korfantów	Koszty w ramach aktualizacji, opracowania mpzp									Budżet własny gminy;
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI											
Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt	Gmina Korfantów	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet własny Gminy; Środki zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	**OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA**	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	**ZAGROŻENIA HAŁASEM**	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	**POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	**GOSPODAROWANIE WODAMI**	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	**GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	**ZASOBY GEOLOGICZNE**	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	**GLEBY**	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	**GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	**ZASOBY PRZYRODNICZE**	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	**ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI**	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

INSTRUMENTY POLITYCZNE

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego oraz Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego.

INSTRUMENTY PRAWNE

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet gminy,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Fundusz LIFE+).

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Korfantów umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie gminy. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego

w Korfantowie oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Miejskiego w Korfantowie,
- Starostwa Powiatowego w Nysie,
- Wojewody Opolskiego,
- Sejmiku Województwa Opolskiego,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu,
- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- Nadleśnictwo Tułowice,
- Nadleśnictwo Prudnik,
- Nadleśnictwo Prószków,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- PGW Wody Polskie,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należą:

- Burmistrz Korfantowa,
- Rada Miejska w Korfantowie.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- GIOŚ, PSSE, IMGW, PGW Wody Polskie,
- RDOŚ, Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo gminy Korfantów, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy Gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach Rady Miejskiej w Korfantowie, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty Programu Ochrony Środowiska były wprowadzane w drodze uchwały Rady Miejskiej w Korfantowie. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* powinien zostać przygotowany za lata 2021-2022, następny za lata 2023-2024 itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,

— ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
— ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
— ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
— ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

— Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
— Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
— Radę Miejską w Korfantowie.

Tabela 44. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
		Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
		Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji i modernizacji kotłowni [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
		Liczba zaktualizowanych dokumentów w zakresie zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	1	1
		Liczba zaktualizowanych dokumentów w zakresie gospodari niskoemisyjnej [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	1	1
		Liczba udzielonych dotacji na montaż OZE [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości, w miarę dokonywanych zgłoszeń
		Liczba dokonanych kontroli [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę dokonywanych zgłoszeń
		Liczba zaktualizowanych lub opracowanych mpzp [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Liczba wyremontowanych i zmodernizowanych dróg [km] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Długość wspartych rowów melioracyjnych [km] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość sieci wodociągowej na terenie gminy [km] Źródło: GUS	134	134
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków[szt.] Źródło: GUS	55	>55 Wzrost wartości
		Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] Źródło: GUS	1 198	<1198 Spadek wartości
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba zaktualizowanych lub opracowanych mpzp [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb
KA ODPADAMI I ZAPOBIEGA NIE POWSTAWA NIU	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
		Masa wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia [t] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	674,73	<674,73 Spadek wartości

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
		Liczba utworzonych szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	Wzrost wartości
		Powierzchnia terenów zielonych [ha] Źródło: GUS	20,19	>20,19 Wzrost wartości
		Liczba obszarowych form ochrony przyrody [szt.] Źródło:" crfop	2	2
		Liczba zaktualizowanych lub opracowanych mpzp [szt.] Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Korfantowie	-	W miarę potrzeb
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMII I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: GIOŚ	0	0

Źródło: Opracowanie własne

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego Programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Korfantów jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie nyskim. Większość obszaru gminy stanowią użytki rolne. Do sieci kanalizacyjnej podłączone jest jedynie miasto Korfantów. Pozostali mieszkańcy gminy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Stan wyposażanie gminy w sieć wodociągową jest natomiast bardzo wysoki. Niemal wszyscy mieszkańcy są podłączeni do sieci wodociągowej. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu mieszkańcy, jak i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych. Podstawę sieci komunikacyjnej stanowi droga wojewódzka nr 407. Ponadto przez gminę przebiegają również droga krajowa nr 41 i drogi wojewódzkie nr 405 i 406. Gmina, z racji swojego położenia posiada duży potencjał turystyczny. Na terenie gminy funkcjonuje sieć gazownicza. Brak jest natomiast sieci ciepłowniczej. Budynki nie podłączone do sieci gazowej ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie paliwami stałymi i energią elektryczną. Cały obszar gminy jest zelektryfikowany.

Na obszarze gminy istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji.

Na obszarze analizowanej jednostki znajdują się:

- Rezerwat przyrody: „Blok”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie,
- 5 pomników przyrody,
- 2 użytki ekologiczne: „Suchy Ług” i „Bagno przy Wejmutkach”.

Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych i podziemnych, poziom hałasu oraz poziom PEM poddawane są regularnym badaniom. Roczna ocena jakości powietrza za 2019 r. w strefie opolskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10 (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (II faza), (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM2,5 (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O_3 (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O_3 (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy opolskiej były dotrzymane.

Na terenie gminy Korfantów ostatnie pomiary w zakresie poziomów hałasu w środowisku przeprowadzone zostały w roku 2015 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2013 - 2015". Wyniki pomiarów wskazują, iż nie przekroczono dopuszczalnych poziomów dla wybranej lokalizacji.

Według informacji RWMŚ w Opolu, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, na terenie gminy Korfantów wyznaczono punkt pomiarowy PEM w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020. Zlokalizowany jest on w Korfantowie, przy ul. Reymonta. Wyniki pomiarów z roku 2017 i 2020 wskazują, iż nie przekroczono dopuszczalnych poziomów dla powyższej lokalizacji.

Ogólna ocena stanu wód wykazała, że JCWP w obszarze których leży gmina Korfantów, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Korfantów występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Ścinawa Niemodlińska. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 109 oraz słaby JCWPd nr 127.

Na terenie gminy Korfantów nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważanymi awariami.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów, który brzmi: **Poprawa stanu środowiska i zachowanie walorów przyrodniczych na terenie gminy Korfantów poprzez jej zrównoważony rozwój.**

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Korfantów odpowiedzialny będzie za sporządzenie i przedstawienie Radzie Miejskiej w Korfantowie raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

7. Spis tabel

Tabela 1. Położenie gminy Korfantów wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski 35
Tabela 2. Liczba ludności w gminie Korfantów w latach 2015-2020 37
Tabela 3. Ludność gminy Korfantów w latach 2015-2020 wg grup ekonomicznych 38
Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Korfantów w latach 2015-2020 39
Tabela 5. Migracja na pobyt stały w gminie Korfantów w latach 2015-2020 40
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Korfantów w latach 2015-2020 41
Tabela 7. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Korfantów w latach 2015-2020 42
Tabela 8. Gazociągi przebiegające przez teren gminy Korfantów 46
Tabela 9. Zużycie oraz liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie Gminy Korfantów w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2016 - 2020 47
Tabela 10. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy opolskiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi 71
Tabela 11. Wynikowe klasy strefy opolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla każdej strefy, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin 71
Tabela 12. Ocena jakości powietrza – rozkłady stężeń zanieczyszczeń w roku 2019 na obszarze gminy Korfantów i w jej okolicy 74
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza 76
Tabela 14. Wyniki pomiarów hałasu drogowego krótkookresowego w 2015 roku w miejscowości Korfantów 78
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem 78
Tabela 16. Wykaz punktów pomiarowych pól elektromagnetycznych w województwie opolskim w 2017 i 2020 roku dla miejscowości Korfantów 82
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne 82
Tabela 18. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Korfantów 85
Tabela 19. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Korfantów 86
Tabela 20. Ocena stanu JCWPd nr 109 w 2019 r. 96
Tabela 21. Ocena stanu JCWPd nr 127 w 2019 r. 96
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami 99
Tabela 23. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Korfantów w latach 2015-2020 100
Tabela 24. Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach dopływających i odpływających z oczyszczalni ścieków w Korfantowie w roku 2019 101
Tabela 25. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Korfantów w latach 2015-2019 101
Tabela 26. Infrastruktura wodociągowa gminy Korfantów w latach 2015-2020 102
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa 103
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne 107
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby 107
Tabela 30. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Korfantów w [kg] – dane z bazy azbestowej czerwiec 2021 r. 110
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 111
Tabela 32. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Korfantów 112
Tabela 33. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Blok” 118
Tabela 34. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przyrody „Blok” 118
Tabela 35. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji dla rezerwatu przyrody „Blok” 118
Tabela 36. Charakterystyka użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Korfantów 123
Tabela 37. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Korfantów 124
Tabela 38. Tereny zielone na obszarze gminy Korfantów 128
Tabela 39. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze 129
Tabela 40. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami 131

Tabela 41. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 142
Tabela 42. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korfantów 148
Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem 152
Tabela 44. Propozycje wskaźników monitorowania celów 158

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 16
Rysunek 2. Cele strategiczne i operacyjne określone w Strategii Rozwoju Gminy Korfantów 32
Rysunek 3. Położenie gminy Korfantów na tle województwa opolskiego i powiatu nyskiego 33
Rysunek 4. Mapa gminy Korfantów 34
Rysunek 5. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Korfantów 36
Rysunek 6. Sieć dróg na terenie gminy Korfantów 45
Rysunek 7. Położenie gminy Korfantów na mapie energii wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu 50
Rysunek 8. Położenie gminy Korfantów na mapie obszarów predysponowanych do lokalizacji farm wiatrowych 51
Rysunek 9. Położenie gminy Korfantów na tle okręgów geotermalnych Polski. 55
Rysunek 10. Położenie gminy Korfantów na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. 56
Rysunek 11. Położenie gminy Korfantów na mapie usłonecznienia na terenie Polski 57
Rysunek 12. Położenie gminy Korfantów na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn 65
Rysunek 13. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Korfantów 81
Rysunek 14. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Korfantów 84
Rysunek 15. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów – okolice m. Korfantów 90
Rysunek 16. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów – okolice m. Rynarcice 91
Rysunek 17. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów – okolice m. Włostowa 92
Rysunek 18. Legenda do map obszarów objętych zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korfantów 93
Rysunek 19. Położenie gminy Korfantów na tle JCWPd nr 109 i 127 94
Rysunek 20. Położenie gminy na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 97
Rysunek 21. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Korfantów 104
Rysunek 22. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Korfantów wraz z pilnością ich usunięcia 111
Rysunek 23. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Korfantów 114
Rysunek 24. Rezerwat przyrody „Blok” na terenie gminy Korfantów 119
Rysunek 25. Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie na terenie gminy Korfantów 121
Rysunek 26. Położenie użytków ekologicznych na terenie gminy Korfantów 123
Rysunek 27. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren gminy Korfantów 126

9. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Korfantów w latach 2015-2020 37
Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Korfantów w roku 2020 38
Wykres 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Korfantów w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2015-2020 39
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Korfantów w latach 2015-2020 40
Wykres 5. Migracja na pobyt stały w gminie Korfantów w latach 2015-2020 41
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Korfantów 43